

'Zoekt eerst het rijk Gods en Zijn Gerechtigheid, en alle dingen zullen u toegeworpen worden.' (Mattheüs 6:33).

GENESIS

ZEVENENDERTIGSTE HOOFDSTUK

4661. Vóór het voorafgaande hoofdstuk werd de ontvouwing voortgezet van hetgeen de Heer had voorspeld over de laatste tijd van de Kerk; en daar hetgeen Hij had voorspeld door de gelijkenis over de tien maagden bij, (Mattheüs 25:1-14); daarop volgt een andere gelijkenis, namelijk over de dienstknechten, aan wie de mens bij het heenreizen naar het buitenland talenten gaf, de een vijf, de tweede twee en de derde een, waarmee zij handel zouden drijven en van wie degene die vijf talenten had ontvangen, er daarmee nog vijf won en hij die twee had ontvangen, er daarmee twee won en hij die één had ontvangen, die in de aarde verborg. Omdat deze gelijkenis bijna iets eenders behelst als de gelijkenis over de tien maagden, is het daarom geoorloofd over te gaan tot het laatste gedeelte in hetzelfde hoofdstuk en dat te ontvouwen; dit hoofdstuk, (Mattheüs 25:31) tot het einde, luidt daar in de letterlijke zin:

4662. Wanneer de Zoon des mensen zal gekomen zijn in Zijn heerlijkheid en alle heilige engelen met Hem, dan zal Hij zitten op de troon van Zijn heerlijkheid; en vóór Hem zullen alle natiën worden vergaderd en Hij zal ze van elkaar scheiden, zoals de herder de schapen van de bokken scheidt; en Hij zal zekerlijk de schapen aan Zijn rechterzijde zetten, doch de bokken aan de linkerzijde; dan zal de Koning zeggen tot hen die aan Zijn rechterzijde zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, bezit het koninkrijk dat u bereid is van de grondlegging der wereld; immers Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij opgenomen; naakt en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht; Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen; dan zullen de gerechten Hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien en U gespijzigd? of dorstig en te drinken gegeven? wanneer echter hebben wij U als een vreemdeling gezien en opgenomen? of naakt en gekleed? wanneer hebben wij U krank gezien of in de gevangenis en zijn tot U gekomen?

Maar antwoordende zal de Koning tot hen zeggen: Voorwaar, zeg Ik u: Voor zoveel gij het gedaan hebt aan één van deze Mijn minste broederen, zo hebt gij het Mij gedaan.

Dan zal Hij zeggen ook tot hen die aan de linkerzijde zijn: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur dat de duivel en zijn engelen bereid is; immers, Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij niet te drinken gegeven; Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij niet opgenomen; naakt en gij hebt Mij niet gekleed.

Dan zullen ook die Hem antwoorden, zeggende: Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig of een vreemdeling of naakt of krank of in de gevangenis en hebben U niet bediend?

Dan zal Hij hun antwoorden, zeggende: Voorwaar zeg Ik u: Voor zoveel gij het niet gedaan hebt aan een van gene minsten, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan.

En dezen zullen heengaan in de eeuwige straf; doch de gerechten in het eeuwige leven.

4663. Wie de innerlijke zin niet kent, kan niet anders menen dan dat deze dingen door de Heer zijn gezegd over een zekere 'laatste dag', waarop allen in het gehele aardrijk voor de Heer

zullen worden vergaderd en dan zullen worden gericht; en dat ook het verloop van het gericht geheel en al zodanig zal zijn zoals het in de letter wordt beschreven, namelijk dat Hij hen aan de linker- en aan de rechterzijde zal zetten en zo tot hen zal spreken; maar wie de innerlijke zin kent en wie uit andere plaatsen in het Woord heeft geleerd dat de Heer nooit iemand oordeelt tot het eeuwige vuur, maar dat eenieder zichzelf oordeelt, dat wil zeggen, zichzelf daarin werpt en wie ook heeft geleerd dat het laatste gericht van eenieder plaatsvindt wanneer hij sterft, kan enigermate weten wat die dingen in het algemeen behelzen; en wie de innerlijke dingen van de woorden kent vanuit de innerlijke zin en vanuit de overeenstemming, die kan weten wat die in het bijzonder betekenen; namelijk dat eenieder volgens zijn leven in de wereld het loon ontvangt in het andere leven.

Zij die de zaliging van de mens door het geloof-alleen aanprijzen, kunnen die dingen niet anders verklaren dan dat de dingen die de Heer over de werken spreekt, de vruchten van het geloof zijn en dat Hij deze alleen heeft vermeld ter wille van de eenvoudigen die de mysteriën niet kennen; maar gesteld dat het volgens hun mening is, dan blijkt daar toch uit dat het de vruchten van het geloof zijn die de mens na de dood gezegend en gelukkig maken; de vruchten van het geloof zijn niets anders dan het leven volgens de geboden van het geloof; en dus dat het leven volgens deze zaligt, niet evenwel het geloof zonder het leven; de mens immers draagt na de dood alle staten van zijn leven met zich, zodat hij zodanig is als hij in het lichaam is geweest; wie namelijk in het leven van het lichaam anderen bij zichzelf vergeleken heeft veracht, veracht ook in het andere leven anderen bij zichzelf vergeleken; wie de naaste haat heeft toegedragen in het leven van het lichaam, draagt de naaste ook in het andere leven haat toe en wie sluw tegen zijn bekenden in het leven van het lichaam heeft gehandeld, handelt ook sluw tegen zijn bekenden in het andere leven, enzovoort, eenieder behoudt in het andere leven de natuur die hij in het leven van het lichaam had aangetrokken; en het is bekend dat de natuur niet kan worden uitgedreven en dat er, indien die wel wordt uitgedreven, niets van het leven overblijft.

Vandaar nu komt het dat alleen de werken van de naastenliefde door de Heer worden vermeld; immers wie in de werken van de naastenliefde is, of wat hetzelfde is, in het leven van het geloof, die is in het vermogen om het geloof op te nemen, zo al niet in het lichaam, dan toch in het andere leven; maar wie niet in de werken van de naastenliefde is, of in het leven van het geloof, die is geenszins in enig vermogen om het geloof op te nemen, niet in het lichaam, noch in het andere leven; het boze immers stemt nooit samen met het ware, maar het ene verwerpt het andere; en indien degenen die in het boze zijn, ware dingen spreken, dan spreken zij die vanuit de mond en niet vanuit het hart en zo staan het boze en het ware toch het allerverst van elkaar over en weer af.

4664. Wat echter de dingen die de Heer daar over het Laatste Gericht, dat wil zeggen over het laatste van ieder mens na de dood, spreekt, in de innerlijke zin behelzen, dit is te omvangrijk dan dat het vóór dit hoofdstuk zou kunnen worden ontvouwd; daarom zal het, vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer, vóór de volgende hoofdstukken, in volgorde worden ontvouwd.

GENESIS 37 : 1 – 36

1. En Jakob woonde in het land van de vreemdelingschappen van zijn vader, in het land Kanaän.
2. Deze zijn de geboorten van Jakob: Jozef, een zoon van zeventien jaren, was weidende met zijn broeders de kudde van kleinvee en hij was een knaap, met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa, zijns vaders vrouwen; en Jozef bracht hun boos gerucht tot hun vader.
3. En Israëel had Jozef lief boven al zijn zonen, omdat hij hem een zoon der ouderdommen was; en hij maakte hem een rok van verschillende kleuren.
4. En zijn broeders zagen dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad en zij haatten hem en konden met hem niet tot vrede spreken.
5. En Jozef droomde een droom en hij gaf het zijn broeders te kennen en zij deden nog daaraan toe hem te haten.
6. En hij zei tot hen: Hoort, ik bid u, deze droom die ik gedroomd heb.
7. En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds, en ziet, mijn schoof stond op en bleef ook staande, en ziet, uw schoven omgaven haar en bogen zich neder voor mijn schoof.
8. En zijn broeders zeiden tot hem: Zult gij door te regeren over ons regeren, indien gij door te heersen over ons zult heersen; en zij deden nog daaraan toe hem te haten over zijn dromen en over zijn woorden.
9. En hij droomde nog een andere droom en hij verhaalde die aan zijn broeders en hij zei: Ziet, ik heb nog een droom gedroomd en ziet, de zon en de maan, en elf sterren zich voor mij nederbuigende.
10. En hij verhaalde het aan zijn vader en aan zijn broeders; en zijn vader berispte hem en zei tot hem: Wat is dit voor een droom welke gij gedroomd hebt? zullen wij door te komen komen, ik en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen.
11. En zijn broeders benijdden hem en zijn vader bewaarde het woord.
12. En zijn broeders gingen om de kudde van kleinvee van hun vader te weiden in Sichem.
13. En Israëel zei tot Jozef: Zijn uw broeders niet weidende in Sichem; ga en ik zal u tot hen zenden; en hij zei tot hem: Zie mij.
14. En hij zei tot hem: Ga, ik bid u, zie de vrede van uw broeders en de vrede van de kudde van kleinvee en breng mij het woord wederom; en hij zond hem uit het dal van Hebron; en hij kwam te Sichem.
15. Een man vond hem, en ziet hij was dwalende in het veld en de man vroeg hem door te zeggen: Wat zoekt gij?
16. En hij zei: Mijn broeders ben ik zoekende; geef mij, ik bid u, te kennen, waar zij weidende zijn.
17. En de man zei: Zij zijn van hier vertrokken, omdat ik hen hoorde zeggen: Laat ons naar Dothan gaan; en Jozef ging zijn broeders na en hij vond hen in Dothan.
18. En zij zagen hem van verre; en eer hij tot hen genaderd was en zij beraamden een aanslag tegen hem, om hem te doen sterven.
19. En zij zeiden, de man tot zijn broeder: Ziet, die heer der dromen komt.
20. En nu, gaat en laat ons hem doden en hem neerlaten in een der kuilen en zeggen: Een boos wild dier heeft hem gegeten; en wij zullen zien wat zijn dromen zullen zijn.
21. En Ruben hoorde en hij ontrukte hem aan hun hand en hij zei: Laat ons hem niet slaan, het is een ziel.

22. En Ruben zei tot hen: Vergiet niet het bloed, brengt hem tot die kuil [put] welke in de woestijn is en legt de hand niet aan hem; deswege dat hij hem aan hun hand zou ontrukken, om hem tot de vader van hem weder te brengen.
23. En het geschiedde, als Jozef tot zijn broeders kwam en zij trokken Jozef zijn rok uit, de rok van verschillende kleuren die op hem was.
24. En zij namen hem en lieten hem neder in de kuil; en de kuil was ledig, geen water daarin.
25. En zij zetten zich neder om brood te eten en zij hieven hun ogen op en zij zagen, en ziet, een stoet van Ismaëlieten kwam uit Gilead; en hun kamelen droegen specerijen en hars en stacte [zoetgeurend kruid], gaande om het af te brengen naar Egypte.
26. En Jehuda zei tot zijn broeders: Wat gewin, dat wij onze broeder doden en zijn bloed bedekken.
27. Gaat, en laat ons hem aan de Ismaëlieten verkopen en onze hand zij niet aan hem; omdat hij onze broeder is, ons vlees is hij; en zijn broeders luisterden.
28. En mannen gingen voorbij, Midianieten, kooplieden en zij trokken Jozef eruit en deden hem opklimmen uit de kuil; en zij verkochten Jozef aan de Ismaëlieten voor twintig zilverlingen; en zij brachten Jozef naar Egypte.
29. En Ruben keerde weder tot de kuil, en ziet, er was geen Jozef in de kuil; en hij verscheurde zijn klederen.
30. En hij keerde weder tot zijn broeders en hij zei: Het kind is er niet meer; en ik, waarheen kom ik.
31. En zij namen Jozefs rok en zij slachtten een geitenbok en zij doopten de rok in het bloed.
32. En zij zonden de rok van verschillende kleuren en zij brachten hem tot hun vader en zij zeiden: Deze hebben wij gevonden; erken, ik bid u, of deze uws zoons rok is, of niet.
33. En hij herkende hem en hij zei: De rok mijns zoons; een boos wild dier heeft hem gegeten; vaneengescheurd zijnde is Jozef vaneengescheurd.
34. En Jakob verscheurde zijn klederen en hij legde een zak op zijn lenden en hij rouwde over zijn zoon vele dagen.
35. En al zijn zonen stonden op en al zijn dochters, om hem te troosten en hij weigerde om zich te troosten; en hij zei: omdat ik, rouwende, tot mijn zoon in het graf zal nederdalen; en zijn vader beweende hem.
36. En de Midianieten verkochten hem naar Egypte, aan Potifar, de kamerheer van Farao, de vorst der trawanten.

DE INHOUD

4665. In dit hoofdstuk wordt in de innerlijke zin gehandeld over de Goddelijke Ware dingen, die uit het Goddelijk Menselijke van de Heer zijn, namelijk dat zij in de loop van de tijd in de Kerk werden verworpen en tenslotte in de plaats ervan valse dingen werden aangenomen. In het bijzonder wordt gehandeld over hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, namelijk dat zij tegen het Goddelijk Menselijke van de Heer zijn.

DE INNERLIJKE ZIN

4666. vers 1-3 *En Jakob woonde in het land van de vreemdelingschappen van zijn vader, in het land Kanaän.*

Deze zijn de geboorten van Jakob: Jozef, een zoon van zeventien jaren, was weidende met zijn broeders de kudde van kleinvee en hij was een knaap, met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa, zijns vaders vrouwen; en Jozef bracht hun boos gerucht tot hun vader.

En Israël had Jozef lief boven al zijn zonen, omdat hij hem een zoon der ouderdommen was; en hij maakte hem een rok van verschillende kleuren.

Jakob woonde in het land van de vreemdelingschappen van zijn vader, in het land Kanaän, betekent het Goddelijk Natuurlijke van de Heer, dat het samenstemmend was onder het Goddelijk Redelijk Goede; deze zijn de geboorten van Jakob, betekent de dingen die volgen; Jozef betekent het Goddelijk Geestelijk Menselijke van de Heer; een zoon van zeventien jaren, betekent de staat ervan; was weidende met zijn broeders de kudde van kleinvee, betekent dat het onder diegenen was die in het geloof zouden zijn, die leerden; en hij was een knaap, betekent in het begin; met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa, zijns vaders vrouwen, betekent dat hij door hen was verworpen; en Jozef bracht hun boos gerucht tot hun vader, betekent dat daardoor verscheen hoedanig zij waren; en Israël had Jozef lief boven al zijn zonen, betekent de verbinding van het Goddelijk Geestelijke van het Redelijke met het Goddelijk Geestelijke van het Natuurlijke; omdat hij hem een zoon der ouderdommen was, betekent zijn leven daarin; en hij maakte hem een rok van verschillende kleuren, betekent de schijnbaarheden van het ware daaruit, waar vanuit het geestelijke van het natuurlijke wordt gekend en onderscheiden.

4667. Jakob woonde in het land der vreemdelingschappen zijns vaders, in het land Kanaän; dat dit het Goddelijk Natuurlijke van de Heer betekent, dat het samenstemmend was onder het Goddelijk Redelijk Goede, staat vast uit de betekenis van wonen, namelijk leven, waarover de nrs. 1293, 3384, 3613, 4451; uit de uitbeelding van Jakob, namelijk in de hoogste zin het Goddelijk Natuurlijke van de Heer, waarover de nrs. 3305, 3509, 3525, 3544, 3576, 3599, 3775, 4234, 4009, 4286, 4538, 4570; uit de uitbeelding van Izaäk, die hier de vader is, namelijk het Goddelijk Redelijke van de Heer ten aanzien van het goede, waarover de nrs. 1893, 2066, 2630, 3012, 3194, 3210; en uit de betekenis van het land Kanaän, namelijk in de hoogste zin het Goddelijk Menselijke van de Heer, waarover de nrs. 3038, 3705; vandaar nu komt het dat ‘Jakob woonde in het land der vreemdelingschappen zijns vaders, in het land Kanaän’ is het Goddelijk Natuurlijke van de Heer, samenlevend of samenstemmend onder het Goddelijk Redelijk Goede, in het Goddelijk Menselijke.

Eerder werd in, (Genesis 35:22-26) gehandeld over het Natuurlijke van de Heer dat daarin nu alle dingen Goddelijk waren, zie de nrs. 4602-4610; en in de volgende verzen 27-29 van hetzelfde hoofdstuk over de verbinding van het Goddelijk Natuurlijke van de Heer met Zijn Goddelijk Redelijke; zie de nrs. 4611-4619; hier nu is het besluit, namelijk dat het Goddelijk Natuurlijke een samenstemmend leven leidde onder het Goddelijk Redelijk Goede.

Er wordt gezegd: onder het Goddelijk Redelijk Goede, omdat het natuurlijke daaronder leeft; het redelijke immers is hoger of innerlijker, of, om volgens een gebruikelijke uitdrukking te spreken, het is eerder; het natuurlijke echter is lager of uiterlijker, dus later; en zo is dus het laatstgenoemde aan het eerstgenoemde ondergeschikt; ja zelfs is het natuurlijke, wanneer zij

samenstemmen, niets anders dan het algemene van het redelijke; al wat het natuurlijke immers heeft, is daar niet van, maar is van het redelijke.

Het verschil is alleen zodanig als het er is tussen de bijzondere dingen en de algemene, of zodanig als het er is tussen de afzonderlijke dingen en hun vorm, waarin de afzonderlijke dingen als één verschijnen.

Het is in de geleerde wereld bekend dat het doel het al is in de oorzaak en dat de oorzaak het al is in de uitwerking, zodat de oorzaak het gevormde doel is en de uitwerking de gevormde oorzaak is en dat vandaar de uitwerking geheel en al vergaat indien men de oorzaak wegneemt en de oorzaak geheel en al vergaat indien men het doel wegneemt; en bovendien dat de oorzaak is onder het doel en de uitwerking onder de oorzaak; eender is het gesteld met het natuurlijke en het redelijke.

4668. Deze zijn de geboorten van Jakob; dat dit de dingen betekent die volgen, staat vast uit de betekenis van de geboorten, namelijk de afleidingen van de dingen die van de Kerk zijn, namelijk van het ware vanuit het goede of van het geloof uit de liefde, want geen andere geboorten worden in de innerlijke zin van het Woord verstaan; hierover wordt eveneens in wat volgt gehandeld; daarom wordt er gezegd dat de geboorten van Jakob de dingen zijn die volgen.

Dat zulke dingen met geboorten worden aangeduid, blijkt ook hieruit dat in wat volgt niet enige genealogische geboorten worden vermeld; er wordt immers gehandeld over Jozef, over zijn dromen en over de kuiperijen van zijn broeders tegen hem en tenslotte over het wegvoeren van hem naar Egypte; dat de geboorten de afleidingen zijn van zulke dingen, zie de nrs. 1145, 1255, 1330, 3263, 3279, 3860, 3868, 4070.

4669. Jozef betekent het Geestelijk Goddelijk Menselijke van de Heer, dit staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk in de hoogste zin de Heer ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, nr. 3969; dat de Heer door Jozef wordt uitgebeeld, is in de Kerk bekend; wanneer er immers wordt gezegd de hemelse Jozef, dan wordt geen ander verstaan; maar wat van de Heer Jozef uitbeeldt, is niet zo bekend; het is immers het Goddelijk Geestelijke, dat uit Zijn Goddelijk Menselijke voortgaat; het Goddelijk Geestelijke, dat uit het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaat, is het Goddelijk Ware, dat uit Hem is in de hemel en in de Kerk; het geestelijke is in zijn wezen niets anders.

Het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware is eveneens dat wat het Koningschap van de Heer wordt genoemd en wat eveneens wordt aangeduid met Christus of Messias; zie nrs. 2015, 3009, 3670; en omdat dit zo is, werd Jozef als een koning gemaakt in Egypte en wel daarom, opdat hij dan de dingen zou uitbeelden die van het Koningschap van de Heer zijn.

4670. Een zoon van zeventien jaren; dat dit de staat ervan betekent, staat vast uit de jaren van de leeftijden van hen die in het Woord worden vermeld, namelijk dat zij eendere dingen en staten betekenen als de overige getallen; dat alle getallen in het Woord dingen en staten betekenen, zie de nrs. 575, 647, 648, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495; en ook jaren, nrs. 487, 488, 493, 893.

Het schijnt weliswaar alsof de getallen van jaren of van de leeftijden niets anders betekenen en wel omdat daarin als het ware meer iets historisch ligt dan in de overige getallen; toch behelzen ook die getallen dingen en staten, dit staat vast uit de dingen die zijn ontvouwd bij (Genesis 5), en uit de dingen die zijn gezegd over de leeftijd van Abraham bij, (Genesis 17:1, 25:7) en over die van Izaäk bij, (Genesis 35:28); en bovendien hieruit dat er in het Woord nooit iets historisch voorkomt dat niet het hemelse in zich sluit, waarin het ook wordt veranderd wanneer het uit het denken van de lezende mens overgaat tot de engelen die bij hem zijn en door de engelen tot de hemel, waar vanuit elk historische van het Woord een geestelijke zin ontstaat.

Wat echter Jozefs leeftijd van zeventien jaren betekent, kan vaststaan uit de betekenis van dat getal elders, namelijk dat het de aanvang is, hier de aanvang van de uitbeelding door Jozef; dat het de aanvang en het nieuwe is, zie de nrs. 755, 853; en bovendien behelst dat getal in het algemeen en als in potentie alle dingen die door Jozef worden uitgebeeld; zeven immers betekent het heilige en tien de overblijfselen; dat zeven in het Woord de heiligheid toevoegt, zie nr. 881; en dat tien de overblijfselen zijn, nrs. 576, 1906, 2284; dat de overblijfselen bij de Heer Goddelijk en van Hemzelf waren, waardoor Hij het Menselijk Wezen met het Goddelijk Wezen heeft verenigd, nr. 1906.

4671. Was weidende met zijn broeders de kudde van kleinvee; dat dit betekent dat het onder diegenen was die in het geloof zouden zijn en die leerden, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee weiden, te weten leren, in het bijzonder vanuit de leerstellige dingen, hen die in de Kerk zijn; dat hij die kudde van kleinvee weidt of de herder degene is die leert, zie de nrs. 343, 3772, 3795; hier dat het onder diegenen was die leerden, omdat er wordt gezegd ‘weidende met de broeders’; de broeders van hem immers beelden in dit hoofdstuk de Kerk uit die van de naastenliefde afbuigt tot het geloof en tenslotte tot het afgescheiden geloof en zo tot de valse dingen, zoals zal blijken in hetgeen volgt.

4672. En hij was een knaap; dat dit betekent in de aanvang, staat vast uit de betekenis van de knaap, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de nieuwe Kerk, namelijk in de aanvang of de eerste staat ervan; met de Kerk immers is het gesteld als met een klein kind, zoals met een knaap, zoals met een man en tenslotte zoals met een grijsaard, want zij doorloopt haar leeftijden zoals een mens; de Kerk is eveneens zoals een mens in het algemeen en zij wordt eveneens zo genoemd.

In de Kerk die naar haar leeftijd een knaap wordt genoemd en die zodanig is dat zij al spoedig afbuigt, is de Heer ook in het begin aanwezig, zowel met hen die leren als met hen die worden onderwezen, maar daarna wordt Hij van hen vervreemd, wat ook door Jozef wordt uitgebeeld daarmee dat hij door zijn broeders in de kuil neergelaten en verkocht werd.

Zodanig is elke Kerk die uit het geloof inzet; anders echter de Kerk die uit de naastenliefde inzet; die welke uit het geloof inzet, heeft geen andere regelaar dan het verstand en het verstand door dat wat erfelijk is van de mens: namelijk de liefde van zich en van de wereld; deze overreden het verstand om bevestigingen vanuit het Woord bijeen te zoeken en om aan de dingen die niet bevestigen, een uitleg te geven; anders gaat het met de Kerk die vanuit de naastenliefde inzet; zij heeft als regelaar het goede en in het goede de Heer; tussen de Heer immers en het geloof treedt het goede op dat van de naastenliefde en van de liefde is; zonder dat dit daartussen optreedt, bestaat er geen geestelijke vergemeenschapping; zonder bemiddeling vindt er geen invloeiing plaats; indien het boze in de plaats van het goede is, dan verdrijft het de Heer en verwerpt en verdraait alle dingen die van de Heer zijn, dus alle dingen die van het geloof zijn, want het geloof is uit Hem door het goede.

4673. Met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa, zijns vaders vrouwen; dat dit betekent dat hij door hen was verworpen, staat vast uit de betekenis van de zonen van Bilha en de zonen van Zilpa, namelijk de uiterlijke of lagere aandoeningen van het ware, die als middelen van dienst zijn, nrs. 3849, 3931; en dus betekent ‘met de zonen van Bilha en met de zonen van Zilpa’ dat het Goddelijk Ware, te weten Jozef, was verworpen tot de lagere dingen die naar verhouding dienstbaarheden zijn.

Er wordt dan gezegd dat het Goddelijk Ware tot de lagere dingen is verworpen, wanneer het geloof wordt vooropgesteld aan de naastenliefde of wanneer het geloof in het hart van de mens vooraanstaand wordt en de naastenliefde achteraan wordt gesteld en in de harten van de mensen het achteraan volgende; al het Goddelijk Ware immers is uit het Goddelijk Goede; daaruit gaat het voort; indien het bij de mens niet eender gesteld is, is hij niet in de Heer; dit

Goddelijk Ware is het heilige zelf van de Geest welke uit de Heer voortgaat en de Parakleet en de Geest der Waarheid wordt genoemd, (Johannes 14:16,17).

4674. En Jozef bracht hun boos gerucht tot hun vader; dat dit betekent dat hierdoor verscheen hoedanig zij waren, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware dat uit de Heer is, nrs. 4286, 4675; uit de betekenis van de vader, namelijk het goede, nrs. 3703, 3704; hier het goede van de Oude Kerk, dat door Jakob wordt uitgebeeld, zoals men zal zien aan het einde van dit hoofdstuk; en uit de betekenis van het boos gerucht, namelijk de smetten en ondeugden die degenen hebben die met Jozefs broeders worden aangeduid; en dat zij diegenen van de Kerk zijn die van het goede en het ware afbuigen, werd in nr. 4671 gezegd.

Daaruit blijkt wat met die woorden in de naaste innerlijke zin wordt aangeduid, namelijk dat de door de broers van Jozef aangeduide smetten en ondeugden in het midden werden gebracht of verschenen door het Goddelijk ware, door op die te schouwen vanuit het goede van de Oude Kerk, of wat hetzelfde is, dat hierdoor verscheen hoedanig zij waren.

Het is hiermee als volgt gesteld: de valse en de boze dingen van de Kerk, dat wil zeggen, van degenen die in de Kerk zijn, verschijnen aan hen die daar zijn niet; vanuit de valse dingen immers worden de valse dingen niet geschouwd, noch de boze dingen uit de boze dingen, want de beginselen van het valse stellen de ware dingen geheel en al in de schaduw en het leven van het boze blust ze uit; het ene en het andere, namelijk de beginselen van het valse en het leven van het boze, brengen de schijn teweeg alsof de valse dingen waar en de ware dingen vals zijn en alsof het goede boos is en het boze goed; dat dit zo is, blijkt duidelijk uit veelvuldige ondervinding; maar de Kerk of zij die in de Kerk zijn, verschijnen geheel anders in de hemel; in de hemel immers is het Goddelijk Ware uit de Heer en het Goddelijk Ware is daar het Licht; in dit Licht verschijnen zij hoedanig zij zijn; want ieder mens is ten aanzien van de ziel of van zijn geest in enig gezelschap: of een gezelschap van engelen of van duivels; het denken van hem is daar, maar de spraak en de handelingen van hem zijn onder de mensen in hun omgang.

Hoe het verder hiermee gesteld is, namelijk dat degenen die in de Kerk zijn, door het Goddelijk Ware of in het Goddelijk Licht verschijnen hoedanig zij zijn, kan uit deze dingen vaststaan: boze geesten die pas uit de wereld zijn, stellen zich, voordat zij zich in de hel storten, meer dan anderen voor dat zij in de hemel worden opgenomen, omdat zij geloven dat het slechts een opneming is en dat iedereen, hoe hij ook moge zijn, uit genade tot de hemel kan worden toegelaten; maar soms wordt hun gezegd dat de hemel door de Heer aan niemand wordt geweigerd en dat zij kunnen worden toegelaten indien zij daar kunnen zijn; en eveneens worden enigen van hen opgeheven in de eerste gezelschappen, die in de voorhof tot de hemel zijn; maar wanneer zij daar komen, beginnen zij benauwd te worden en bijna te stikken, terwijl dan het leven van hun denken en wil in nood verkeert: het leven van het denken vanuit de beginselen van het valse en het leven van de wil vanuit het leven van het boze in de wereld; en wanneer zij in dat licht daar een blik in zichzelf werpen, dan verschijnen zij aan zichzelf zoals duivels, sommigen als lijken en anderen als monsters, daarom werpen zij zich hals over kop neer uit dat gezelschap en uit het licht daar in een soort van helse nevel, waar zij hun eerdere ademhaling terugkrijgen en waar zij aan zichzelf vanuit de fantasie zoals niet boze geesten verschijnen; zo weten zij dus hoedanig zij zijn; daaruit nu is het duidelijk hoe het wordt verstaan dat zij daardoor, namelijk door het Goddelijk Ware, verschijnen hoedanig zij zijn.

4675. En Israël had Jozef lief boven al zijn zonen; dat dit de verbinding betekent van het Goddelijk Geestelijke van het Redelijke met het Goddelijk Geestelijke van het Natuurlijke, staat vast uit de uitbeelding van Jakob als Israël, namelijk het Goddelijk Geestelijke van het Natuurlijke of het hemelse van het geestelijke vanuit het natuurlijke, nrs. 4286, 4598; uit de

uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Geestelijke van het Redelijke, of het hemelse van het geestelijke vanuit het redelijke, waarover de nrs. 4286, 4592; en uit de betekenis van liefhebben, namelijk verbonden worden; de liefde immers is de geestelijke verbinding; daaruit blijkt dat met ‘Israël had Jozef lief’ de verbinding wordt aangeduid van het Goddelijk Geestelijke van het Redelijke met het Goddelijk Geestelijke van het Natuurlijke.

Omdat hier over die verbinding wordt gehandeld, wordt Jakob hier niet Jakob genoemd, zoals eerder in vers 1 en 2, maar Israël; ook kan men uit de verandering van de naam opmaken dat het iets verborgens is dat hier in de innerlijke zin is bevat.

Maar hoe het is gesteld met die verbinding, namelijk van het Goddelijk Geestelijke van het Redelijke met het Goddelijk Geestelijke van het Natuurlijke, kan nog niet worden ontvouwd, omdat daarover niet wordt gehandeld in dit hoofdstuk, maar in de volgende hoofdstukken, waarin die verborgenheid voor zoveel als het mogelijk is, ontvouwd wordt; hier alleen dit, dat van het geestelijke wordt gesproken zowel met betrekking tot het redelijke als met betrekking tot het natuurlijke; het geestelijke immers is het Goddelijk Ware, dat uit de Heer is en dat, wanneer het schijnt in het redelijke of in de innerlijke mens, het geestelijke van het redelijke wordt genoemd en wanneer het daaruit schijnt in het natuurlijke of in de uiterlijke mens, het geestelijke van het natuurlijke wordt genoemd.

4676. Omdat hij hem een zoon der ouderdommen was; dat dit zijn leven daarin betekent, staat vast uit de betekenis van de ouderdom, namelijk het uittrekken van de vorige staat en het aantrekken van de nieuwe staat en verder het nieuwe van het leven, nrs. 3492, 4620; de ouderdom immers betekent in de innerlijke zin niet de ouderdom, omdat de innerlijke mens of de geest van de mens niet weet wat ouderdom is; maar naarmate het lichaam of de uitwendige mens oud wordt, gaat de geest in het nieuwe van het leven over; de geest van de mens wordt vervolmaakt met de leeftijd, terwijl het lichamelijke van hem afneemt; en nog meer in het andere leven; zij die daar in de hemel zijn, worden aanhoudend door de Heer tot een volmaakter leven voortgeleid en tenslotte tot in het bloeiende leven van de jeugd; en dus eveneens degenen die in goede ouderdom zijn gestorven.

Daaruit kan vaststaan dat met de ouderdom in de innerlijke zin het leven wordt aangeduid. Wat onder ‘zijn leven daarin’ wordt verstaan, is eerder in nr. 4667 ontvouwd.

Er werd gezegd dat de geest van de mens of de innerlijke mens niet weet wat ouderdom is en toch werd tevoren gezegd dat hij het is die in het lichaam denkt en ook dat vanuit hem het lichaam het leven heeft; dat de geest zijn denken niet aan het lichaam kan worden vergemeenschapd en de mens zo niet weet dat hij na de dood leeft, komt daarvandaan dat hij, zolang zijn geest in het lichaam blijft, niet anders kan denken dan vanuit de beginselen die zijn natuurlijke mens heeft opgezogen en wanneer er het beginsel en de overreding is dat alleen het lichaam leeft en dat wanneer dit sterft alles van de mens sterft, dan wordt de invloeiing van die geestelijke waarheid niet opgenomen, maar toch openbaart de invloeiing zich daardoor dat de meesten bezorgd zijn over hun begrafenis en over de lofredenen na de dood en sommigen over hun roem dan, waarom zij dan ook voor zichzelf prachtige monumenten laten oprichten, met als doel dat hun nagedachtenis niet verloren zal gaan. In zulke dingen wordt de invloeiing vanuit de hemel over het voortdurende leven verkeerd bij hen die anders niets daarover zouden geloven; zonder die invloeiing immers zouden zij alles van eigen nagedachtenis, nadat zij gestorven zijn, geheel en al verachten.

4677. En hij maakte hem een rok van verschillende kleuren; dat dit de schijnbaarheden van het ware daaruit betekent, vanuit welke het geestelijke van het natuurlijke wordt gekend en onderscheiden, staat vast uit de betekenis van de rok, namelijk het ware van het natuurlijke, waarover hierna; en uit de betekenis van de verschillende kleuren, namelijk de schijnbaarheden van het ware, waar vanuit het geestelijke van het natuurlijke wordt gekend en onderscheiden.

Dat deze met de verschillende kleuren worden aangeduid, kan niemand weten dan alleen hij die weet dat er in het andere leven evenzeer kleuren verschijnen als in de wereld en wel kleuren die de kleuren in de wereld in schoonheid en verscheidenheid verre te boven gaan en alleen hij die weet vanwaar die kleuren zijn.

De kleuren die in het andere leven zijn, zijn vanuit de schakering van het licht daar en zij zijn, zagezegd de aanpassingen van het inzicht en van de wijsheid; want het licht dat daar verschijnt, is vanuit het Goddelijk Ware, dat uit de Heer is, of het is het Goddelijk Geestelijke uit Hem, of wat hetzelfde is, het is het Goddelijk Inzicht en de Goddelijke Wijsheid; dit verschijnt zoals licht voor de ogen van de engelen en van de geesten.

Daaruit blijkt wat met de kleuren vanuit dat licht wordt aangeduid, namelijk dat het de hoedanigheden van het ware zijn en dus de schijnbaarheden ervan en dat zij verschijnen vanuit de aandoeningen van het goede en ware.

Over de kleuren in het andere leven, zie de nrs. 1042, 1043, 1053, 1624, 3993, 4530.

Dat de rok het ware van het natuurlijke is, werd eerder in nr. 3301 gezegd; maar omdat het daar niet werd getoond, mag het hier vanuit andere plaatsen in het Woord worden bevestigd. Omdat de koningen in de Joodse Kerk de Heer uitbeeldden ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware, nrs. 2015, 2069, 3009, 3670, werden daarom hun dochters met rokken van verschillende kleuren bekleed; met de dochters immers werden de aandoeningen van het goede en ware aangeduid en vandaar de Kerken, nrs. 2362, 3963, zie daarover het tweede Boek van Samuël: *‘Over Tamar, de dochter van David, was een rok van verschillende kleuren, omdat met zulke klederen des konings dochteren, de maagden, werden bekleed’*, (2 Samuël 8:18).

En omdat de hogepriesters de Heer uitbeeldden ten aanzien van het Goddelijk Hemelse of het Goddelijk Goede, werd daarom Aharon bekleed met klederen die het Goddelijk Ware uitbeeldden, hetgeen is vanuit het Goddelijk Goede van de Heer; het Goddelijk Goede immers is in de Heer, maar het Goddelijk Ware gaat uit Hem voort; dit was het wat door de klederen werd uitgebeeld; eender als, toen de Heer voor Petrus, Jakobus en Johannes van gedaante werd veranderd, het Goddelijk Goede als de Zon verscheen en het Goddelijk Ware zich vertoonde door de klederen die zoals het licht verschenen, (Mattheüs 17:2).

Over de klederen waarmee Aharon en zijn zonen werden bekleed, het volgende bij Mozes: *‘Aharon zult gij een rok maken van boomwol, een tulband van boomwol en gij zult een bandelier maken, een werk van de borduurder; en voor de zonen van Aharon zult gij rokken maken en gij zult voor hen bandelieren maken en gij zult voor hen tiaren maken, tot heerlijkheid en tot sieraad’*, (Exodus 28:39,40); deze dingen betekenden elk afzonderlijk de dingen die zijn van het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede van de Heer; de rok van boomwol het Goddelijk Geestelijke in het bijzonder; eender elders bij dezelfde: *‘Gij zult de klederen nemen en gij zult Aharon de rok aantrekken en de mantel des efods en de efod en de borstlap en gij zult hem bekleden met de gordel des efods; daarna zult gij zijn zonen doen naderen en hun de rokken aantrekken’*, (Exodus 29:5,8; 40:14).

Wat deze dingen elk afzonderlijk betekenen, zal vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer, daar worden gezegd, waar hierover moet worden gehandeld.

Dat de klederen in het algemeen de ware dingen zijn, zie de nrs. 297, 1073, 2576, 4545.

Ook de profeten waren met rokken bekleed, maar met rokken van haar, omdat door de profeten de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van de ware dingen van de leer en omdat deze zijn van de natuurlijke of de uiterlijke mens, hadden zij ‘rokken van haar’, het haar immers betekent het natuurlijke, zie nr. 3301.

Dat de rok het Goddelijk Ware uit de Heer betekent, blijkt nog duidelijker uit die plaatsen waar in het Nieuwe Testament de rok wordt genoemd, zoals bij Johannes: ‘De krijgsknechten namen Zijn klederen en maakten vier delen, voor iedere krijgsknecht een deel en de rok; de rok echter was ongenaaid, van bovenaf geheel en al geweven; zij zeiden dus tot elkaar: Laat ons die niet verdelen; opdat de Schrift zou worden vervuld, zeggende:

‘Zij hebben Mijn klederen onder zich verdeeld en over Mijn rok hebben zij het lot geworpen’, (Johannes 19:23,24); wie dit leest, meent dat deze dingen niet meer verborgens behelzen dan dat de klederen onder de krijgsknechten werden verdeeld en dat over de rok het lot werd geworpen, terwijl toch de afzonderlijke dingen uitbeeldend en aanduidend waren voor de Goddelijke dingen, namelijk zowel dat de klederen in vier delen werden verdeeld, als dat de rok niet werd verdeeld, maar daarover het lot werd geworpen, bovenal dat de rok ongenaaid was en van bovenaf geheel en al geweven; met de rok immers werd het Goddelijk Ware van de Heer aangeduid, dat, omdat het enig is en vanuit het Goede, werd uitgebeeld door de rok, daarin dat die ongenaaid was en van bovenaf geheel en al geweven; iets eenders werd met de rok van Aharon uitgebeeld en dat deze geweven of het het werk eens wevers was, blijkt bij Mozes: *‘Zij maakten rokken van boomwol, het werk eens wevers, voor Aharon en zijn zonen’*, (Exodus 39:27; en het werd eveneens uitgebeeld dat de Heer niet heeft geduld dat het Goddelijk Ware in delen werd uiteengerukt, zoals gebeurde met de lagere ware dingen van de Kerk door de Joden.

Omdat het Goddelijk Ware enig is, namelijk vanuit het Goddelijk Goede, werd ook aan de twaalf discipelen bevolen, toen zij werden uitgezonden om het Evangelie van het Koninkrijk te prediken, dat zij niet twee rokken zouden hebben, waarover bij Lukas: *‘Jezus zond de twaalf discipelen, om te prediken het Koninkrijk Gods; en Hij zei tot hen: Neemt niets tot de weg, noch stokken, noch zak, noch brood, noch zilver, noch iemand van u twee rokken om aan te hebben’*, (Lukas 9:2,3); bij Markus: *‘Hij gebood hun dat zij niets zouden nemen tot de weg, dan alleen een stok, geen zak, geen brood, geen koper in de gordel, maar met schoenen geschoeid; ook zult gij niet bekleed zijn met twee rokken’*, (Markus 6:8,9); en bij Mattheüs: *‘Gij zult geen goud bezitten, noch zilver, noch koper in uw gordels, noch een zak tot de weg, noch een tweetal rokken, noch schoenen, noch stokken’*, (Mattheüs 10:9,10); de afzonderlijke dingen zijn daar uitbeeldend voor de hemelse en de geestelijke dingen van het rijk van de Heer, ter prediking waarvan zij werden gezonden; dat zij geen goud, zilver, koper, zak en brood met zich zouden nemen, kwam, omdat die dingen de goede en de ware dingen betekenden, die vanuit de Heer alleen zijn, namelijk: het goud, het goede, nrs. 113, 1551, 1552; het zilver het ware daaruit, nrs. 1551, 2954; het koper het natuurlijk goede, nrs. 425, 1551; het brood het goede van de liefde of het hemels goede, nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3478, 3735, 4211, 4217; de rok echter en de schoen betekenden de ware dingen waarmee zij zouden worden bekleed en de stok de macht van het ware vanuit het goede; dat de stok die macht is, zie de nrs. 4013, 4015; dat de schoen het laagst natuurlijke is, nr. 1748, daar ten aanzien van het ware.

De rok is het innerlijk natuurlijk ware; omdat deze dingen niet tweevoudig, maar enig zullen zijn, werd het verboden, twee stokken, twee paar schoenen en twee rokken te hebben; deze verborgenheden zijn gelegen in dat gebod van de Heer, die mens geenszins kan weten tenzij vanuit de innerlijke zin.

Alle en de afzonderlijke dingen die de Heer heeft gesproken, waren uitbeeldend voor de Goddelijke dingen, dus voor de hemelse en geestelijke dingen van Zijn rijk en zo aangepast aan de bevatting van de mensen en tevens aan het verstand van geesten en engelen, daarom vervulden en vulden aan, de dingen die de Heer heeft gesproken de gehele hemel; daaruit blijkt ook duidelijk, hoe bevorderlijk en van hoeveel belang het is de innerlijke zin van het Woord te kennen; zonder deze kan ook eenieder vanuit het Woord, onverschillig welk dogma, bevestigen en omdat het aan hen die in het boze zijn, zodanig verschijnt, bespotten zij vandaar het Woord en geloven allerminst dat het Goddelijk is.

4678. vers 4-11. *En zijn broeders zagen dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad en zij haatten hem en konden met hem niet tot vrede spreken.*

En Jozef droomde een droom en hij gaf het zijn broeders te kennen en zij deden nog daaraan toe hem te haten.

En hij zei tot hen: Hoort, ik bid u, deze droom die ik gedroomd heb.

En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds, en ziet, mijn schoof stond op en bleef ook staande, en ziet, uw schoven omgaven haar en bogen zich neder voor mijn schoof.

En zijn broeders zeiden tot hem: Zult gij door te regeren over ons regeren, indien gij door te heersen over ons zult heersen; en zij deden nog daaraan toe hem te haten over zijn dromen en over zijn woorden.

En hij droomde nog een andere droom en hij verhaalde die aan zijn broeders en hij zei: Ziet, ik heb nog een droom gedroomd en ziet, de zon en de maan, en elf sterren zich voor mij nederbuigende.

En hij verhaalde het aan zijn vader en aan zijn broeders; en zijn vader berispte hem en zei tot hem: Wat is dit voor een droom welke gij gedroomd hebt? zullen wij door te komen komen, ik en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen?

En zijn broeders benijdden hem en zijn vader bewaarde het woord.

Zijn broeders zagen, betekent de dingen die van het geloof zijn; in de naaste zin de nakomelingen van Jakob; dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad, betekent dat hij verbonden was met het Goddelijk natuurlijke; in de naaste zin, met de Oude Kerk, die de vader is; en zij haatten hem en konden met hem niet tot vrede spreken, betekent de verachting en de afkeer; en Jozef droomde een droom, betekent de prediking over Hem; en hij gaf het zijn broeders te kennen, betekent voor hen die van het afgescheiden geloof zijn; en zij deden nog daaraan toe hem te haten, betekent een nog grotere verachting en een nog grotere afkeer; en hij zei tot hen: Hoort, ik bid u, deze droom die ik gedroomd heb, betekent de inhoud van de prediking; en ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds, betekent hen die leren vanuit de leer; en ziet, mijn schoof stond op en bleef ook staande, betekent het leerstellige over het Goddelijk Menselijke van de Heer; en ziet, uw schoven omgaven haar, betekent hen die in het geloof zouden zijn; en bogen zich neder voor mijn schoof, betekent de aanbidding; en zijn broeders zeiden tot hem, betekent diegenen die van het afgescheiden geloof zijn; zult gij door te regeren over ons regeren, indien gij door te heersen over ons zult heersen, betekent of zij ten aanzien van de verstandelijke dingen en van de dingen van de wil onderworpen zouden zijn; en zij deden nog daaraan toe hem te haten over zijn dromen en over zijn woorden, betekent nog grotere verachting en nog grotere afkeer vanwege de prediking van het ware; en hij droomde nog een andere droom, betekent opnieuw de prediking; en hij verhaalde die aan zijn broeders en hij zei, betekent voor hen die van het afgescheiden geloof zijn; ziet, ik heb nog een droom gedroomd, betekent de inhoud; en ziet, de zon en de maan, betekent het natuurlijk goede en het natuurlijk ware; en elf sterren, betekent de erkentissen van het goede en het ware; zich voor mij neerbuigende, betekent de aanbidding; en hij verhaalde het aan zijn vader en aan zijn broeders, betekent dat het te weten werd gegeven; en zijn vader berispte hem en zei tot hem: Wat is dit voor een droom welke gij gedroomd hebt, betekent de verontwaardiging; de vader is hier de Joodse godsdienst vanuit de Ouden; zullen wij door te komen komen, ik en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen, betekent, of de Kerk zal moeten aanbidden; en zijn broeders benijdden hem, betekent hun afkeer; en zijn vader bewaarde het woord, betekent dat de waarheid in hun godsdienstige bleef.

4679. Zijn broeders zagen; dat dit de dingen betekent die van het geloof zijn en in de naaste zin de nakomelingen van Jakob, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk ontwaren en verstaan, nrs. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863; en uit de uitbeelding van de broeders van Jozef,

namelijk de dingen die van het geloof zijn; Jozef immers beeldt in dit hoofdstuk het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware van de Heer uit; en zijn broeders beelden de Kerk uit die van de naastenliefde tot het geloof afbuigt en daarop tot het van de naastenliefde gescheiden geloof en tenslotte tot valse dingen, nrs. 4665, 4671; vandaar komt het dat met Jozefs broeders hier de dingen worden aangeduid die van het geloof zijn; en omdat Jakobs nageslacht zodanig was, wordt dit in de naaste zin aangeduid.

4680. Dat hun vader hem boven al zijn broeders liefhad; dat dit betekent dat hij verbonden was met het Goddelijk Natuurlijke, in de naaste zin met de Oude Kerk, die de vader is, staat vast uit wat eerder in nr. 4675 is ontvouwd, waar eendere dingen staan.

Dat het in de naaste zin is dat hij verbonden was met de Oude Kerk en dat die het is die in deze zin wordt verstaan onder de vader, komt daar vandaan dat in de naaste zin, zoals eerder in nr. 4679 is gezegd, met de broeders van Jozef de nakomelingen van Jakob worden aangeduid en dus daarmee de Kerk die door hen werd uitgebeeld.

Hoe het hiermee is gesteld, werd eerder enige malen gezegd, maar ter wille van de reeks van de dingen die volgen, moet het hier met weinige woorden in hoofdzaak worden herhaald: de Oude Kerk, die na de vloed door de Heer was geïnstaurerd, was een uitbeeldende Kerk en deze was zodanig dat de uiterlijke dingen van haar eredienst alle en afzonderlijk de hemelse en geestelijke dingen uitbeeldden, die van het rijk van de Heer zijn en in de hoogste zin de Goddelijke dingen van de Heer zelf; de innerlijke dingen van haar eredienst echter hadden alle en elk afzonderlijk betrekking op de naastenliefde.

Die Kerk was verspreid over een groot deel van de Aziatische wereld en over verscheidene koninkrijken daar en hoewel zij ten aanzien van de leerstellige dingen van het geloof van elkaar afweken, was het niettemin één Kerk, omdat allen overal de naastenliefde tot het wezenlijke van de Kerk maakten; zij die toentertijd het geloof van de naastenliefde scheidde en het geloof tot het wezenlijke van de Kerk maakten, werden Cham genoemd.

Maar deze Kerk boog in de loop van de tijd af tot afgodische dingen; zij begonnen immers de uiterlijke dingen zonder de innerlijke te vereren en omdat zij zo van de naastenliefde terugtraden, trad ook de hemel van hen terug en in de plaats ervan kwamen er geesten uit de hel die hen leidden.

Toen deze Kerk verlaten was, werd een zekere nieuwe Kerk aangevangen uit Eber, die de Hebreeuwse Kerk werd genoemd; deze was in Syrië en Mesopotamië en eveneens onder enige natiën in het land Kanaän; maar deze verschilde van de Oude Kerk omdat zij het wezenlijke van de uiterlijke eredienst stelde in slachtoffers; zij erkende weliswaar dat het innerlijke van de eredienst de naastenliefde was, maar niet zo van harte als de Oude Kerk; deze werd echter eveneens afgodisch.

Tenslotte behaagde het de Heer het nieuwe van een Kerk te instaureren bij de nakomelingen van Abraham vanuit Jakob en bij die natie de uiterlijke dingen van de eredienst van de Oude Kerk in te voeren; maar die natie was zodanig dat zij niet enig innerlijke van de Kerk kon opnemen, omdat hun harten geheel en al tegen de naastenliefde, waarom bij haar slechts het uitbeeldende van de Kerk werd ingesteld; vandaar nu komt het dat de zonen van Jakob of de broers van Jozef in de naaste zin een zodanige Kerk betekenen en dat hun vader Jakob de Oude Kerk betekent; ook meermalen elders in het Woord, vooral in het profetische, wordt onder Jakob de Oude Kerk verstaan en eveneens wordt die Kerk, namelijk de Oude, soms vader en moeder genoemd: vader ten aanzien van het goede en moeder ten aanzien van het ware.

Daaruit blijkt nu dat met ‘hun vader had Jozef lief boven al zijn broeders’ wordt aangeduid dat het Goddelijk Ware van de Heer verbonden was met de Oude Kerk.

4681. En zij haatten hem en konden met hem niet tot vrede spreken; dat dit de verachting en de afkeer betekent, namelijk de verachting voor het Goddelijk Ware, dat door Jozef wordt

uitgebeeld en de afkeer daarvan, staat vast uit de betekenis van haten, namelijk verachten; de haat immers betekent in de innerlijke zin niet de haat zodanig als deze is bij mensen die in haat verkeren; de betekenis immers van dat woord wordt verzacht naarmate het tot de hemel opklimt, omdat men in de hemel niet weet wat haat is; daarom is het de verachting die wordt aangeduid; en uit de betekenis van, ‘niet met hem tot vrede kunnen spreken’, te weten zich afkeren; tot vrede spreken immers is iemand wel willen, want onder vrede verstonden de Ouden in de hoogste zin de Heer zelf, in de innerlijke zin Zijn rijk en het leven daarin of het heil; in de uiterlijke zin echter het heil in de wereld of de gezondheid; het tegendeel ervan is niet met hem tot vrede kunnen spreken, dat wil zeggen, iemand niet wel willen, dus zich afkeren, hier van het Goddelijk Ware.

4682. En Jozef droomde een droom; dat dit de prediking over Hem betekent, staat vast uit de betekenis van een droom dromen, namelijk prediken; en omdat de droom over Jozef handelt, is het het prediken over het Goddelijk Menselijke van de Heer; dat de droom hier de prediking betekent, komt omdat in beide dromen van Jozef kort samengevat al de dingen zijn bevat met betrekking tot Jozef, of in de innerlijke zin die over het Goddelijk Ware binnen een zodanige Kerk als door de broers van Jozef wordt uitgebeeld, of een zodanige die uit het geloof inzetz, werden voorzien en waarin werd voorzien; en bovendien werden de Goddelijke Ware dingen oudtijds geopenbaard, of door spraak of door gezichten of door dromen en daar vanuit waren de predikingen; vandaar komt het dat met de profeten in het Woord, aan wie het Goddelijk Ware werd geopenbaard of door spraak of door gezichten of door dromen, diegenen werden aangeduid die de ware dingen leren; en in de abstracte zin de ware dingen van de leer, nr. 2534.

Eender dus door gezichten zien en dromen dromen; zoals bij Joël: *‘Ik zal Mijn geest uitgieten over alle vlees en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jonge mannen zullen gezichten zien; ook over de dienstknechten en de dienstmaagden zal Ik in die dagen Mijn geest uitgieten’*, (Joël 2:28,29); de geest over hen uitgieten staat voor onderrichten ten aanzien van de ware dingen; profeteren, voor die leren en prediken; dus eveneens dromen dromen; de ouden staan voor de wijzen, de jonge mannen voor de inzichtsvollen, de dienstknechten voor hen die weten.

Bij Jeremia: *‘Zo heeft Jehovah Zebaoth gezegd: Let niet op de woorden der profeten die u profeteren, zij maken u ijdel; zij spreken het gezicht van hun hart, niet vanuit de mond van Jehovah.*

Ik heb gehoord wat de profeten hebben gezegd die in Mijn naam leugen hebben geprofeteerd, door te zeggen: Ik heb gedroomd, ik heb gedroomd; de profeet met wie de droom is, vertelle de droom; doch met wie Mijn Woord is, die vertelle Mijn Woord in waarheid; zie, Ik ben tegen hen die dromen der leugen profeteren, het gezegde van Jehovah; zij vertellen ze en verleiden Mijn volk door hun leugens’, (Jeremia 23:16,25,28,32); profeteren staat ook hier voor leren en prediken, maar vanuit de dromen der leugen, welke de dingen zijn waar vanuit hun prediking is; eender elders, zoals bij, (Jeremia 29:8,9; Zacharia 10:2).

Bij Mozes: *‘Wanneer in het midden van u opstaat een profeet of een dromendromer, die u een teken of wonder zal hebben gegeven en het teken of het wonder komt, dat hij tot u heeft gesproken, door te zeggen: Laat ons tot andere goden gaan die gij niet hebt gekend en hen dienen, zo zult gij niet gehoorzamen de woorden van die profeet of van die dromendromer; en die profeet en die dromendromer zal worden gedood, vanwege dat hij afval tegen Jehovah uw God heeft gesproken’*, (Deuteronomium 13:1-3,5); de profeet en de dromendromer staan de een en de ander voor hem die leert en predikt, daar dus de valse dingen.

4683. En gaf het zijn broeders te kennen; dat dit betekent voor hen die van het afgescheiden geloof zijn, staat vast uit de uitbeelding van de broers van Jozef, namelijk de Kerk die afbuigt van de naastenliefde tot het geloof, of in de abstracte zin de dingen die van het geloof zijn,

waarover de nrs. 4665, 4671, 4679; hier degenen die zijn van het geloof dat van de naastenliefde is gescheiden, omdat er volgt dat zij daaraan nog toededen hem te haten, waarmee een nog grotere verachting en afkeer wordt aangeduid.

Met die Kerk immers is het als volgt gesteld: zodra zij inzet, prediken zij de naastenliefde, maar slechts vanuit het leerstellige en dus vanuit het wetenschappelijke, niet echter vanuit de naastenliefde zelf, dus niet vanuit de aandoening of uit het hart; na verloop van tijd, naarmate de naastenliefde en de aandoening in het hart wordt uitgewist, prediken zij het geloof en tenslotte, wanneer er geen naastenliefde meer is, het geloof-alleen en zij zeggen hiervan dat het zaligmakend is zonder de werken; en dan noemen zij eveneens de werken niet langer werken van de naastenliefde, maar van het geloof; zij verbinden ze weliswaar zo, maar alleen vanuit de leer, echter niet vanuit het leven; en omdat zij in het leven van het geloof of in het goede niets van heil stellen, maar alleen in het geloof en zij toch klaarblijkend vanuit het Woord en eveneens vanuit hun verstandelijk weten dat de leer niets is zonder het leven, of dat het geloof niets is zonder de vruchten, stellen zij het zaligmakende van het geloof in het vertrouwen, zodat zij zo eveneens van de vruchten terugtreden, omdat zij niet weten dat al het vertrouwen zijn Zijn trekt uit het einddoel van het leven en dat het echte vertrouwen niet mogelijk is dan alleen in het goede, maar een onecht en een vals vertrouwen ook mogelijk is in het boze; en om het geloof nog meer van de naastenliefde te scheiden, overreden zij ook dat het vertrouwen van één ogenblik alleen, ook in het laatste van het leven, zaligt, onverschillig hoe het tevoren geleide leven ook geweest mag zijn, hoewel zij toch weten dat eenieder zijn leven na de dood blijft en dat eenieder volgens de werken van zijn leven zal worden gericht.

Uit dit weinige kan vaststaan hoedanig het van de naastenliefde gescheiden geloof is, en dus hoedanig de Kerk is die het geloof en niet het leven van het geloof, tot het wezenlijke maakt. Over de valse dingen die daaruit zoals uit hun springbron voortvloeien, zal vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer in wat volgt worden gesproken.

4684. En zij deden nog daaraan toe hem te haten; dat dit de nog grotere verachting en de nog grotere afkeer betekent, staat vast uit wat eerder in nr.4681 is gezegd, waar eendere woorden staan.

4685. En hij zei tot hen: Hoort, ik bid u, deze droom die ik gedroomd heb; dat dit de inhoud van de prediking betekent, staat vast uit de betekenis van een droom dromen, namelijk de prediking, nr. 4682; hier de inhoud van de prediking, omdat nu volgt hoedanige droom hij heeft gehad.

4686. En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds; dat dit betekent hen die leren vanuit de leer, staat vast uit de betekenis van de schoof, namelijk de leer en vandaar van schoven binden, leren vanuit de leer, waarover hierna; en uit de betekenis van het veld, namelijk de Kerk nrs. 2971, 3766, 4440, 4443; het midden des velds is innerlijk in de Kerk, dus zijn het diegenen die in het geloof van enige naastenliefde zijn; het midden immers is in de innerlijke zin dat wat innerlijk en dat wat het binnenste is, nrs. 1074, 2940, 2973; er zijn er immers in elke Kerk die in haar midden of de binnensten zijn en dat zijn degenen die in de naastenliefde zijn, hier zij die in het geloof van enige naastenliefde zijn; bij hen is de Heer aanwezig, omdat de Heer in de naastenliefde is en door de naastenliefde in het geloof, nr. 4672; dat dezen worden aangeduid, blijkt ook uit wat volgt, namelijk hieruit dat de schoof van Jozef opstond en de overige schoven haar omgaven; met de schoof van Jozef wordt immers de leer vanuit het Goddelijk Ware van de Heer aangeduid.

Dat de schoof de leer is, komt daarvandaan dat het veld de Kerk is, zoals eerder is gezegd en het gezaaide in het veld is het ware in de Kerk en dus is de schoof waarin het gezaaide is, de leer waarin het ware is; iets eenders betekenen de schoven bij David: ‘Doe in tranen zaaien,

zullen met gezang oogsten; door te gaan zal hij gaan en door te wenen, dragende de worp des zaads, maar door te komen zal hij komen met gezang, dragende zijn schoven', (Psalm 126:6), waar over diegenen wordt gehandeld die in geestelijke gevangenschap zijn geweest en bevrijd zijn; de worp des zaads dragen staat voor het onderricht in de ware dingen; komen met gezang, voor de blijdschap van de aandoening van het ware; de schoven dragen, voor de leerstellige dingen van dat ware.

4687. En ziet, mijn schoof stond op en bleef ook staande; dat dit het leerstellige ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de schoof, namelijk het leerstellige, waarover eerder en uit de betekenis van opstaan en staande blijven, namelijk het hoogste dat te regeren heeft en dat zij hebben te aanbidden; dat dit het Goddelijk Menselijke van de Heer is, blijkt uit de dingen die volgen, namelijk dat de elf schoven zich neerbogen voor die schoof en in de andere droom, dat de zon en de maan en de elf sterren zich neerbogen voor Jozef, waarmee dat hoogste wordt aangeduid, dat te regeren heeft en dat zij hebben te aanbidden, waarom Jakob dan ook zegt: 'Zullen wij komen, ik en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen.

Het is zoals eerder gezegd, het Goddelijk Ware van de Heer dat door Jozef wordt uitgebeeld; het hoogste ervan is de Heer zelf en het hoogste onder de leerstellige dingen is dat Zijn Menselijke Goddelijk is.

Met dit hoogste van de leerstellige dingen is het als volgt gesteld: de Oudste Kerk die hemels was en boven de overige, Mens werd genoemd, aanbad het Oneindig Zijn en daaruit het Oneindig Bestaande; en omdat zij over het Oneindig Zijn geen doorvatting konden hebben, maar wel enige doorvatting over het Oneindig daaruit Bestaande vanuit de doorvatbare dingen die in hun innerlijke mens waren en vanuit de voelbare dingen die in de uiterlijke mens waren en vanuit de aanschouwbare dingen die in de wereld waren, aanbaden zij daarom het Oneindig Bestaande waarin het Oneindig Zijn is.

Het Oneindig Bestaande waarin het Oneindig Zijn is, doorvatten zij als de Goddelijke Mens, de oorzaak hiervan was dat zij wisten dat het Oneindig Bestaande vanuit het Oneindig Zijn werd voortgebracht door de hemel en omdat deze de Grootste Mens is – overeenstemmend met alle en de afzonderlijke dingen die in de mens zijn, zoals aan het einde van de voorgaande hoofdstukken is getoond en aan het einde van ettelijke volgende zal worden getoond – konden zij geen ander idee van de doorvatting hebben over het Oneindig Bestaan uit het Oneindig Zijn dan die over de Goddelijke Mens, want al wat door de hemel zoals door de Grootste Mens uit het Oneindig Zijn overgaat, dat draagt een beeld ervan met zich mee in alle dingen en in de afzonderlijke dingen.

Toen die hemelse Kerk begon te vervallen, voorzagen zij dat dit Oneindig Bestaande niet langer een invloeiing zou kunnen hebben in de gemoederen van de mensen en dat zo het menselijk geslacht te gronde zou gaan; daarom hadden zij het vanuit openbaring dat Hij zou worden geboren, Die het Menselijke in Zich Goddelijk zou maken en zo het Oneindig Bestaande Zelf zou worden, zodanig als het tevoren was geweest en tenslotte één met het Oneindig Zijn zoals het ook tevoren was geweest; vandaar hun profetische uitspraak over de Heer in, (Genesis 3:15).

Dit wordt als volgt beschreven bij Johannes:

'In de aanvang was het Woord en het Woord was bij God en het was God, het Woord.

Dit was in de aanvang bij God; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is.

In Hetzelve was het leven en het leven was het licht der mensen.

En het Woord is Vlees geworden en het heeft in ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien zoals van de Enigverwekte uit de Vader, vol genade en waarheid', (Johannes 1:1-4,14); het Woord is het Goddelijk Ware, dat in zijn wezen is het Oneindig Bestaan uit het Oneindig Zijn en het is de Heer Zelf ten aanzien van Zijn Menselijke.

Het is dit Menselijke Zelf waaruit het Goddelijk Ware nu voortgaat en in de hemel invloeit en door de hemel in de menselijke gemoederen, dus dat het heelal regeert en bestuurt, zoals het dit van eeuwigheid aan geregeerd en bestuurd heeft; het is immers hetzelfde als, en één met het Oneindig Zijn, want het heeft het Menselijke met het Goddelijke verbonden, dat daardoor heeft plaatsgevonden dat het het Menselijke in Zich ook Goddelijk heeft gemaakt.

Daaruit kan nu vaststaan dat het hoogste van het Goddelijk Ware van de Heer het Goddelijk Menselijke is en vandaar dat het hoogste onder de leerstellige dingen van de Kerk is dat Zijn Menselijke Goddelijk is.

4688. En ziet, uw schoven omgaven haar; dat dit diegenen betekent die in het geloof zouden zijn, namelijk in het geloof van enige naastenliefde, staat vast uit de betekenis van omgeven, te weten hier het toetreden om te aanbidden; hierop volgt immers dat zij zich neerbogen voor zijn schoof, waarmee de aanbidding wordt aangeduid; en uit de betekenis van de schoof, namelijk de leer, waarover in nr. 4686; hier alle dingen van de leer of alle dingen van het geloof; dat de schoven hier die dingen betekenen, komt omdat door alle zonen van Jakob in de echte zin alle dingen van het geloof worden uitgebeeld, nrs. 3858, 3926 en dus eveneens door de schoven, omdat deze in de plaats van hen waren in de droom en omdat dit werd gezien in het midden van het veld en met het midden van het veld wordt het innerlijke aangeduid, of degenen die de innerlijken zijn in de Kerk, waarover nr. 4686; dus diegenen die in het geloof van enige naastenliefde zijn; dezen zijn de schoven die omgaven en zich neerbogen voor de schoof van Jozef; dat niet zij die uiterlijk zijn of verder van het midden verwijderd en die in de eigenlijke zin hier de broers van Jozef zijn, worden verstaan, blijkt uit wat voorafgaat en uit wat volgt, namelijk dat zij hem meer en meer haatten, dat wil zeggen, dat ze hem verachtten en zich afkeerden; want door haten, niet tot vrede spreken en benijden, welke dingen worden gezegd van zijn broers, wordt de verachting en de afkeer aangeduid.

4689. En bogen zich neder voor mijn schoof; dat dit de aanbidding betekent, staat vast uit de betekenis van zich neerbuigen, namelijk de uitwerking van de vernedering, nr. 2153; en dus de aanbidding; en uit de betekenis van de schoof van Jozef, hier het leerstellige betreffende het Goddelijk Menselijke van de Heer, nr. 4686; en dus is het het Goddelijk Menselijke, dat zij aanbaden, namelijk diegenen die in het innerlijke van de Kerk zijn; zij echter die uiterlijk zijn, dat wil zeggen, degenen die van het afgescheiden geloof zijn, aanbidden dit geheel niet; het van de naastenliefde gescheiden geloof brengt dit met zich mee, omdat, zoals eerder werd gezegd, de Heer in de naastenliefde aanwezig is en in het geloof niet dan alleen door de naastenliefde, want de naastenliefde is het verbindende middel; wat is het ware zonder het goede en wat het verstandelijke zonder de wil, dus wat het geloof zonder de naastenliefde of wat het vertrouwen zonder zijn wezen.

Dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, in het geheel niet het Goddelijk Menselijke van de Heer aanbidden, heeft voor mij klaarblijkend kunnen vaststaan uit die mensen die uit de christelijke wereld in het andere leven komen; ik heb met verscheidenen van hen gesproken; daar immers spreken niet de monden, zoals in de wereld, maar de harten; het denken van eenieder wordt daar veel openlijker vergemeenschap dan door enige spraak in de wereld; het wordt daar ook niet toegestaan anders te spreken dan zoals men denkt, dus zoals men gelooft; velen van hen, die ook de Heer hebben gepredikt in de wereld, loochenen Hem daar geheel en al; en wanneer het wordt onderzocht met welk doel of uit welke oorzaak zij Hem hebben gepredikt en eveneens in de uiterlijke vorm Hem heilig hebben aanbeden, zo werd bevonden dat zij het hebben gedaan omdat dit hun ambtshalve was opgelegd en omdat zij zo eerbewijzen en rijkdommen oogstten; en dat zij die niet hebben gepredikt, maar Hem wel beleden hebben, het gedaan hebben omdat zij in de Kerk geboren waren en te schande geworden zouden zijn indien zij tegen de godsdienst hadden gesproken.

Zelfs niet één uit de christelijke wereld weet dat het Menselijke van Hem Goddelijk is en nauwelijks iemand dat Hij alleen de hemel en het heelal regeert, te minder dat Zijn Goddelijk Menselijke het al in de hemel is; dat dit zo is, kon niet openlijk worden onthuld, omdat het door de Heer werd voorzien dat de christelijke Kerk zou afbuigen van de naastenliefde tot het geloof en zich als gevolg daarvan van Hem zou scheiden en zo het heilige dat uit Zijn Goddelijk Menselijke is, niet slechts zou verwerpen, maar ook ontwijden, want het van de naastenliefde gescheiden geloof kan niet anders.

Dat het geloof heden ten dage van de naastenliefde is gescheiden, staat vast; de Kerken scheiden zich van elkaar volgens de dogma's en wie anders gelooft dan zoals het dogma leert, wordt uit hun gemeenschap geworpen en eveneens te schande gemaakt.

Wie echter rooft en zonder barmhartigheid anderen van hun goederen berooft, als het maar niet op openlijke wijze plaatsvindt, wie de naaste op een sluwe wijze lagen legt, wie de werken van de naastenliefde smaad aandoet en wie echtbreuk pleegt, wordt niettemin christen genoemd, als hij slechts de heilige gebruiken onderhoudt en vanuit de leer spreekt; daaruit blijkt dat het heden ten dage de leer is die de Kerk maakt, niet echter het leven en dat de vruchten die zij aan het geloof toevoegen, slechts in de leer zijn en niets ervan in hun gemoed.

4690. En zijn broeders zeiden tot hem; dat dit diegenen betekent die van het afgescheiden geloof zijn, staat vast uit de uitbeelding van de broers van Jozef, namelijk de Kerk die van de naastenliefde tot het geloof afbuigt en tenslotte het geloof van de naastenliefde scheidt, waarover de nrs. 4665, 4671, 4679; de innerlijke mensen van die Kerk zijn aangeduid door de schoven in de droom, nrs. 4686, 4688.

Dat de broers van Jozef die Kerk uitbeelden, komt omdat zij in de naaste zin het uitbeeldende van de Kerk betekenen ofwel het godsdienstige dat bij de nakomelingen van Jakob werd ingesteld; en dezen kenden weliswaar niet iets ten aanzien van het geloof waarvan in de christelijke Kerk sprake is, maar over de waarheid; de waarheid was voor hen hetzelfde als het geloof voor de christenen; in de oorspronkelijke taal staat ook hetzelfde woord voor zowel het ene als het andere; maar de Joodse Kerk verstond onder de waarheid de geboden van de Decaloog en eveneens de wetten, de gerichten, de getuigenissen en de inzettingen die door Mozes zijn overgeleverd; de innerlijke dingen van de waarheid wisten zij niet en wilden die ook niet weten; de christelijke Kerk echter noemt de leerstellige dingen, die de innerlijke dingen van de Kerk zijn, en waarvan wordt gezegd dat zij moeten worden geloofd, het geloof; onder het geloof immers verstaat het gewone volk geen ander geloof dan het symbolische, of dat geloof dat de symbolische boeken leren; zij echter die denken dat de leerstellige dingen van het geloof of de wetenschap van die dingen niemand kan zaligen en dat weinigen in dat leven van het geloof zijn, noemen het geloof, het vertrouwen; maar deze mensen zijn boven het gewone volk en geleerder dan de anderen.

Hieruit kan vaststaan dat hier in de innerlijke zin niet alleen wordt gehandeld over het uitbeeldende van de Kerk dat bij de nakomelingen van Jakob was ingesteld, maar ook over de christelijke Kerk, die daarop volgde; want het Woord van de Heer is universeel en omvat in het algemeen elke Kerk; het werd immers evenzeer door de Heer voorzien hoe het gesteld zou zijn met de christelijke Kerk als hoe het gesteld zou zijn met de Joodse Kerk, maar het meest nabij liggend met de Joodse, omdat die zin de naaste zin of de historisch innerlijke zin wordt genoemd en de andere de innerlijke zin.

4691. Zult gij door te regeren over ons regeren, indien gij door te heersen over ons zult heersen; dat dit betekent of zij ten aanzien van de verstandelijke dingen en van de dingen van de wil onderworpen zouden zijn, staat vast uit de betekenis van regeren, namelijk onderworpen zijn ten aanzien van de verstandelijke dingen; en uit de betekenis van heersen, namelijk onderworpen zijn aan de dingen van de wil.

Dat regeren over hen en heersen over hen, is onderworpen worden, is duidelijk; maar dat hier zowel het ene als het andere wordt gezegd, komt omdat het de verstandelijke dingen betreft en het andere de dingen van de wil; het is gebruikelijk in het Woord, vooral in het profetische, om één zaak telkens met twee dingen uit te drukken; wie de verborgenheid die daarin is, niet kent, kan niet anders menen dan dat het alleen maar een herhaling is ter wille van de nadruk; maar zo zit dat niet; in de afzonderlijke dingen van het Woord is het hemels huwelijk, namelijk het huwelijk van het ware met het goede en van het goede met het ware, zoals er een huwelijk is van het verstand en de wil in de mens; de ene uitdrukking heeft betrekking op het ware, de andere op het goede, dus de ene op het verstandelijke, want hiervan is het ware, en de andere op de wil, want hiervan is het goede; de uitdrukkingen in het Woord bestaan ook uit die woorden die bestendig zulke dingen betekenen; dit is de verborgenheid die daarin schuilt dat één zaak telkens door twee woorden wordt uitgedrukt, zie de nrs. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138; dus ook hier regeren over hen en heersen over hen; regeren betreft ook het ware dat van het verstand is, de heerschappij echter tot het goede, dat van de wil is; ook wordt van koninkrijk gesproken met betrekking tot het ware, nrs. 1672, 2547; en van heerschappij met betrekking tot het goede; zoals eveneens bij Daniël, waar ook wordt gehandeld over het Goddelijk Menselijke van de Heer: *‘Dezen werden gegeven de heerschappij en de heerlijkheid en het koninkrijk, dat Hem alle volken, natiën en tongen zouden eren; Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet voorbij zal gaan en Zijn koninkrijk, dat niet zal vergaan’*, (Daniël 7:14); en bij David: *‘Uw koninkrijk is een koninkrijk van alle eeuwigheden en Uw heerschappij is over alle geslacht en geslacht’*, (Psalm 145:13).

4692. En zij deden nog daaraan toe hem te haten over zijn dromen en over zijn woorden; dat dit een nog grotere verachting en een nog grotere afkeer betekent vanwege de prediking van het ware, hier namelijk over het Goddelijk Menselijke van de Heer, staat vast uit de betekenis van ‘daaraan toedoen’, namelijk vermeerderen; uit de betekenis van haten, namelijk verachten en zich afkeren, waarover eerder in nr. 4681; uit de betekenis van de droom, namelijk de prediking, waarover de nrs. 4682, 4685; en uit de betekenis van de woorden, namelijk de ware dingen; dat de woorden de ware dingen zijn, komt omdat het gehele Woord in de hemel is vanuit de Heer; daarom betekenen de woorden in de innerlijke zin de ware dingen en het Woord in het algemeen al het Goddelijk Ware.

Wat de zaak zelf betreft, het is het hoogste onder de ware dingen dat de Kerk die het geloof heeft gescheiden van de naastenliefde, voornamelijk veracht en waarvan zij zich afkeert, namelijk dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is.

Allen die van de Oude Kerk zijn geweest en de naastenliefde niet van het geloof hebben gescheiden, hebben geloofd dat de God van het heelal de Goddelijke Mens was en dat Hij het Goddelijk Zijn was; vandaar ook noemden zij Hem Jehovah; zij wisten dit van de Oudsten en eveneens omdat Hij aan verscheidenen van hun broeders als de Mens was verschenen; zij wisten ook dat alle rituele en uiterlijke dingen van hun Kerk Hem uitbeeldden.

Maar zij die van het afgescheiden geloof zijn geweest, hebben dat niet kunnen geloven, omdat zij niet hebben kunnen begrijpen hoe het Menselijke Goddelijk kon zijn en dat de Goddelijke Liefde dit bewerkte; van alles wat zij immers niet begrepen vanuit enige voorstelling die door de uiterlijke zinlijke dingen van het lichaam was opgevat, meenden zij dat het van geen waarde was; het van de naastenliefde gescheiden geloof brengt dit met zich mee; want het innerlijke van de doorvatting wordt bij hen gesloten, omdat er niet enig tussenliggende bestaat waardoor er invloeiing is.

De Joodse Kerk, die daarop volgde, heeft weliswaar geloofd dat Jehovah Mens en eveneens God was, omdat Hij aan Mozes en aan de profeten als Mens was verschenen, daarom noemden zij iedere engel die verscheen, Jehovah; toch hebben zij van Hem geen andere voorstelling gehad dan de heidenen hadden van hun goden, waar boven de Joden, Jehovah God verkozen, omdat Hij wonderen kon doen, nr. 4299; zij wisten niet dat Jehovah de Heer was in het Woord, nrs. 2921, 3035; en dat het Zijn Goddelijk Menselijke was dat door al hun

rituelen uitbeeldden; over de Messias of de Christus dachten zij niet iets anders dan dat Hij de grootste Profeet zou zijn, groter dan Mozes en de grootste Koning, groter dan David, Die hen met verbazingwekkende wonderen in het land Kanaän zou binnenleiden; over Zijn hemels rijk wilden zij niets horen; en wel omdat zij niets anders dan wereldse dingen vatten; zij waren immers gescheiden van de naastenliefde.

De christelijke Kerk echter aanbidt weliswaar het Menselijke van de Heer als Goddelijk in de uiterlijke eredienst, vooral in het Heilig Avondmaal, omdat Hij heeft gezegd, dat het brood daar Zijn lichaam was en de wijn Zijn bloed, maar zij maken Zijn Menselijke niet Goddelijk in de leer; zij maken immers onderscheid tussen de Goddelijke natuur en de menselijke natuur; ook dit met als oorzaak dat de Kerk is afgebogen van de naastenliefde tot het geloof en tenslotte tot het afgescheiden geloof; en omdat zij het Menselijke van de Heer niet als Goddelijk erkennen, ergeren zich velen en loochenen Hem met het hart, nr. 4689; terwijl het toch hiermee als volgt is gesteld dat het Goddelijk Menselijke van de Heer, het Goddelijk Bestaande is uit het Goddelijk Zijn, nr. 4687 en dat Hijzelf het Goddelijk Zijn is, want het Goddelijk Zijn en het Goddelijk Bestaande zijn één, zoals de Heer ook duidelijk leert bij Johannes: *‘Jezus zei tot Filippus: Ben Ik zo lange tijd met ulieden en hebt gij Mij niet gekend; die Mij heeft gezien, die heeft de Vader gezien; gelooft gij niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is; gelooft Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is’*, (Johannes 14:9-11) en eveneens elders.

Het Goddelijk Bestaande immers is het Goddelijke Zelf, voortgaande uit het Goddelijke Zijn en in beeld is het de mens, omdat de hemel, waarvan het het al is, de Grootste Mens uitbeeldt, zoals eerder in nr. 4687 is gezegd en aan het einde van de hoofdstukken, waar gehandeld wordt over de overeenstemming van alle dingen die bij de mens zijn met de Grootste Mens, is getoond.

De Heer is weliswaar zoals een ander mens geboren en heeft van de moeder een zwak menselijke gehad, maar Hij heeft dit menselijke geheel en al uitgedreven, dermate dat Hij niet langer de zoon van Maria was en Hij heeft in Zich het Menselijke Goddelijk gemaakt, wat daaronder wordt verstaan, dat Hij verheerlijkt is; en Hij heeft eveneens aan Petrus, Jacobus en Johannes getoond dat Hij de Goddelijke Mens was, toen Hij van gedaante werd veranderd.

4693. En hij droomde nog een andere droom; dat dit weer de prediking betekent, staat vast uit de betekenis van de droom, namelijk de prediking, waarover nr. 4682.

4694. En hij verhaalde die aan zijn broeders en hij zei; dat dit betekent voor hen die van het afgescheiden geloof zijn, staat vast uit de uitbeelding van de broeders van Jozef, namelijk zij die van het afgescheiden geloof zijn, nrs. 4665, 4671, 4679, 4690.

4695. Ziet, ik heb nog een droom gedroomd; dat dit de inhoud betekent, namelijk van de prediking, staat vast uit wat eerder in nr. 4685 is gezegd.

4696. En ziet, de zon en de maan; dat dit het natuurlijk goede en het natuurlijk ware betekent, staat vast uit de betekenis van de zon, namelijk het hemels goede, waarover de nrs. 1529, 1530, 2120, 2495, 2441, 3636, 3643, 4060; en uit de betekenis van de maan, namelijk het geestelijk goede, of het ware, waarover de nrs. 1529, 1530, 2495.

De zon betekent in de hoogste zin de Heer, omdat Hij als de Zon verschijnt aan diegenen in de hemel die in de hemelse liefde zijn; en de maan betekent in de hoogste zin ook de Heer, omdat Hij als de Maan verschijnt aan diegenen in de hemel die in de geestelijke liefde zijn; ook is alle licht in de hemel daaruit; daarom is het licht uit de Zon daar het hemelse van de liefde of het goede en is het licht uit de Maan daar het geestelijke van de liefde of het ware; hier is dus de zon het natuurlijk goede en de maan het natuurlijk ware, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jakob en Lea, zoals blijkt uit vers 10, waar Jakob zegt:

‘Zullen wij door te komen komen, ik, en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen?’; door Jakob wordt immers het natuurlijk goede uitgebeeld en door Lea het natuurlijk ware, zoals eerder hier en daar is getoond.

Het Goddelijke dat uit de Heer komt, is in de hoogste zin het Goddelijke in Hem; in de betrekkelijke zin is het echter het Goddelijke uit Hem; het is het Goddelijk Goede dat uit Hem is, dat het hemelse wordt genoemd en het is het Goddelijk Ware dat uit Hem is, dat het geestelijke wordt genoemd; wanneer het redelijke ze opneemt, dan zijn het het goede en het ware van het redelijke die worden aangeduid; wanneer echter het natuurlijke ze opneemt, dan zijn het het goede en het ware van het natuurlijke die worden aangeduid; hier het goede en het ware van het natuurlijke, omdat van de zon en de maan wordt gesproken met betrekking tot Jakob en Lea.

4697. En elf sterren; dat dit de erkenningen van het goede en ware betekent, staat vast uit de betekenis van de sterren, namelijk de erkenningen van het goede en ware; dat de sterren in het Woord dit betekenen, komt omdat zij kleine lichtbronnen zijn die ’s nachts oplichten en dan uit zich in onze atmosfeer lichtstralen uitzenden, eender als erkenningen de dingen van het goede en ware zijn.

Dat met sterren die erkenningen worden aangeduid, kan vaststaan uit verschillende plaatsen in het Woord, zoals bij Jeremia: *‘Jehovah zei: Die de zon tot een licht des daags geeft, de inzettingen der maan en der sterren tot een licht des nachts, Die de zee beweegt dat haar golven bruisen’*, (Jeremia 31:35); waar over de nieuwe Kerk wordt gehandeld; met de zon geven tot een licht des daags, wordt het goede van de liefde en van de naastenliefde aangeduid en met de inzettingen van de maan en van de sterren tot een licht des nachts, het ware en de erkenningen.

Eender bij David: *‘Jehovah, Die de grote lichten heeft gemaakt, de zon tot heerschappij in de dag, de maan en de sterren tot heerschappij in de nacht’*, (Psalm 136:7-9); wie de innerlijke zin van het Woord niet kent, zal geloven dat onder de zon hier de zon van de wereld wordt verstaan en onder de maan en de sterren, de maan en de sterren, maar daaruit rijst geen geestelijke en hemelse zin op, terwijl toch het Woord in de afzonderlijke dingen hemels is; daaruit blijkt eveneens dat het de goede dingen van de liefde en van de naastenliefde zijn en de ware dingen van het geloof, met de erkenningen ervan, die worden aangeduid.

Eender als wat in, (Genesis 1) staat, waar over de nieuwe schepping van de hemelse mens wordt gehandeld: *‘God zei: Er zij lichten in het uitspannel der hemelen, om onderscheid te maken tussen de dag en tussen de nacht en zij zullen zijn tot tekenen en tot gezette tijden en tot dagen en tot jaren; en zij zullen zijn tot schijnselgevers in het uitspannel der hemelen, om licht te geven op aarde en om te heersen in de dag en in de nacht en om onderscheid te maken tussen het licht en tussen de duisternis’*, (Genesis 1:13-18), zie de nrs. 30 tot 38.

Bij Mattheüs: *‘Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de machten der hemelen zullen bewogen worden’*, (Mattheüs 24:29); dat daar met de zon en de maan de liefde en de naastenliefde of het goede en het ware wordt aangeduid en met de sterren de erkenningen, zie nr. 4060; en omdat daar over de laatste dag of de laatste staat van de Kerk wordt gehandeld, wordt daarmee ‘dat de zon verduisterd zal worden en de maan haar schijnsel niet geven’, aangeduid dat dan het goede van de liefde en van de naastenliefde zal vergaan en daarmee ‘dat de sterren van de hemel zullen vallen’ dat ook de erkenningen van het goede en van het ware zullen vergaan.

Dat die dingen worden aangeduid, blijkt uit de profetische dingen van het Woord, waar eendere dingen worden gezegd over het laatste van de Kerk; zoals bij Jesaja: *‘Ziet, de dag van Jehovah zal komen, een wrede, om het land te stellen tot woestheid en de zondaars zal Hij daaruit verderven, want de sterren der hemelen en hun gesternten zullen met hun licht niet*

lichten; de zon zal verdonkerd worden in haar opgang en de maan zal haar licht niet doen glanzen', (Jesaja 13:9,10).

Bij Joël: 'De dag van Jehovah is nabij, de zon en de maan zijn zwart geworden en de sterren hebben haar glans ingetrokken', (Joël 3:14,15).

Bij Ezechiël: 'Ik zal, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de hemel bedekken en Ik zal hun sterren zwart maken, Ik zal de zon met een wolk bedekken en de maan zal haar schijnsel niet doen lichten; alle schijngevers des lichts in de hemel zal Ik over u zwart maken en Ik zal een duisternis geven over uw land', (Ezechiël 32:7).

Bij Johannes: 'De vierde engel bazuinde en geslagen werd het derde deel der zon en het derde deel der maan en het derde deel der sterren, opdat het derde deel ervan zou verduisterd worden en de dag niet zou lichten voor zijn derde deel en de nacht eender', (Openbaring 8:12).

Dat de sterren de erkenningen van het goede en het ware zijn, blijkt bovendien uit deze plaatsen; bij Daniël: 'Vanuit de ene hoorn van de bok van de geiten groeide één hoorn van klein af en groeide zeer tegen het zuiden en tegen de opgang en tegen het sierlijke en groeide tot aan de heiren der hemelen en hij wierp ter aarde van het heir en van de sterren en hij vertrad ze', (Daniël 8:9,10); en bij Johannes: 'De grote draak trok met zijn staart het derde deel der sterren van de hemel en wierp ze op de aarde', (Openbaring 12:4); dat hier niet sterren worden verstaan, is duidelijk; bij Daniël en bij Johannes wordt gehandeld over de staat van de Kerk in de laatste tijden.

Eender bij David: 'Jehovah telt het getal der sterren, Hij noemt ze allen bij namen', (Psalm 147:3).

Bij dezelfde: 'Looft Jehovah, zon en maan, looft Hem, alle gij sterren des lichts', (Psalm 148:4).

Bij Johannes: 'Er werd een groot teken gezien in de hemel, een vrouw, omgeven van de zon en de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren', (Openbaring 12:1).

Omdat met de sterren de erkenningen van het goede en het ware worden aangeduid, worden daarmee de leerstellige dingen van de Kerk aangeduid, want deze zijn de erkenningen; het leerstellige ten aanzien van het geloof dat gescheiden is van de naastenliefde in de laatste tijden, wordt zo met een ster beschreven bij Johannes: 'De derde engel bazuinde en er viel vanuit de hemel een grote ster, brandende zoals een fakkel en zij viel op het derde deel van de rivieren en op de bronnen van de wateren; de naam van de ster wordt alsem geheten; en vele mensen stierven in de wateren, omdat zij bitter waren geworden', (Openbaring 8:10,11); de wateren die door die ster bitter waren geworden, zijn de ware dingen; en de rivieren en de bronnen van de wateren zijn daaruit het inzicht en de wijsheid vanuit het Woord; dat de wateren de ware dingen zijn, zie de nrs. 2702, 3058, 3424; dat de rivieren het inzicht zijn, nr. 3051; en dat de fonteinen de wijsheid vanuit het Woord zijn, nrs. 2702, 3424.

4698. Zich voor mij nederbuigende; dat dit de aanbidding betekent, staat vast uit de betekenis van zich neerbuigen, namelijk de aanbidding, nr.4689.

4699. En hij verhaalde het aan zijn vader en aan zijn broeders; dat dit betekent dat dit te weten werd gegeven, kan zonder verklaring vaststaan.

4700. En zijn vader berispte hem en zei tot hem: 'Wat is dit voor een droom die gij gedroomd hebt'; dat dit de verontwaardiging betekent, staat vast uit de betekenis van berispen, namelijk verontwaardigd zijn en wel vanwege de prediking van het ware over het Goddelijk Menselijke van de Heer, dat wordt aangeduid met 'een droom dromen', nrs. 4682, 4693, 4695; de vader en de broers van Jozef zijn hier de Joodse godsdienst vanuit de Ouden; het uiterlijke van die godsdienst was voor het merendeel eender aan het uiterlijke van de Oude Kerk; het innerlijke

was echter in de uiterlijke dingen bij hen die van de Oude Kerk waren, echter niet bij hen die van het Joodse godsdienstige waren, omdat de Joden niet enig innerlijke erkenden, noch heden ten dage erkennen; toch was het innerlijke daarin.

Het is dit uiterlijke met zijn innerlijke, dat hier de vader wordt genoemd en het uiterlijke zonder het innerlijke dat de broeders wordt genoemd; daaruit volgt dat zijn broers hem benijdden en dat zijn vader het woord bewaarde; en door die woorden wordt de afkeer aangeduid van hen die in het uiterlijke zonder het innerlijke zijn, en daardoor dat toch de waarheid in hun godsdienstige bleef.

Het is hiermee zo gesteld als in de christelijke Kerk; zij die daar in het uiterlijke zonder het innerlijke zijn, eten in het Heilig Avondmaal het brood en drinken de wijn en denken niets anders dan dat dit moet worden gedaan omdat het geboden en door de Kerk aanvaard is; en sommigen van hen geloven dat het brood heilig is en de wijn heilig is, niet echter dat in het brood en in de wijn het heilige is uit hoofde hiervan dat het brood het heilige van de liefde en van de naastenliefde is in de hemel en dat de wijn het heilige van de naastenliefde en van het geloof daar is, nrs. 3464, 3735; maar zij die in de uiterlijke eredienst zijn en tevens in de innerlijke, aanbidden niet het brood en de wijn, maar de Heer, Die zij uitbeelden, vanuit Wie het heilige van de liefde, van de naastenliefde en van het geloof is en dit niet vanuit de leer, maar vanuit de liefde, de naastenliefde en het geloof, toegeëigend aan het leven.

4701. Zullen wij door te komen komen, ik en uw moeder en uw broeders, om ons voor u ter aarde neder te buigen; dat dit betekent of de Kerk zal moeten aanbidden, staat vast uit de betekenis van komen om neer te buigen, namelijk dat zij zal moeten aanbidden, nrs. 4689, 4698; en uit de betekenis van de vader, die hier 'ik' is en van de moeder en verder van de broers, te weten de Kerk, hier de Joodse Kerk, zoals eerder.

4702. En zijn broeders benijdden hem; dat dit de afkeer tegen hem betekent, staat vast uit de betekenis van benijden, namelijk ook de afkeer, zoals haten en niet tot hem tot vrede spreken, zoals eerder in 4681; het woord benijden immers betekent in de oorspronkelijke taal ook wedijveren en twisten en omdat de wedijver en de twist een uitwerking van de haat is, zo wordt door hetzelfde woord ook de afkeer aangeduid.

4703. En zijn vader bewaarde het woord; dat dit betekent dat de waarheid in hun godsdienstige bleef, staat vast uit de betekenis van de vader hier, namelijk de Joodse godsdienst vanuit de Ouden, nr. 4700; uit de betekenis van bewaren, namelijk van binnen in stand houden, dus blijven; en uit de betekenis van het woord, te weten de waarheid, nr. 4692; wat verder daaronder wordt verstaan dat de waarheid in hun godsdienstige bleef, zie eerder nr. 4700.

4704. vers 12-17. *En zijn broeders gingen om de kudde van kleinvee van hun vader te weiden in Sichem.*

En Israël zei tot Jozef: Zijn uw broeders niet weidende in Sichem; ga en ik zal u tot hen zenden; en hij zei tot hem: Zie mij.

En hij zei tot hem: Ga, ik bid u, zie de vrede van uw broeders en de vrede van de kudde van kleinvee en breng mij het woord wederom; en hij zond hem uit het dal van Hebron; en hij kwam te Sichem.

Een man vond hem, en ziet hij was dwalende in het veld en de man vroeg hem door te zeggen: Wat zoekt gij?

En hij zei: Mijn broeders ben ik zoekende; geef mij, ik bid u, te kennen, waar zij weidende zijn.

En de man zei: Zij zijn van hier vertrokken, omdat ik hen hoorde zeggen: Laat ons naar Dothan gaan; en Jozef ging zijn broeders na en hij vond hen in Dothan.

Zijn broeders gingen om de kudde van kleinvee te weiden, betekent hen die vanuit het geloof leren; van hun vader, betekent van de Oude en van de Primitieve Kerk; in Sichem, betekent de eerste grondbeginselen; en Israël zei tot Jozef, betekent de doorvatting vanuit het Goddelijk Geestelijke; zijn uw broeders niet weidende in Sichem, betekent dat zij leren; ga, en ik zal hen tot u zenden, betekent dat hij de Goddelijk geestelijke goede dingen zou leren; en hij zei tot hem: Zie mij, betekent de beaming; en hij zei tot hem: Ga, ik bid u, zie de vrede van uw broeders, betekent elke Komst van de Heer en de doorvatting hoe het was gesteld met hen die leren; en de vrede van de kudde van kleinvee, betekent hoe met hen die werden onderwezen, of met de Kerk; en breng mij het woord wederom, betekent de erkenenis; en hij zond hem uit het dal van Hebron, betekent vanuit het natuurlijk en het zinlijk Goddelijke; en hij kwam te Sichem, betekent de erkenenis van de algemene dingen van de leerstellingen; en een man vond hem, en ziet hij was dwalende in het veld, betekent dat zij waren afgefallen van het algemeen ware van de Kerk; en de man vroeg hem, door te zeggen: Wat zoekt gij, betekent het vooruitzien; en hij zei: Mijn broeders ben ik zoekende; geef mij, ik bid u, te kennen, waar zij weidende zijn, betekent de erkenenis hoe het hiermee was gesteld en in welke staat zij waren; en de man zei: Zij zijn van hier vertrokken, omdat ik hen hoorde zeggen: Laat ons naar Dothan gaan, betekent dat zij zich van de algemene dingen tot de speciale dingen van de leer hadden begeven; en Jozef ging zijn broeders na en hij vond hen in Dothan, betekent dat zij in de speciale dingen van de valse beginselen waren.

4705. Zijn broeders gingen om de kudde van kleinvee te weiden, dat dit degenen betekent die vanuit het geloof leren, staat vast uit de betekenis van de broers van Jozef, namelijk diegenen in de Kerk die uit het geloof zijn, waarover de nrs. 4665, 4671, 4679, 4690; en uit de betekenis van de kudde van kleinvee weiden, te weten leren, waarover de nrs. 343, 3767, 3768, 3772, 3783.

4706. Van hun vader, dat dit betekent van de Oude en van de Primitieve Kerk, staat vast uit de betekenis van de vader hier of van Jakob, te weten de Oude Kerk, waarover eerder in nr. 4680; dat het ook de primitieve christelijke Kerk is die wordt aangeduid, zie nr. 4690; onder de primitieve Kerk wordt de christelijke Kerk verstaan in haar eerste ontstaan. Er zijn in het algemeen vier van elkaar onderscheiden Kerken, waarover in het Woord wordt gehandeld; er is een Kerk die vóór de vloed is geweest en Mens [Adam] werd genoemd; deze Kerk is het die de Oudste Kerk wordt genoemd; daarna kwam de Kerk die na de vloed is geweest, deze wordt de Oude Kerk genoemd; daarna was er de Kerk die bij de nakomelingen van Jakob was, die niet een Kerk was, maar het uitbeeldende van de Kerk; dit wordt ook een godsdienstige genoemd; en daarna is er de Kerk die na de Komst van de Heer werd geïnstalleerd en de christelijke Kerk wordt genoemd; deze is het die in haar eerste is ontstaan de Primitieve Kerk wordt genoemd.

4707. In Sichem; dat dit de eerste grondbeginselen betekent, staat vast uit de betekenis van Sichem, namelijk het ware vanuit de Goddelijke stam, nrs. 4399, 4454; en de leer, nrs. 4472, 4473; hier de eerste grondbeginselen, namelijk van de leer ten aanzien van het geloof; dit wordt immers aan een naam toegekend en richt zich naar de zaak in haar reeks waarmee de naam in verband wordt gebracht; de eerste grondbeginselen zijn ook de algemene dingen van de leerstellingen; de algemene dingen zijn de dingen die het eerst worden opgenomen; de speciale dingen volgen daarna.

4708. En Israël zei tot Jozef; dat dit de doorvatting vanuit het Goddelijk Geestelijke betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen van het Woord, namelijk het doorvatten, nrs. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3509, 3395; en uit de uitbeelding van Jozef, te weten het Goddelijk Geestelijke, nr. 4669.

4709.

Zijn uw broeders niet weidende in Sichem; dat dit betekent dat zij leren, zie nr. 4705; en uit de betekenis van Sichem, namelijk de eerste grondbeginselen van de leer ten aanzien van het geloof, nr. 4707.

4710. Ga, en ik zal hen tot u zenden; dat dit betekent dat hij de Goddelijk geestelijke goede dingen zou leren, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Geestelijke van de Heer, waarover nr. 4669, 4708; wanneer hiervan wordt gezegd dat het wordt gezonden, dan is het de Goddelijk geestelijke goede dingen leren, want gezonden worden is in de innerlijke zin uitgaan en voortgaan, nr. 2397 en eveneens tegelijk leren; hier dus de Goddelijk geestelijke goede dingen die voortgaan uit het Goddelijk geestelijke van de Heer. De Goddelijk geestelijke goede dingen zijn de dingen die van de liefde en van de naastenliefde zijn; de Goddelijk geestelijke ware dingen echter zijn de dingen die van het geloof daaruit zijn; wie het ene leert, leert ook het andere, want deze zijn vanuit en hebben betrekking op het ene en het andere.

Dat gezonden worden in de innerlijke zin is voortgaan en leren, kan uit vele plaatsen in het Woord vaststaan, zoals meermalen van de Heer wordt gezegd dat Hij door de Vader gezonden was, waarmee wordt aangeduid dat Hij uit Hem voortging, dat wil zeggen, uit het Goddelijk Goede; en eveneens dat de Heer de Parakleet of de geest der waarheid zendt, waarmee wordt aangeduid dat het heilig ware uit Hem voortgaat; en eveneens werden de profeten gezonden en daarmee wordt aangeduid dat zij datgene leerden wat uit de Heer voortgaat; dit kan eenieder uit het Woord bevestigen; men leest het daar immers herhaaldelijk.

4711. En hij zei tot hem: Zie mij; dat dit de beaming betekent, kan zonder ontvouwing vaststaan.

4712. En hij zei tot hem: Ga, ik bid u, zie de vrede van uw broeders; dat dit elke Komst van de Heer betekent en de doorvatting hoe het was gesteld met degenen die leren, staat vast uit de betekenis van leren, namelijk doorvatten, nr. 4708; uit de betekenis van de vrede, namelijk het heil, nr. 4681; dus hoe het was gesteld; en uit de uitbeeldingen van de broers, namelijk hier zij die leren vanuit het geloof, nr. 4705; daaruit blijkt dat met die woorden het doorvatten wordt aangeduid, hoe het was gesteld met hen die leren.

Dat ook elke Komst van de Heer wordt aangeduid, komt omdat door Jozef de Heer wordt uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, nrs. 4669, 4708, 4710; en daarom wordt, wanneer er wordt gezegd dat Jozef zou gaan en de vrede van de broeders zou zien, Zijn Komst aangeduid; er wordt gezegd elke Komst, wanneer in het denken vanuit het Woord het ware invloeit.

4713. En de vrede van de kudde van kleinvee; dat dit betekent hoe het was gesteld met hen die worden onderwezen of met de Kerk, staat vast uit de betekenis van de vrede, namelijk hoe het was gesteld, waarover hiervoor in nr. 4712; en uit de betekenis van de kudde van kleinvee, namelijk zij die worden onderwezen; de herder immers of hij die weidt, is degene die leert en leidt tot het goede van de naastenliefde en de kudde van kleinvee is degene die wordt onderwezen en geleid, nr. 343; dus eveneens de Kerk.

4714. En breng mij het woord wederom; dat dit de erkenenis betekent, staat vast uit de betekenis van het woord wederom brengen, namelijk berichten hoe het met de zaak was gesteld; dus de erkenenis.

4715. En hij zond hem uit het dal van Hebron; dat dit betekent vanuit het natuurlijke en het zinlijk Goddelijke, staat vast uit de betekenis van ‘gezonden worden’, namelijk voortgaan en

leren, nr. 4710; uit de betekenis van het dal, namelijk de dingen die beneden zijn, nrs. 1723, 3417; en uit de betekenis van Hebron, namelijk de Kerk van de Heer ten aanzien van het goede, nr. 2909; zo wordt dus met die woorden aangeduid dat het de dingen zou leren die de lagere dingen van de Kerk zijn en wel daarom omdat zij de hogere dingen niet zouden vatten; wie immers het geloof leert en niet de naastenliefde, kan nooit de hogere of de innerlijke dingen van de Kerk zien; hij heeft immers niet wat ook dat leidt en wat dicteert of dit van het geloof is dan wel of dit het ware is; maar indien hij de naastenliefde leert, dan heeft hij het goede; dit is voor hem de inspraak en het leidt hem, want al het ware is vanuit het goede en handelt over het goede; of wat hetzelfde is, alles van het geloof is vanuit de naastenliefde en handelt over de naastenliefde; dat alles van de leer het leven beoogt, kan eenieder weten vanuit het natuurlijk schijnsel alleen.

Dat met die woorden wordt aangeduid: vanuit het natuurlijk en het zinlijk Goddelijke, is de hogere zin; van die dingen immers die de lagere dingen van de Kerk zijn, wordt gezegd dat zij zijn vanuit het natuurlijk en het zinlijk Goddelijke van de Heer; niet dat in de Heer deze dingen lager zijn, want in Hem en in Zijn Goddelijk Menselijke is alles oneindig; Hij is immers Jehovah ten aanzien van het ene en het andere Wezen, nrs. 2156, 2329, 2921, 3023; maar omdat het zo is bij de mens; zij immers die zinlijke mensen zijn, vatten de dingen die in de Heer zijn en vanuit Hem zijn, zinlijk en degenen die natuurlijk zijn vatten die natuurlijk; vanwege de hoedanigheid van hen die opnemen, wordt het zo gezegd; degenen echter die hemelse mensen zijn en vandaar waarlijk redelijk, doorvatten de innerlijke dingen; van hen wordt gezegd dat zij worden geleerd vanuit het Goddelijk Redelijke van de Heer; dit is zoals gezegd, de hogere zin die met die woorden wordt aangeduid.

Dat het dal de lagere dingen van de Kerk zijn, kan vaststaan uit andere plaatsen in het Woord, zoals bij Jesaja: *'Een profetische uitspraak van het dal des gezichts; wat is u hier, dat gij altgeder op de dagen zijt geklommen; dag van tumult en van vertreding en van verwarring voor de Heer Jehovih Zebaoth, in het dal des gezichts'*, (Jesaja 22:1,5); dat des gezichts staat voor de fantasieën over de geestelijke dingen vanuit de zinlijke dingen en dus vanuit de lagere dingen.

Bij dezelfde: *'De keur van uw dalen zijn vervuld met de wagen en de ruiters hebben zich door te stellen gesteld tot de poort'*, (Jesaja 22:7); de keur van de dalen voor de goede en de ware dingen in de natuurlijke of uiterlijke mens.

Bij dezelfde: *'Een stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg voor Jehovah, effent in de verlatenheid een pad voor onze God; alle dal zal worden verhoogd'*, (Jesaja 40:3,4); het dal voor de nederigen.

Bij Jeremia: *'Hoe zult gij zeggen: Ik ben niet bevlekt, achter de baälim ben ik niet gegaan; zie uw weg in het dal, erken wat gij hebt gedaan'*, (Jeremia 2:23); het dal voor de wetenschappelijke en zinlijke dingen, die de lagere dingen zijn waardoor zij de ware dingen verdraaiden.

Bij dezelfde: *'Ik ben tegen u, gij bewoonster des dals, gij rots der vlakke, een gezegde van Jehovah, gijlieden die zegt: Wie zal tegen ons afdalen'*, (Jeremia 21:13); bewoonster des dals en rots der vlakke voor het geloof waarin geen naastenliefde is.

Bij dezelfde: *'De verwoester zal komen over elke stad en de stad zal niet ontkomen, maar het dal zal vergaan en de vlakke zal worden verdorven'*, (Jeremia 48:8), eender.

Bij dezelfde: *'Gij zult niet roemen op de dalen, uw dal is weggevloten, gij verkeerde dochter'*, (Jeremia 49:4); het dal voor de uiterlijke dingen in de eredienst, die ook de laagste zijn.

Bij Ezechiël: *'Ik zal Gog een grafstede in Israël geven, het dal der doorgangers; zij zullen daar Gog begraven en zijn gehele menigte; weswege zij het zullen noemen 'het dal der menigte van Gog'*, (Ezechiël 39:11,15); Gog staat voor hen die in de uiterlijke eredienst zonder de innerlijke zijn, nr. 1151; vandaar wordt zijn graf genoemd 'het dal der doorgangers' en 'het dal zijner menigte'.

Bij David: *‘Ook al zou ik hebben gewandeld in het dal der schaduw, ik zal voor mij het boze niet vrezen’*, (Psalm 23:4); het dal der schaduw voor de lagere dingen, die naar verhouding in de schaduw zijn.

Omdat de dalen tussen de bergen en de heuvels waren, en daaronder, worden daarom met de dalen de lagere of de uiterlijke dingen van de Kerk aangeduid, omdat met de heuvels en de bergen de hogere of innerlijke dingen ervan worden aangeduid, met de heuvels de dingen die van de naastenliefde zijn en met de bergen de dingen die van de liefde tot de Heer zijn, nrs. 795, 1430, 2722, 4210; en omdat met het land Kanaän het rijk van de Heer en Zijn Kerk wordt aangeduid, wordt het daarom genoemd *‘het land der bergen en der dalen, dat bij de regen des hemels de wateren indrinkt’*, (Deuteronomium 11:11).

Dat hier van Jozef wordt gezegd dat hij uit het dal van Hebron werd gezonden, komt daarvandaan dat het was tot hen die over het geloof leerden, nr. 4705.

Degenen immers die in het geloof en niet in de naastenliefde zijn, zijn in de lagere dingen, want bij hen is het geloof slechts in het geheugen en daaruit in de mond, niet echter in het hart en daaruit in het werk.

4716. En hij kwam te Sichem; dat dit de erkenning van de algemene dingen van de leerstellige dingen betekent, staat vast uit de betekenis van Sichem, namelijk de eerste grondbeginselen, of wat hetzelfde is, de algemene dingen van de leerstellingen, nr. 4707.

4717. En een man vond hem en ziet, hij was dwalende in het veld; dat dit betekent dat zij afgevallen waren van het algemeen ware van de Kerk, staat vast uit de betekenis van dwalen in het veld, namelijk afvallen van het algemeen ware van de Kerk; het veld immers is de Kerk ten aanzien van het goede, nrs. 2971, 3196, 3766; en de man des velds is het goede van het leven vanuit de leerstellige dingen, nr. 3310; er wordt gezegd een man, omdat met de man het ware wordt aangeduid dat van de Kerk is, nr. 3134.

Van het algemeen ware van de Kerk afvallen wordt er gezegd van hen die de Heer erkennen, maar niet Zijn Menselijke als Goddelijk; en ook van hen die het geloof als het wezenlijke erkennen, niet echter de naastenliefde; het ene en het andere is het algemeen ware van de Kerk en wanneer de mens van de Kerk daarvan terugtreedt, dan valt hij van het algemeen ware af en wie daarvan afvalt, valt daarna af van de ware dingen in het bijzonder, waarover hierna; zoals wie uit een vals beginsel inzet en daaruit gevolgtrekkingen afleidt; deze gevolgtrekkingen worden vandaar valse dingen, omdat in de gevolgtrekkingen het beginsel regeert en hierdoor het valse beginsel eveneens wordt versterkt.

4718. En de man vroeg hem, door te zeggen: Wat zoekt gij; dat dit het vooruitzien betekent, kan uit de reeks vaststaan; want de reeks sluit het vooruitzien in.

4719. En hij zei: Mijn broeders ben ik zoekende; geef mij, ik bid u, te kennen, waar zij weidende zijn; dit betekent de erkenning hoe het hiermee was gesteld en in welke staat zij waren; het meest nabijgelegen volgens de woorden, hoe het was gesteld met hen die vanuit het geloof leren en dat hij hun staat mocht leren kennen; met de broers immers worden diegenen aangeduid die vanuit het geloof leren, nr. 4712; met hun vrede zoeken of zien, hoe het met hen was gesteld, nrs. 4712, 4713; met ‘waar’ wordt de staat aangeduid, alles immers wat de plaats betreft, is in de innerlijke zin de staat, nrs. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321; en met hen die weiden, worden diegenen aangeduid die leren, nrs. 343, 3767, 3768, 3772, 3783.

4720. En de man zei: Zij zijn van hier vertrokken, omdat ik hen hoorde zeggen: Laat ons naar Dothan gaan; dat dit betekent dat zij zich van de algemene dingen tot de speciale dingen van de leer hadden begeven, staat vast uit de betekenis van vertrekken, namelijk zich begeven; uit

de betekenis van Sichem, dat hier ‘van hier’ is, namelijk van de algemene dingen van de leer, nrs. 4707, 4716; en uit de betekenis van Dothan, namelijk de speciale dingen van de leer. Dat de speciale dingen van de leer Dothan zijn, kan niet zo in andere plaatsen van het Woord worden bevestigd, omdat het alleen wordt vermeld in, (2 Koningen 6:13), waar wordt bericht, dat de koning van Syrië wagens en ruiters en een groot leger naar Dothan zond, om Elisa gevangen te nemen en dat zijn met blindheid geslagen en door Elisa naar Samaria gevoerd werden.

Omdat alle historische dingen van het Woord uitbeeldend zijn voor de hemelse en geestelijke dingen van het rijk van de Heer, zijn deze het dus ook en door de koning van Syrië worden diegenen uitgebeeld die in de erkentissen van het ware zijn, nrs. 1232, 1234, 3249, 3664, 3680, 4112, daar in de tegenovergestelde zin zij die in de erkentissen zijn van het niet-ware; door Elisa het Woord van de Heer, nr. 2762; door Dothan de leerstellige dingen vanuit het Woord; met de wagens en de ruiters en het grote leger dat de koning van Syrië zond, worden de valse dingen van de leer aangeduid; met de berg vol paarden en wagens van vuur rondom Elisa, die door zijn knaap werden gezien, de goede en de ware dingen van de leer vanuit het Woord, nr. 2762; en met de blindheid waarmee diegenen werden geslagen die door de koning van Syrië daarheen waren gezonden, worden de valsheden zelf aangeduid, nr. 2383; en dat zij door Elisa naar Samaria werden gevoerd, en waar hun ogen werden geopend, betekent het onderricht door het Woord; zulke dingen bevat het historische daar en met Dothan, waar Elisa was, worden de leerstellige dingen van het goede en het ware vanuit het Woord aangeduid; hier evenzo; de speciale dingen van de leer immers zijn niets anders; maar hier de speciale dingen van de valse beginselen, omdat er wordt gehandeld over de Kerk die uit het geloof inzet en dat zij zich dus zo direct vanaf het begin van de naastenliefde afscheidt; de leerstellige dingen die daarop worden gevormd, smaken alle naar het algemene beginsel, dus naar het geloof zonder de naastenliefde; vandaar de valsheden, die de speciale dingen van de valse beginselen zijn.

Elke Kerk kent in haar begin niets dan de algemene dingen van de leer; zij is dan immers in haar eenvoud en als het ware in haar knapen jaren; in de loop van de tijd voegt zij de bijzondere dingen daaraan toe, die deels de bevestigingen zijn van de algemeenheden en deels toevoegingen, die evenwel met het algemene niet in strijd zijn en eveneens uitleggingen om de openlijke tegenstrijdigheden met zich te verzoenen en om ze niet te laten indruisen tegen de dingen die het gezonde verstand dicteert; niettemin zijn al deze dingen de speciale dingen van de valse beginselen; want alle dingen van elke leer beschouwen elkaar wederzijds zoals in een zeker gezelschap en die welke een algemeen beginsel als vader erkennen, worden verbonden zoals door bloed- of aanverwantschappen; daaruit blijkt dat zij alle naar het valse smaken, wanneer het algemene beginsel vals is.

4721. En Jozef ging tot zijn broeders en hij vond hen in Dothan; dat dit betekent dat zij in de speciale dingen van de valse beginselen waren, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover nr. 4669; uit de uitbeelding van zijn broers, namelijk de Kerk die van de naastenliefde afbuigt tot het geloof en tenslotte tot het afgescheiden geloof, nrs. 4665, 4671, 4679, 4680, 4690; en uit de betekenis van Dothan, namelijk de speciale dingen van de valse beginselen, nr. 4720; daaruit blijkt dat met die woorden wordt aangeduid hij hen vond in de speciale dingen van de valse beginselen. Opdat men zal weten wat onder de speciale dingen van de valse beginselen wordt verstaan, dienen ter toelichting enige leerstellingen van de Kerk die het geloof-alleen als beginsel erkent, namelijk dat de mens wordt gerechtvaardigd door het geloof-alleen; dat van die mens dan alle zonden worden afgewassen; dat hij door het geloof-alleen ook in het laatste uur van zijn leven wordt gezaligd; dat de zaliging alleen een toelating is in de hemel vanuit genade; dat kleine kinderen ook door het geloof worden gezaligd; dat de natiën, omdat zij dat geloof

niet hebben, niet worden gezaligd; behalve nog verscheidene andere dingen; deze en eendere dingen zijn de speciale dingen van het beginsel over het geloof-alleen.

Indien de Kerk echter het leven van het geloof als beginsel erkende, dan zou zij de naastenliefde jegens de naaste en de liefde tot de Heer erkennen en vandaar de werken van de naastenliefde en van de liefde en dan zouden al die speciale dingen wegvallen; en in plaats van de rechtvaardigmaking zou zij de wederverwekking erkennen, waarover de Heer bij Johannes zegt: *‘Tenzij dat iemand wordt wederverwekt opnieuw, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien’*, (Johannes 3:3); en dat de wederverwekking plaatsvindt door het leven van het geloof, niet echter door het afgescheiden geloof; ook zou die Kerk dan niet erkennen dat dan alle zonden van hem worden afgewassen, maar dat hij vanuit de barmhartigheid van de Heer daarvan wordt afgehouden en in het goede en daaruit in het ware wordt gehouden; en dat zo dus al het goede uit de Heer en al het boze uit hemzelf is; ook zou zij niet erkennen dat de mens wordt gezaligd door het geloof in het laatste uur van zijn leven, maar door het leven van het geloof, dat hem bijblijft; ook zou zij niet erkennen dat de zaliging alleen een toelating in de hemel is vanuit genade, omdat de hemel aan niemand door de Heer wordt geweigerd, maar dat hij, indien zijn leven niet zodanig is dat hij met de engelen samen kan zijn, uit zichzelf daarvandaan wegvlucht, nr. 4674; ook zou zij niet erkennen dat kleine kinderen door het geloof worden gezaligd, maar dat zij in het andere leven uit de Heer worden onderricht in de goede dingen van de naastenliefde en in de ware dingen van het geloof en dan in de hemel worden opgenomen, nrs. 2289 tot 2308; ook zou zij niet erkennen dat de natiën, omdat zij het geloof niet hebben, niet worden gezaligd, maar dat hun leven hun evenzeer bijblijft en dat zij die in de wederzijdse naastenliefde hebben geleefd, in de goede dingen van het geloof worden onderricht en evenzeer in de hemel worden opgenomen; zij die in het goede van het leven zijn, willen dit ook en geloven het ook, zie de nrs. 2589 tot 2604; en dus ook in verscheidene andere dingen.

De Kerk die het geloof-alleen als beginsel erkent, kan nooit weten wat de naastenliefde is, zelfs niet wat de naaste is en dus ook niet wat de hemel is; en zij zal verwonderd zijn dat iemand ooit zeggen kan dat de gelukzaligheid van het leven na de dood en de vreugde in de hemel het Goddelijke is, dat invloeit in het anderen wel te willen en goed te doen en dat het gelukzalige daaruit en het gezegende alle begrip te boven gaat; en dat de opneming van die invloeiing nooit mogelijk is bij iemand die niet het leven van het geloof heeft geleefd, dat wil zeggen, die niet in het goede van de naastenliefde is geweest.

Dat het leven van het geloof zaligt, leert de Heer ook openlijk bij, (Mattheüs 25:31) en ook meermalen elders en vandaar ook het symbolische geloof, dat het Athanasiaanse wordt genoemd, waar aan het einde wordt gezegd: *‘Eenieder zal rekenschap geven van zijn werken; wie wel gedaan heeft, zal tot het eeuwige leven ingaan, wie echter boos gedaan heeft tot het eeuwige vuur’*.

4722. En zij zagen hem van verre; en eer hij tot hen genaderd was en zij beraamden een aanslag tegen hem, om hem te doen sterven.

En zij zeiden, de man tot zijn broeder: Ziet, die heer der dromen komt.

En nu, gaat en laat ons hem doden en hem neerlaten in een der kuilen en zeggen: Een boos wild dier heeft hem gegeten; en wij zullen zien wat zijn dromen zullen zijn.

En Ruben hoorde en hij ontrukte hem aan hun hand en hij zei: Laat ons hem niet slaan, het is een ziel.

En Ruben zei tot hen: Vergiet niet het bloed, brengt hem tot die kuil welke in de woestijn is en legt de hand niet aan hem; deswege dat hij hem aan hun hand zou ontrukken, om hem tot de vader van hem weder te brengen.

Zij zagen hem van verre, betekent de doorvatting van het Goddelijk Menselijke van de Heer op verwijderde wijze; en eer hij tot hen was genaderd en zij beraamden een aanslag tegen hem om hem te doen sterven, betekent dat zij het Goddelijk Geestelijke wilden uitblussen, dat

vanuit het Goddelijk Menselijke van de Heer is; en zij zeiden, de man tot zijn broeder, betekent hun wederzijdse gedachten; ziet, de heer der dromen komt, betekent dat die dingen ijdel waren; en nu, gaat en laat ons hem doden, betekent de uitblussing van het wezenlijke van de leer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer; en hem neerlaten in een der kuilen, betekent, onder de valse dingen; en zeggen: Een boos wild dier heeft hem gegeten, betekent de leugen vanuit het leven van de begeerten; en wij zullen zien wat zijn dromen zullen zijn, betekent dat de predikingen over Hem zo vals zouden zijn en zouden worden gezien; en Ruben hoorde, betekent de belijdenis van het geloof van de Kerk in het algemeen; en hij ontrukte hem aan hun hand, betekent de bevrijding; en hij zei: Laat ons hem niet slaan, het is een ziel, betekent dat het niet moet worden uitgeblust, omdat het het leven van de godsdienst is; en Ruben zei tot hen, betekent de vermaning; vergiet niet het bloed, betekent dat zij het heilige niet zouden schenden; brengt hem tot die kuil die in de woestijn is, betekent dat zij het intussen onder hun valse dingen zouden verbergen; en legt de hand niet aan hem, betekent opdat zij het niet zouden schenden; daarom dat hij hem aan hun hand zou ontrukken om hem tot de vader van hem terug te brengen, betekent, om het voor de Kerk op te eisen.

4723. Zij zagen hem van verre, dat dit de doorvatting van het Goddelijk Menselijke van de Heer op verwijderde wijze betekent, staat vast uit de betekenis van zien, namelijk het doorvatten, nrs. 2150, 3764; uit de betekenis van ‘van verre’, namelijk op verwijderde wijze; en uit de uitbeelding van Jozef, die degene is die zij van verre zagen, namelijk de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, nr. 4669; dat het het Goddelijk Menselijke van de Heer is, dat hier onder Jozef wordt verstaan, komt omdat dit het hoogste van het Goddelijk Ware is. Er zijn twee wezenlijke dingen die de Kerk uitmaken en vandaar twee voornaamste dingen van de leer: het ene, dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, het andere, dat de liefde tot de Heer en de naastenliefde jegens de naaste de Kerk maken, niet echter het daarvan gescheiden geloof; omdat deze dingen de voornaamste dingen van het Goddelijk Ware zijn, worden zij daarom ook door Jozef uitgebeeld.

Wie het Goddelijk Ware in het algemeen uitbeeldt, beeldt ook in het bijzonder de dingen uit die van het Goddelijk Ware zijn; maar wat het in het bijzonder uitbeeldt, blijkt uit de reeks.

4724. En eer hij tot hen was genaderd en zij beraamden een aanslag tegen hem, om hem te doen sterven; dat dit betekent dat zij het Goddelijk Geestelijke wilden uitblussen dat vanuit het Goddelijk Menselijke van de Heer is, staat vast uit de betekenis van een aanslag beramen, namelijk vanuit een slechte gezindheid willen, want wat men vanuit een slechte gezindheid wil, dat beraamt men; uit de betekenis van doen sterven, namelijk uitblussen; en uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware, waarover meermalen eerder.

Omdat het Goddelijk Ware voortgaat vanuit het Goddelijk Menselijke van de Heer, wordt er daarom gezegd het Goddelijk Geestelijke, dat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke is. Het is hiermee als volgt gesteld: al het Goddelijk Ware dat in de algehele hemel is, gaat nergens anders uit voort dan uit het Goddelijk Menselijke van de Heer en dit is uit het Goddelijke Zelf en kan nooit bij enig engel rechtstreeks invloeden; het is immers het Oneindige; maar het vloeit indirect in door het Goddelijk Menselijke van de Heer; dit wordt ook verstaan onder deze woorden van de Heer: ‘Niemand heeft ooit God gezien; de Enigverwekte Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem verklaard’, (Johannes 1:18); vandaar ook wordt de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Middelaar genoemd.

Dit is ook van eeuwig aan zo geweest; het Goddelijk Zijn immers, zonder de invloeding door de hemel en zonder daaruit het Goddelijk Bestaande te zijn geworden, kon met niet enig engel vergemeenschap worden, te minder met enig geest en nog minder met enig mens.

Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijke Zelf het Goddelijk Zijn is en ten aanzien van het Goddelijk Menselijke het Goddelijk Bestaande, zie nr. 4687.

Het Menselijke zelf van de Heer zou ook niet enige invloeiing hebben kunnen opnemen uit het Goddelijk Zijn, indien in Hem niet het Menselijke Goddelijk was gemaakt, want dat wat het Goddelijke Zijn zal opnemen, zal Goddelijk zijn.

Uit dit weinige kan vaststaan dat het Goddelijk Ware niet rechtstreeks uit het Goddelijke Zelf voortgaat, maar uit het Goddelijk Menselijke van de Heer.

Dit blussen ook diegenen bij zichzelf uit die voor het geloof-alleen opkomen en niet het leven van het geloof leven; dezen immers geloven dat het Menselijke van de Heer zuiver menselijk is, niet ongelijk aan het menselijke van een ander mens; vandaar ook loochenen verscheidenen van hen het Goddelijke van de Heer, hoezeer zij het ook met de mond belijden; maar zij die het leven van het geloof leven, aanbidden de Heer met gebogen knieën en met een nederig hart als God Zaligmaker, terwijl zij dan in het geheel niet vanuit de leer denken over het onderscheid tussen de Goddelijke Natuur en de Menselijke natuur; zij doen eender in het Heilig Avondmaal; daaruit blijkt dat bij hen het Goddelijk Menselijke van de Heer in de harten is.

4725. En zij zeiden, de man tot zijn broeder; dat dit hun wederzijds denken betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, namelijk doorvatten en denken, nr. 3395; en uit de betekenis van de man tot de broeder, namelijk wederzijds; het was bij de Ouden een gebruikelijke spreekwijze om te zeggen de man tot de broeder, wanneer het wederzijdse moest worden aangeduid; de oorzaak hiervan is dat de man het ware betekende, nrs. 3134, 3459, en de broeder het goede, nr. 4121; waartussen het eigenlijke wederzijdse zelf optreedt; de verbinding immers van het ware met het goede en van het goede met het ware, vindt wederzijds en beurtelings plaats, nr. 2731.

4726. Ziet, die heer der dromen komt; dat dit betekent dat die dingen ijdel waren, staat vast uit de betekenis van de dromen, namelijk de predikingen, nr. 4682; hier de predikingen van het Goddelijk Ware door hen die in het geloof-alleen zijn, ten aanzien van de wezenlijke dingen wordt verworpen, zoals het werd getoond met betrekking tot het Goddelijk Menselijke van de Heer en tot de naastenliefde, worden daarom met de dromen hier de ijdele dingen aangeduid; voor hen immers verschijnen de valse dingen als ware dingen en de ware dingen als valse dingen en indien niet als valse dingen, dan toch als ijdele dingen; de heer der dromen is de prediker ervan.

Dat de Goddelijk Ware dingen voor hen als ijdele dingen verschijnen, kan onder andere hieruit vaststaan, zoals bijvoorbeeld: het is een Goddelijk Ware dat het Woord heilig is en ten aanzien van elke jota Goddelijk is geïnspireerd en dat de heiligheid ervan en de Goddelijke inspiratie er is omdat elk ding daar uitbeeldend en aanduidend is voor de hemelse en de geestelijke dingen van het rijk van de Heer; wanneer echter het Woord wordt geopend ten aanzien van de innerlijke zin en wordt geleerd wat de afzonderlijke dingen uitbeelden en betekenen, dan werpen zulke mensen die in het geloof-alleen zijn, ze onder de ijdele dingen, door te zeggen dat zij van niet enig nut zijn, hoewel het de hemelse en de geestelijke dingen zelf zijn die de innerlijke mens liefelijk zouden moeten aandoen, meer dan de wereldse dingen van de uiterlijke mens; eender in vele andere zaken.

4727. En nu, gaat, en laat ons hem doden; dat dit de uitblussing betekent van het wezenlijke van de leer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer, staat vast uit de betekenis van doden, namelijk uitblussen; en uit de uitbeelding van Jozef, die zij wilden doden, namelijk het Goddelijk Ware van de Heer en in het bijzonder het leerstellige ten aanzien van Zijn Goddelijk Menselijke, nr. 4723; dat dit het wezenlijke van de leer is, zie ook daar.

Dat de Kerk die het geloof-alleen erkent, dit wezenlijk ware heeft uitgeblust, is bekend; wie immers van hen gelooft dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is; koesteren zij niet alleen al voor de stelling afkeer; terwijl men toch in de Oude Kerken heeft geloofd dat de Heer, Die in de wereld zou komen, de Goddelijke Mens was; en eveneens werd Hij, wanneer Hij door hen werd gezien, Jehovah genoemd, zoals uit verscheidene plaatsen in het Woord blijkt; maar laat voor dit moment alleen dit bij Jesaja worden aangevoerd: *‘Een stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg voor Jehovah en effent in de eenzaamheid een pad voor onze God’*, (Jesaja 40:3); dat deze dingen werden gezegd over de Heer en dat Hem door Johannes de Doper de weg bereid en het pad geëffend werd, staat klaarblijkend vast bij de evangelisten, (Mattheüs 3:3; Markus 1:3; Lukas 3:4; Johannes 1:23) en bovendien uit de woorden van de Heer zelf, *dat ‘Hij één was met de Vader en de Vader in Hem en Hij in de Vader’*; en verder, *‘dat Hem alle macht is gegeven in de hemelen en op aarde’*; en eveneens, *‘dat Hem het gericht is gegeven’*.

Wie slechts een weinig weet over de macht in de hemel en op aarde en over het gericht, kan weten dat zij niets zijn, tenzij Hij ook ten aanzien van het Menselijke Goddelijk was. Degenen die in het geloof-alleen zijn, kunnen ook niet weten wat de mens nieuw maakt of hem heiligt, te minder wat het Menselijke van de Heer Goddelijke maakte; zij weten immers niets over de liefde en de naastenliefde; de liefde immers tot de Heer en de naastenliefde jegens de naaste maken de mens nieuw en heiligen hem; maar de Goddelijke Liefde zelf heeft de Heer Goddelijk gemaakt; de liefde immers is het ‘zijn’ zelf van de mens en vandaar is de liefde zijn leven; zij vormt de mens volgens het beeld van haar; het is daarmee eveneens zo gesteld als met de ziel van de mens, die zijn innerlijk wezen is; deze schept of beeldt het lichaam als het ware tot het beeld van haar en wel zo dat zij door dat lichaam kan handelen en voelen geheel zoals zij wil en denkt, en zo, dat het lichaam zoals de uitwerking is en de ziel zoals de oorzaak waarin het einddoel is, dus, dat de ziel het al van het lichaam is, zoals de oorzaak van het einddoel het al is in de uitwerking.

Voor Wie de ziel Jehovah Zelf was, zoals zij het voor de Heer was, Hij was immers uit Jehovah ontvangen, voor Die kon het Menselijke, toen het verheerlijkt was, niet iets anders zijn.

Uit deze dingen blijkt hoezeer diegenen afdwalen die het Menselijke van de Heer, nadat het verheerlijkt was, eender maken aan het menselijke van de mens, terwijl het toch Goddelijk is en vanuit Zijn Goddelijk Menselijke alle wijsheid, alle inzicht en eveneens alle licht in de hemel voortgaat; al wat uit Hem voortgaat is heilig; het ‘heilige’ dat niet uit het Goddelijke is, is niet heilig.

4728. En hem neerlaten in een van de kuilen; dat dit betekent onder de valse dingen, staat vast uit de betekenis van kuilen, namelijk de valse dingen; dat kuilen de valse dingen zijn, komt omdat de mensen die in de beginselen van het valse zijn geweest, na de dood enige tijd lang onder de lagere aarde worden gehouden, totdat de valse dingen uit hen zijn verwijderd en als het ware terzijde geworpen zijn; de plaatsen daar worden kuilen genoemd; zij die daar komen, zijn diegenen die in de verwoesting moeten zijn, waarover de nrs. 1106-1113, 2699, 2711, 2714; vandaar komt het dat in de abstracte zin met kuilen de valse dingen worden aangeduid. De lagere aarde ligt vlak onder de voeten en de streek rondom op geringe afstand; daar zijn de meesten na de dood, voordat zij tot de hemel worden geheven; van deze aarde wordt ook hier en daar melding gemaakt in het Woord; daaronder zijn de plaatsen van verwoesting, die de kuilen worden genoemd; beneden die plaatsen en rond daaromheen in grote uitgestrektheid zijn de hellen.

Daaruit blijkt enigermate wat de hel is, wat de lagere aarde en wat de kuil, daar waar die in het Woord worden vermeld; zoals bij Jesaja: *‘Tot de hel zijt gij neergelaten, tot de zijden van de kuil; gij zijt voortgeworpen vanuit uw graf zoals een gruwelijke scheut, een bekleedsel der gedoden, met het zwaard doorboorden, die nederdalen tot de stenen van de kuil’*, (Jesaja

14:15,19); daar wordt over de koning van Babel gehandeld, door wie de ontwijding van het ware wordt uitgebeeld; de koning immers is het ware, nrs. 1672, 2015, 2069, 3009, 4581, en Babel de ontwijding, nrs. 1182, 1326; de hel is daar waar de verdoemden zijn; hun verdoemenis wordt vergeleken met een gruwelijke scheut en met het bekleedsel der gedoden en van de met het zwaard doorboorden, die neerdalen tot de stenen van de kuil; het bekleedsel van de gedoden is het ontwijde ware; de met het zwaard doorboorden zijn degenen bij wie het ware is uitgeblust; de kuil is het valse dat moet worden verwoest; de stenen zijn de grenzen; vandaar worden zij ook de zijden genoemd, want rondom de kuilen zijn de hellen; dat het bekleedsel het ware is, nr. 2576; het bekleedsel van de gedoden is het ontwijde ware; het bloed immers waarmee het gekleurd is, is het profane, nr. 1003; de met het zwaard doorboorden zijn degenen bij wie het ware is uitgeblust, nr. 4503.

Hieruit blijkt ook dat men zonder de innerlijke zin geenszins kan weten wat deze dingen zijn. Bij Ezechiël: *‘Wanneer Ik u zal hebben doen nederdalen met de nederdalenden in de kuil tot het volk der eeuw en Ik zal u hebben doen wonen in de aarde der lagere dingen; dat gij niet woont in de verlatingen van de eeuw aan met de nederdalenden in de kuil; dan zal Ik het sierlijke geven in het land der levenden’*, (Ezechiël 26:20); de nederdalenden in de kuil staan voor hen die in de verwoesting worden gezonden; niet wonen met hen die nederdalen in de kuil, voor bevrijd worden van de valse dingen.

Bij dezelfde: *‘Opdat zich vanwege hun hoogte niet alle bomen der wateren verheffen, noch hun tak zenden tot tussen het struweel, noch op hen staan vanwege hun hoogte allen die de wateren drinken; allen zullen worden overgegeven aan de dood tot de lagere aarde in het midden der zonen des mensen, tot de nederdalenden in de kuil.*

Van het geluid zijns vals zal Ik de natiën doen beven, wanneer Ik hem zal hebben doen nederdalen in de hel met de nederdalenden; en in de lagere aarde zullen zich troosten alle bomen van Eden, de keur en het voornaamste van de Libanon, allen die de wateren drinken’, (Ezechiël 31:14,16); daar wordt over Egypte gehandeld, waarmee de wetenschap wordt aangeduid die vanuit zich in de mysteriën van het geloof binnengaat, dat wil zeggen, degenen die zo doen, nrs. 1164, 1165, 1186.

Uit wat eerder werd gezegd, is het duidelijk wat wordt aangeduid met de hel, met de kuil en met de lagere aarde, die daar bij de profeet worden vermeld; en ook blijkt nergens anders vandaan dan vanuit de innerlijke zin, wat wordt aangeduid met de bomen der wateren, met de bomen van Eden, met de tak gezonden tussen het struweel, met de keur en het voornaamste van de Libanon en met hen die de wateren drinken.

Bij dezelfde: *‘Zoon des Mensen, weeklaag over de menigte van Egypte en doe ze zelve nederdalen en de dochters der grootste natiën tot de aarde der lagere dingen met de nederdalenden in de kuil.*

Daar is Aschur, aan wie de graven zijn gegeven in de zijden van de kuil, alle met het zwaard doorboorden’, (Ezechiël 32:18,23); wat dit is, kan vaststaan uit wat eerder is ontvouwd.

Bij David: *‘Jehovah, Gij hebt mijn ziel uit de hel doen opklimmen, Gij hebt mij levend gemaakt vanuit de nederdalenden in de kuil’*, (Psalm 30:4).

Bij dezelfde: *‘Ik ben gerekend met de nederdalenden in de kuil, ik ben gerekend zoals een man zonder sterkte; Gij hebt mij gesteld in de kuil der lagere dingen, in de duisternissen, in de diepten’*, (Psalm 88:5,7).

Bij Jona: *‘Tot de uithouwingen der bergen was ik nedergedaald; de grendels der aarde waren op mij tot in het eeuwige; niettemin hebt Gij het leven uit de kuil doen opklimmen’*, (Jona 2:6); daar wordt over de verzoeken van de Heer en over de bevrijding eruit gehandeld; de uithouwingen der bergen zijn daar waar de meest verdoemden zijn; de donkere nevels immers die rondom hen verschijnen, zijn de bergen.

Dat de kuil de verwoesting van het valse is en in de abstracte zin het valse, staat verder vast bij Jesaja: *‘Zij zullen in een verzameling worden verzameld, de gebondene tot de kuil en zij*

zullen worden besloten in een kluister, toch zullen zij na een menigte van dagen worden bezocht, (Jesaja 24:22).

Bij dezelfde: *‘Waar is de toorn des benauwers; de uitgeleider zal zich haasten om open te doen en hij zal niet sterven tot de kuil, noch zal het brood ontbreken*, (Jesaja 51:14).

Bij Ezechiël: *‘Zie, Ik breng vreemden over u, de geweldigen der natiën, die zullen hun zwaarden uittrekken over de schoonheid van uw wijsheid en zij zullen uw glans ontwijden; in de kuil zullen zij u nederlaten en gij zult sterven de doden der doorboorden in het hart der zeeën*, (Ezechiël 28:7,8); daar wordt gehandeld over de vorst van Tyrus, met wie diegenen worden aangeduid die in de beginselen van het valse zijn.

Bij Zacharia: *‘Spring zeer op, gij dochter Zions, maak geklank, gij dochter van Jeruzalem, zie, uw Koning komt u, gerecht, ellendig en rijdende op een ezel en op een veulen, de zoon van de ezelingen; door het bloed des verbonds zal Ik uw gebondenen uit de kuil, waarin geen water is, uitlaten*, (Zacharia 9:9,11); de kuil waarin geen water is, voor het valse waarin niets van waarheid is, zoals eveneens in wat volgt wordt gezegd, dat zij Jozef in de kuil lieten en de kuil was leeg, geen water daarin, vers 24.

Bij David: *‘Tot u roep ik, Jehovah, mijn rots, houd U niet zwijgend van mij af, houd U bij geval niet zwijgend van mij af, en dat ik niet eender schijne aan de nederdalenden in de kuil*, (Psalm 28:1); bij dezelfde: *‘Jehovah heeft mij doen opklimmen uit de kuil der verwoesting, uit het slijk van de modder en Hij heeft mijn voeten op een rots vastgesteld*, (Psalm 40:3).

Bij dezelfde: *‘Dat de vloed der wateren mij niet overstelpe, dat ook de diepte mij niet verzwelge, dat de kuil zijn mond over mij niet toesluite*, (Psalm 69:16).

Bij dezelfde: *‘Hij zond Zijn Woord en Hij heelde hen en Hij rukte hen uit hun kuilen*, (Psalm 107:20); ‘uit de kuilen’ voor vanuit de valse dingen.

Bij dezelfde: *‘Haast U, antwoord mij, Jehovah, mijn geest is verteerd, verberg Uw aangezichten niet van mij, dat ik eender worde aan de nederdalenden in de kuil*, (Psalm 143:7).

Omdat de kuil het valse betekent en de blinden diegenen die in de valse dingen zijn, nr. 2383, zegt de Heer daarom: *‘Laat hen; zij zijn de blinde leidslieden der blinden; indien immers de blinde de blinde leidt, zo zullen zij beide in de kuil vallen*, (Mattheüs 15:13,14; Lukas 6:39). Iets eenders als wat door Jozef werd uitgebeeld, werd ook uitgebeeld door de profeet Jeremia, waarover hijzelf het volgende zegt: *‘Zij namen Jeremia en zij wierpen hem in de kuil die in de voorhof der bewaring was en zij lieten Jeremia af met koorden in de kuil waarin geen water was*, (Jeremia 38:6); dat wil zeggen, zij wierpen de Goddelijke ware dingen onder de valse dingen waarin niets van waarheid was.

4729. En zeggen: een boos wild dier heeft hem gegeten; dat dit de leugen vanuit het leven der begeerten betekent, staat vast uit de betekenis van het wilde dier, namelijk de aandoening en de begeerte, waarover de nrs. 45, 46; het wilde dier immers in de echte zin is het levende, nrs. 774, 841, 908; vandaar wordt met het boze wilde dier, hier het leven van de begeerten aangeduid; dat het een leugen is, is duidelijk.

Dit heeft betrekking op het voorafgaande, namelijk dat het feit dat zij dat Goddelijk Ware onder de valse dingen hadden geworpen, een leugen vanuit het leven van de begeerten was geweest.

Er zijn immers drie oorsprongen van het valse: de ene vanuit de leer van de Kerk, de tweede vanuit de begoocheling van de zinnen en de derde vanuit het leven van de begeerten.

Dat wat vanuit de leer van de Kerk is, neemt alleen het verstandelijke deel van de mens gevangen, want hij wordt vanaf de kindsheid overreed dat het zo is en de bevestigende dingen versterken dat daarna; dat echter wat vanuit de begoocheling van de zinnen is, doet het verstandelijke deel niet zo aan; diegenen immers die in het valse zijn vanuit de begoocheling van de zinnen, hebben maar weinig inzicht vanuit het verstand; zij denken immers vanuit de lagere en de zinlijke dingen; maar het valse vanuit het leven van de begeerten ontspringt aan

de wil zelf, of wat hetzelfde is, aan het hart, want wat de mens vanuit het hart wil, dat begeert hij; dit valse is het ergste, omdat het aankleeft en het wordt niet, dan alleen door een nieuw leven uit de Heer, ontworteld.

Er zijn, zoals bekend, twee innerlijke vermogens van de mens, namelijk het verstand en de wil; wat het verstand opneemt en indrinkt, gaat daarom nog niet in de wil over, maar wat de wil opneemt en indrinkt, dat gaat in het verstand over; want wat de mens wil, dat denkt hij; daarom denkt en bevestigt hij dit, wanneer hij het boze wil vanuit begeerte; het zijn de bevestigende dingen van het boze door het denken, die de valse dingen vanuit het leven van de begeerten worden genoemd; deze valse dingen verschijnen aan hem zoals ware dingen en wanneer hij die valse dingen bij zichzelf heeft bevestigd, dan verschijnen hem de ware dingen als valse dingen, want dan heeft hij voor het licht de invloeiing door de hemel uit de Heer, afgesloten; indien hij daarentegen die valse dingen bij zich niet heeft bevestigd, dan verzetten zich de ware dingen waarvan zijn verstand zich tevoren had doordrenkt en zij laten niet toe dat zij worden bevestigd.

4730. En wij zullen zien wat zijn dromen zullen zijn; dat dit betekent dat de predikingen over Hem zo vals zouden zijn en zouden worden gezien, staat vast uit de betekenis van de dromen, namelijk predikingen, nr. 4682; en omdat deze in hun ogen als valse dingen verschenen, nrs. 4726, 4729, worden hier met de dromen de predikingen over het Goddelijk Ware aangeduid, vooral dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, die naar hun mening vals zijn; dat zij door hen ook als valse dingen zouden worden gezien, wordt daarmee aangeduid dat zij zeiden: wij zullen zien wat zij zullen zijn.

Dat de predikingen over het Goddelijke Menselijke van de Heer voor hen die in het geloof-alleen zijn, als valse dingen verschenen en verschijnen, kan vaststaan uit wat eerder in nr. 4729 is gezegd, want de dingen die vanuit het leven van de begeerten worden bevestigd, verschijnen niet anders.

Dat de valse dingen vanuit het leven van de begeerten worden bevestigd, komt eveneens daarvandaan dat zij niet weten wat de hemel en wat de hel is en wat de liefde jegens de naaste is en wat de liefde van zich en van de wereld; indien zij deze dingen wisten, ja zelfs indien zij ze alleen maar wilden weten, zouden zij geheel anders denken.

Wie weet heden ten dage iets anders dan dat de liefde jegens de naaste daarin bestaat, de armen te geven wat men heeft en eenieder vanuit zijn rijkdom te helpen en hem op elke wijze wel te doen, zonder onderscheid of hij goed dan wel boos is; en omdat de mens zo van zijn vermogens beroofd en zelf arm en ellendig zou worden, verwerpt hij daarom de leerstelling betreffende de naastenliefde en omhelst hij het leerstellige over het geloof; en daarop bevestigt hij zich met verscheidene dingen tegen de naastenliefde, namelijk door te denken dat hij in zonden is geboren en vandaar niets goeds vanuit zichzelf kan doen en dat, indien hij de werken van de naastenliefde of van de vroomheid doet, hij wel niet anders kan doen dan daarin verdienste te stellen; en wanneer hij dus enerzijds zo denkt en anderzijds vanuit het leven van de begeerte, dan schaart hij zich aan de zijde van hen die zeggen dat het geloof-alleen zaligt; en wanneer hij in dit geloof is, bevestigt hij zich nog meer, totdat hij gelooft dat de werken van de naastenliefde niet noodzakelijk zijn voor het heil; en wanneer de werken dus zijn uitgesloten, vervalt hij tot dit nieuwe, dat er, omdat de mens zodanig is, door de Heer in een heilsmiddel is voorzien, dat het geloof wordt genoemd; en tenslotte dit, dat hij gezaligd wordt indien hij uit vertrouwen of stellige verwachting, zelfs in het laatste doodsuur, zegt dat God Zich over hem erbarmt door te zien op de Zoon, dat Hij voor hem heeft geleden, waarbij hij niet in het minst overweegt wat de Heer bij, (Johannes 1:12,13) en op duizend plaatsen elders heeft gezegd.

Vandaar nu komt het dat het geloof-alleen als het wezenlijke in de Kerken erkend is geweest, maar dat het niet overal op dezelfde wijze is erkend, komt omdat de voorgangers door het geloof-alleen niets kunnen gewinnen, maar wel door de prediking van de werken.

Maar indien dezen hadden geweten wat de liefde jegens de naaste was, dan zouden zij nooit in dit valse van de leer zijn gevallen.

Het fundamentele van de naastenliefde is, naar behoren en gerecht handelen in onverschillig welke zaak dat tot iemands plicht of taak behoort; zo bijvoorbeeld is hij die een rechter is, indien hij de boosdoener volgens de wetten straft en dit vanuit de ijver, dan in de liefde jegens de naaste, want hij wil diens verbetering en dus zijn goede en hij wil eveneens het gezelschap en het vaderland wèl, opdat hun verder geen kwaad meer van de boosdoener overkomt; zo kan de rechter dus de boosdoener, indien hij zich betert, liefhebben, evenals een vader de zoon die hij kastijdt, en zo heeft hij de gezelschappen en het vaderland lief, dat voor hem de naaste is in het algemeen; eender is het gesteld in alle overige dingen; maar hierover zal vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer elders uitvoeriger worden behandeld.

4731. En Ruben hoorde; dat dit de belijdenis van het geloof van de Kerk in het algemeen betekent, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, namelijk het geloof met het verstand of met de leer, dat het eerste van de wederverwekking is, kort samengevat het ware van de leer waardoor men tot het goede van het leven kan komen, nrs. 3861, 3866; hier dus de belijdenis van het geloof van de Kerk in het algemeen.

Dat Ruben zich hier tussenbeide plaatst, komt omdat de Kerk die uit het geloof inzet, zou ophouden een Kerk te zijn, indien dit Goddelijk Ware niet in haar bleef, namelijk dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, dit immers is het hoogste of het binnenste ware van de Kerk; daarom wilde Ruben Jozef, door wie hier dit ware wordt uitgebeeld, ontrukken aan de hand van de broers, om hem terug te brengen tot zijn vader, waarmee wordt aangeduid dat hij dat Ware voor de Kerk wilde opeisen; en verder dat Ruben, toen hij tot de kuil terugkeerde en zag dat Jozef daarin niet was, zijn klederen verscheurde en tot de broers zei: ‘Het kind is er niet meer en ik, waarheen kom ik’, vers 29,30, waarmee wordt aangeduid, dat er geen geloof meer is in de Heer en dus geen Kerk.

Dit hoogste of binnenste Ware, dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, wordt geloofend door diegenen in de Kerk die in het geloof-alleen zijn - niettemin omdat zij vanuit het Woord weten dat de Heer het Goddelijke heeft en zij niet vatten hoe het Menselijke Goddelijk kan zijn, kennen zij daarom het ene en het andere aan de Heer toe, door een onderscheid te maken tussen Zijn Goddelijke en Zijn Menselijke natuur - maar zij die in het leven van het geloof of in de naastenliefde zijn, aanbidden de Heer als hun God en Zaligmaker en wanneer zij in aanbidding zijn, denken zij over het Goddelijke van de Heer, door dit niet te scheiden van het Menselijke; zo erkennen zij dus alles in de Heer met het hart als Goddelijk; maar wanneer zij vanuit de leer denken, dan spreken zij vanuit het leerstellige, omdat zij dan ook niet kunnen begrijpen, hoe het Menselijke Goddelijk kan zijn.

4732. En hij ontrukte hem aan hun hand; dat dit de bevrijding betekent, staat zonder ontvouwing vast.

4733. En hij zei: Laat ons hem niet slaan, het is een ziel; dat dit betekent dat het niet moet worden uitgeblust, omdat het het leven van de godsdienst is, staat vast uit de betekenis van slaan, namelijk uitblussen; en uit de betekenis van de ziel, namelijk het leven, nrs. 1000, 1005, 1436, 1742; hier het leven van de godsdienst.

Dat de erkenning en de aanbidding van het Goddelijk Menselijke van de Heer het leven van de godsdienst is, blijkt uit wat eerder in nr. 4731 is gezegd; en eveneens hieruit dat de mensen zodanig zijn dat zij datgene willen vereren waaromtrent zij enig leven van begrip en van denken kunnen hebben, ja de zinlijke mensen datgene waaromtrent zij enige zin kunnen hebben en zij willen het ook niet vereren tenzij er het Goddelijke in is; dit is in het algemeen zo met het menselijk geslacht; vandaar vereren de heidenen afgodsbeelden, waarvan zij geloven dat het Goddelijke daarin is; anderen vereren mensen na hun dood, van wie zij

geloven dat zij of goden of heiligen zijn; niets immers kan bij de mens worden opgewekt, tenzij er dat is wat zijn zin beweegt; zij die zeggen dat zij een Opperwezen erkennen, waarvan zij geen denkbeeld van enig inzicht hebben, erkennen voor het merendeel geen God, maar in plaats daarvan de natuur en wel omdat zij de natuur vatten; zeer vele ontwikkelden onder de christenen zijn zodanig, eveneens met als oorzaak dat zij van het Menselijke van de Heer niet geloven dat het Goddelijk is.

Opdat dus die mensen die zich zozeer van het Goddelijke hebben verwijderd en in zo'n mate lichamenlijk zijn geworden, niet hout en stenen zouden vereren en niet enig mens na de dood en zo in diens plaats een of andere duivel en niet God Zelf, omdat zij Hem niet op enige wijze zouden kunnen doorvatten en zo het al van de Kerk te gronde zou gaan en met de Kerk het menselijk geslacht, heeft het Goddelijke Zelf het Menselijke willen aannemen en dit Goddelijk maken.

Laten de ontwikkelden zich dus daarvoor wachten, over het Menselijke van de Heer te denken en niet tegelijk te geloven dat het Goddelijk is; indien zij anders doen, ergeren zij zich en tenslotte geloven zij niets.

4734. En Ruben zei tot hen; dit betekent de vermaning; in de naaste zin de belijdenis van het geloof van de Kerk in het algemeen, welke Ruben is, nr. 4731; een belijdenis die vermaant of dicteert om geen geweld te gebruiken, zoals volgt.

4735. Vergiet niet het bloed; dat dit betekent dat zij het heilige niet zouden schenden, staat vast uit de betekenis van het bloed, namelijk het heilige, waarover hierna; vandaar is 'bloed vergieten' schenden.

Al het heilige in de hemel gaat voort vanuit het Goddelijk Menselijke van de Heer en daaruit al het heilige in de Kerk; en daarom werd, opdat zij dit niet zouden schenden, door de Heer het Heilig Avondmaal ingesteld en daar wordt met nadruk de woorden uitgesproken, dat het Brood daar Zijn Vlees is en de Wijn daar Zijn Bloed, dus dat het Zijn Goddelijk Menselijke is, waar vanuit dan het Heilige is.

Bij de Ouden betekende het vlees en het bloed het menselijk eigene, omdat het menselijke uit vlees en bloed bestaat.

Vandaar zei de Heer tot Simon: *'Gezegend zijt gij, want vlees en bloed heeft u dat niet onthuld, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is'*, (Mattheüs 16:17).

Dus is het Vlees en het Bloed met het brood en de wijn in het Heilig Avondmaal aangeduid, het Menselijk eigene van de Heer; het eigene zelf van de Heer, dat Hij Zich uit eigen macht heeft verworven, is Goddelijk; Zijn eigene vanuit de ontvangenis was dat wat Hij vanuit Zijn Vader Jehovah had en het was Jehovah zelf; vandaar was het eigene dat Hij Zich in het Menselijke heeft verworven, Goddelijk; het is dit Goddelijk eigene in het Menselijke dat Vlees en Bloed wordt genoemd; het Vlees is Zijn Goddelijk Goede, nr. 3813, het Bloed is het Goddelijk Ware van het Goddelijk Goede.

Het Menselijke van de Heer kan, nadat het verheerlijkt of Goddelijk is gemaakt, niet als menselijk worden opgevat, maar zoals de Goddelijke Liefde in de menselijke vorm; en dit nog meer dan de engelen, die wanneer zij verschijnen, zoals zij door mij werden gezien, evenals vormen van liefde en naastenliefde verschijnen onder de menselijke gedaante en dit uit de Heer; vanuit de Goddelijke Liefde immers maakte de Heer Zijn Menselijke Goddelijk, zoals de mens door de hemelse liefde een engel wordt na de dood, zodat hij, zoals gezegd, verschijnt als een vorm van de liefde en de naastenliefde onder de menselijke gedaante.

Daaruit blijkt dat met het Goddelijk Menselijke van de Heer in de hemelse zin de Goddelijke Liefde zelf wordt aangeduid, die de liefde jegens het gehele menselijke geslacht is, en dat Hij het wil zaligen, gezegend en gelukkig maken tot in het eeuwige en daaraan Zijn Goddelijke toe-eigenen, voor zoveel zij het vatten kunnen.

Het zijn deze liefde en de wederkerige liefde van de mens tot de Heer en eveneens de liefde jegens de naaste, die worden aangeduid en uitgebeeld in het Heilig Avondmaal: de hemelse Goddelijke Liefde met het Vlees of het Brood daar en de geestelijke Goddelijke Liefde met het Bloed of de Wijn daar.

Hieruit kan nu vaststaan wat onder het eten van het Vlees van de Heer en het drinken van Zijn Bloed wordt verstaan bij Johannes: *‘Ik ben het levende Brood dat uit de hemel nederdaalt; zo iemand van dit Brood zal hebben gegeten, die zal in der eeuwigheid leven; het Brood echter dat Ik zal geven, is Mijn Vlees; voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden; tenzij dat gij het Vlees van de Zoon des Mensen zult hebben gegeten en Zijn Bloed zult hebben gedronken, zo zult gij geen leven in ulieden hebben; die Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem weder opwekken ten uiterste dage; want Mijn Vlees is waarlijk spijs en Mijn Bloed is waarlijk drank; die Mijn Vlees eet en Mijn Bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem. Dit is het Brood dat uit de hemel nederdaalt’*, (Johannes 6:50-58).

Omdat met het Vlees en het Bloed het Goddelijk hemelse en het Goddelijk geestelijke wordt aangeduid, dat zoals gezegd, vanuit het Goddelijk Menselijke van de Heer is, of wat hetzelfde is, het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware van Zijn Liefde, wordt met eten en drinken het zich toe-eigenen ervan aangeduid; de toe-eigening vindt plaats door het leven van de liefde en van de naastenliefde, dat ook het leven van het geloof is.

Dat eten is zich het goede toe-eigenen en drinken zich het ware toe-eigenen, zie de nrs. 2187, 3069, 3168, 3513, 3596, 3734, 3832, 4017, 4018.

Omdat het Bloed in de hemelse zin het Goddelijk Geestelijke betekent of het Goddelijk Ware, voortgaande uit het Goddelijk Menselijke van de Heer, betekent het daarom het Heilige, want het voortgaande Goddelijk Ware, dat uit het Goddelijk Menselijke van de Heer voortkomt, is het Heilige Zelf; het Heilige is niets anders, noch ergens anders vandaan.

Dat het Bloed dit Heilige is, kan uit verscheidene plaatsen in het Woord vaststaan, waarvan de volgende mogen worden aangevoerd; bij Ezechiël: *‘Zoon des mensen, zo zei de Heer Jehovih. Zeg tot alle vogel des hemels, tot alle wilde dier des velds: Vergadert u en komt, vergadert u van de omtrek over Mijn slachtoffer, hetwelk Ik voor u slachtoffer, een groot slachtoffer op de bergen Israëls, opdat gij vlees eet en bloed drinkt; het vlees der sterken zult gij eten en het bloed van de vorsten der aarde zult gij drinken, rammen, lammeren en bokken de gemeste van Basan alle; en gij zult vet eten tot verzadiging toe en bloed drinken tot dronkenschap toe, van Mijn slachtoffer hetwelk Ik voor u zal slachtofferen; gij zult verzadigd worden op Mijn tafel, van paard en wagen, van de sterke en van alle man des krijgs; zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën’*, (Ezechiël 39:17-21); daar wordt gehandeld over het samenroepen van allen tot het rijk van de Heer en in het bijzonder over de restauratie van de Kerk bij de natiën; en met vlees eten en bloed drinken wordt aangeduid, zich het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware toe-eigenen, dus het Heilige dat uit het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaat.

Wie kan niet zien dat daar onder het vlees geen vlees en onder het bloed geen bloed wordt verstaan, zoals dat zij het vlees der sterken zullen eten, het bloed der vorsten der aarde drinken en dat zij verzadigd zullen worden van paard, van wagen, van de sterke en van alle man des krijgs.

Eender bij Johannes: *‘Ik zag een engel, staande in de zon, die met een grote stem riep, zeggende tot al de vogelen die in het midden des hemels vlogen: Komt, vergadert u tot het avondmaal van de grote God, opdat gij eet de vlezten van de koningen en de vlezten van de oversten over duizend en de vlezten van de sterken en de vlezten van de paarden en van de daarop zittenden en de vlezten van alle vrijen en dienstknechten, van de kleinen en van de groten’*, (Openbaring 19:17,18).

Wie zal ooit deze dingen verstaan, indien hij niet weet wat het vlees in de innerlijke zin betekent en wat de koningen, de oversten over duizend, de sterken, de paarden, de daarop zittenden, de vrijen en de dienstknechten.

Verder bij Zacharia: *‘Hij zal de natiën vrede spreken; Zijn heersen zal zijn van de zee tot aan de zee en van de stroom tot aan de einden der aarde; ook U, door het bloed van Uw verbond zal Ik Uw gebondenen uit de kuil uitlaten’*, (Zacharia 9:10,11); daar wordt over de Heer gehandeld; het bloed van het verbond is het uit Zijn Goddelijk Menselijke voortgaande Goddelijk Ware en het is het Heilige Zelf, dat, nadat Hij verheerlijkt was, uit Hem uitging. Het is dit Heilige dat ook de Heilige Geest wordt genoemd, zoals blijkt bij Johannes: *‘Jezus zei: Zo iemand zal hebben gedorst, die kome tot Mij en drinke; die in Mij gelooft, zoals de Schrift heeft gezegd, stromen van levend water zullen uit zijn buik vloeien; dit zei Hij van de geest die degenen zouden ontvangen die in Hem geloven; de Heilige Geest immers was nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was’*, (Johannes 7:37-39); dat het uit de Heer voortgaande Heilige de geest is, zie, (Johannes 6:63).

Verder dat het Bloed het uit het Goddelijk Menselijke van de Heer voortgaande Heilige is, bij David: *‘Van arglist en geweld breng hun ziel terug en kostbaar zal hun bloed zijn in Zijn ogen’*, (Psalm 72:14); kostbaar bloed voor het heilige dat zij zouden ontvangen.

Bij Johannes: *‘Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen en zij hebben hun lange klederen gewassen en zij hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams’*, (Openbaring 7:14); en bij dezelfde: *‘Zij hebben de draak overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis; en zij hebben hun ziel niet liefgehad tot de dood toe’*, (Openbaring 12:11).

De Kerk weet heden ten dage niet anders dan dat het bloed van het Lam hier het lijden van de Heer betekent, omdat zij gelooft dat men enig en alleen daardoor wordt gezaligd dat de Heer geleden heeft en dat Hij ter wille daarvan in de wereld werd gezonden; maar dit is voor de eenvoudigen die de innerlijke verborgenheden niet kunnen vatten.

Het lijden van de Heer was het laatste van Zijn verzoeking, waardoor Hij Zijn Menselijke ten volle heeft verheerlijkt, (Lukas 24:26; Johannes 12:23,27,28; 13:31,32; 17:1,4,5); het bloed van het Lam echter is daar hetzelfde als het Goddelijk Ware of het Heilige dat uit Zijn Goddelijk Menselijke voortgaat, dus hetzelfde als ‘het bloed des Verbonds’, waarover eerder en waarover ook bij Mozes: *‘Mozes nam het boek des verbonds en hij las in de oren van het volk, die zeiden: Al wat Jehovah heeft gesproken, zullen wij doen en horen; toen nam Mozes het bloed en sprenge het op het volk; en hij zei: Ziet, het bloed des verbonds dat Jehovah met ulieden heeft gesloten over al deze woorden’*, (Exodus 24:7,8); het boek des verbonds was het Goddelijk ware dat zij toen hadden en dat door het bloed werd bevestigd en dat betuigde dat dit vanuit Zijn Goddelijk Menselijke was.

In de rituele dingen van de Joodse Kerk werd met het bloed ook niets anders aangeduid dan het voortgaand Heilige uit het Goddelijk Menselijke van de Heer; waarom wanneer zij werden geheiligd, dit door bloed plaatsvond; zoals toen Aharon en zijn zonen werden geheiligd; *‘toen werd bloed gesprengd op de hoornen van het altaar, het overige tot het fundament van het altaar, ook op de spits van het rechtoor, op de duim van de rechterhand en van de rechervoet en op zijn klederen’*, (Exodus 29:12,16,20; Leviticus 8:15,19,23,30).

En wanneer Aharon binnen de voorhang inging tot het verzoendeksel, dat dan ook bloed werd gesprengd met de vinger tot het verzoendeksel zevenmaal tegen het oosten, (Leviticus 16:12-15:).

Evenzo in de overige heiligingen, waarover in, (Exodus 7:7,13,22; 30:10; Leviticus 1:5,11,15; 3:2,8,13; 4:6,7,17,18,25,30,34; 5:9; 6:27,28; 14:14-19,25-30; 16:12-15,18,19; Deuteronomium 12:27).

Omdat met het bloed in de echte zin het heilige wordt aangeduid, worden dus in de tegenovergestelde zin met het bloed en de bloeden de dingen aangeduid die het heilige geweld aandoen; en dit daarvandaan omdat met het vergieten van onschuldig bloed het schenden van het heilige wordt aangeduid; daarom werden eveneens de misdadige dingen van het leven en de profane dingen van de eredienst bloed genoemd.

Dat het bloed en de bloeden zulke dingen zijn, staat vast uit deze plaatsen, bij Jesaja:

‘Als de Heer zal hebben afgewassen de drek der dochters Zion en de bloeden van Jeruzalem zal hebben afgewist uit het midden van haar, door de geest des gerichtts en door de geest der uitbranding’, (Jesaja 4:4).

Bij dezelfde: *‘De wateren van Dimon zijn vol van bloed’, (Jesaja 15:9).*

Bij dezelfde: *‘Uw handen zijn met bloed bekleed, en uw vingers met ongerechtigheid; hun voeten lopen tot het boze en zij haasten om onschuldig bloed te vergieten; hun denkingen zijn denkingen der ongerechtigheid’, (Jesaja 59:3,7).*

Bij Jeremia: *‘Ook in uw zomen zijn gevonden het bloed van de zielen van de onschuldige armen’, (Jeremia 2:34).*

Bij dezelfde: *‘Vanwege de zonden van de profeten, de ongerechtigheden van de priesters, die in het midden van Jeruzalem het bloed der gerechten hebben vergoten; zij hebben als blinden gedwaald op de straten, zij zijn met bloed bekleed; de dingen die zij niet kunnen, raken zij met de bekleedselen aan’, (Klaagliederen 4:13,14).*

Bij Ezechiël: *‘Ik ging bij u voorbij en Ik zag u, vertreden in uw bloeden; en Ik zei tot u: Leef in uw bloeden.*

Ik waste u met wateren en Ik wiste uw bloeden van over u af en Ik zalfde u met olie’, (Ezechiël 16:6,9).

Bij dezelfde: *‘Gij, zoon des mensen, zult gij twisten met de stad der bloeden; maak haar bekend al haar gruwelen; door uw bloed dat gij vergoten hebt, zijt gij schuldig geworden en door de afgoden die gij gemaakt hebt, zijt gij bekleed.*

Ziet de vorsten van Israël, eenieder naar zijn arm, zijn in u geweest en hebben bloed vergoten; mannen van laster zijn in u geweest om bloed te vergieten en tot de bergen hebben zij in u gegeten’, (Ezechiël 22: 2-4,6,9).

Bij Mozes: *‘Indien iemand elders zal hebben geofferd dan op het altaar tot de tent, het zal bloed zijn en alsof hij bloed had vergoten’, (Leviticus 17:1-9).*

Het vervalste en ontwijde ware wordt aangeduid met deze dingen die volgen over het bloed; bij Joël: *‘Ik zal wondertekenen geven in de hemelen en op aarde, bloed en vuur en pilaren van rook; de zon zal verkeerd worden in dikke duisternis en de maan in bloed, eer de grote en verschrikkelijke dag komt’, (Joël 2:30,31).*

Bij Johannes: *‘De zon werd zwart zoals een haren zak en de maan werd gans zoals bloed’, (Openbaring 6:12).*

Bij dezelfde: *‘De tweede engel bazuinde en als het ware een grote berg, van vuur brandende, werd in de zee geworpen; en het derde deel der zee is bloed geworden’, (Openbaring 8:8).*

Bij dezelfde: *‘De tweede engel goot zijn fiool uit in de zee, en zij werd bloed zoals van een dode, waardoor alle levende ziel gestorven is in de zee.*

De derde engel goot zijn fiool uit in de rivieren en in de bronnen der wateren en er werd bloed’, (Openbaring 16:3,4).

Eender dat *‘de stromen, de verzamelingen en de poelen van de wateren werd verkeerd in bloed in Egypte’, (Exodus 12:15-22);* met Egypte immers wordt de wetenschap aangeduid die vanuit zich in de hemelse verborgenheden binnengaat en vandaar de Goddelijke Ware dingen verdraait, loochent en ontwijdt, nrs. 1164, 1165, 1186; in alle wonderen in Egypte lagen, omdat die Goddelijk waren, zulke dingen besloten; dat de stromen die in bloed werden verkeerd, de ware dingen zijn die van het inzicht en van de wijsheid zijn, nrs. 108, 109, 3051; dat de wateren dit eveneens zijn, nrs. 680, 2702, 3058; dat de bronnen dit ook zijn, nrs. 2702, 3096, 3424; dat de zeeën de wetenschappelijke ware dingen in een samenvatting zijn, nr. 28; dat de maan, waarvan ook wordt gezegd dat zij in bloed moest worden verkeerd, het Goddelijk Ware is, nrs. 1529-1531, 2495, 4060.

Daaruit blijkt dat met de maan, de zee, de bronnen, de wateren en de stromen, omdat zij in bloed werden verkeerd, het vervalste en ontwijde ware wordt aangeduid.

4736. Brengt hem tot de kuil welke in de woestijn is; dat dit betekent dat zij het intussen onder hun valse dingen zouden verbergen, dat wil zeggen, dat zij het als vals zouden beschouwen, maar toch behouden, omdat het voor de Kerk van belang is, staat vast uit de betekenis van de kuil, namelijk de valse dingen, waarover eerder in nr. 4728; en uit de betekenis van de woestijn, namelijk daar waar het ware niet is; de woestijn immers heeft een ruime betekenis en is daar waar het onbewoonde, dus het niet bebouwde is; en wanneer hiervan wordt gesproken met betrekking tot de Kerk, is het daar waar het goede en vandaar het ware niet is, nrs. 2708, 3900; dus worden onder de kuil in de woestijn hier de valse dingen verstaan, waarin niet het ware is, omdat het goede er niet is.

Er wordt gezegd ‘waarin het ware niet is omdat het goede er niet is’ wanneer iemand immers gelooft dat het geloof zaligt zonder de werken, dan kan weliswaar het ware worden gegeven, maar toch is het bij hem niet het ware, omdat het niet het goede beoogt noch uit het goede is; dit ware is niet levenskrachtig, omdat dit het beginsel van het valse in zich heeft en dus is bij diegene bij wie een zodanig ware is, dit ware niets anders dan het valse vanuit het beginsel dat daarin heerst; het beginsel is zoals een ziel waar vanuit de overige dingen het leven hebben. Omgekeerd zijn er valse dingen die als ware dingen worden opgenomen, wanneer daarin het goede is, vooral indien het het goede van de onschuld is, zoals bij de heidenen en eveneens bij verscheidenen binnen de Kerk.

4737. En legt de hand niet aan hem; dat dit betekent opdat zij het niet zouden schenden, kan zonder ontvouwing vaststaan.

4738. Deswege dat hij hem aan hun hand zou ontrukken, om hem tot de vader weder te brengen; dat dit betekent om het voor de Kerk op te eisen, staat vast uit de betekenis van aan hun hand ontrukken, namelijk bevrijden, nr. 4732; en uit de betekenis van wederbrengen tot de vader van hem, namelijk voor de Kerk opeisen; door Jakob immers, die hier de vader is, wordt de Joodse godsdienst vanuit de Oude Kerk uitgebeeld, zoals eerder in de nrs.4700, 4701.

Wat hij voor de Kerk zou opeisen, is het Goddelijk Ware ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer, want met Jozef wordt, als eerder gezegd, dit ware in het bijzonder aangeduid.

Wat dit ware verder betreft, moet men weten dat de Oude Kerk dit erkende en eveneens de primitieve christelijke Kerk; maar nadat de pauselijke zetel tot aan de heerschappij over alle menselijke zielen was aangegroeid en zichzelf had verheven zoals van de koning van Babel wordt gezegd bij Jesaja: *‘Gij zei in uw hart: Ik zal in de hemelen opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren van de hemel verhogen en ik zal zitten op de berg der samenkomst; ik zal klimmen boven de hoogten der wolken en ik zal de Allerhoogste eender worden’*, (Jesaja 14:13,14), werd toen het Goddelijke aan het Menselijke van de Heer ontzegd, of er werd toen onderscheid gemaakt tussen Zijn Goddelijke en Zijn Menselijke.

Hoe dit in een zeker concilie werd besloten, is mij ook onthuld: er verschenen mij enigen, naar voren aan de linkerzijde aan het vlak van de voetzool, op enige afstand van mij, die onder elkaar spraken, maar ik hoorde niet waarover.

Mij werd gezegd dat het enigen van diegenen waren die samen waren in het concilie, toen het decreet werd opgesteld over de dubbele natuur van de Heer: de Goddelijke en de Menselijke; direct daarop werd het ook gegeven met hen te spreken.

Zij zeiden dat diegenen die in het concilie de grootste invloed hadden en de overigen in waardigheid en gezag overtroffen, toen samenkwamen in een donkere kamer, en besloten dat aan de Heer zowel het Goddelijke als het Menselijke zou worden toegeschreven; de oorzaak hiervan was hoofdzakelijk dat de pauselijke zetel anders niet zou blijven bestaan; indien zij immers de Heer hadden erkend als één met de Vader, zoals Hijzelf zegt, dan zou men niet enige stadhouder van Hem op aarde hebben kunnen erkennen; in die tijd immers ontstonden

scheuringen waardoor de pauselijke mogendheid zou hebben kunnen vallen en verdwijnen, als zij niet zo'n onderscheid hadden gemaakt; en dat zij om dit te versterken, bevestigende dingen vanuit het Woord hadden bijeengezocht en de anderen hadden overreed.

Zij voegden daaraan toe dat zij zo hebben kunnen heersen in de hemel en op aarde, omdat zij het vanuit het Woord hadden dat de Heer alle mogendheid was gegeven in de hemelen en op aarde, welke macht niet enige stedehouder zou hebben kunnen worden toegeschreven indien het Menselijke ook als Goddelijk werd erkend; zij wisten immers dat niemand zich gelijkwaardig aan God mag maken en dat het Goddelijke die mogendheid vanuit zichzelf had, niet echter het Menselijke, indien dit daaraan niet was gegeven, zoals ook naderhand aan Petrus.

Zij zeiden dat er toenmaals scheurmakers van een scherpzinnig vernuft waren, die zij zo konden kalmeren; en dat zo ook de pauselijke mogendheid was bevestigd.

Hieruit staat vast dat dit alleen werd uitgevonden ter wille van de heerschappij; en dat zij daarom niet wilden weten dat de mogendheid aan het Menselijke van de Heer in de hemelen en op aarde was gegeven, bewijst dat dit Menselijke eveneens Goddelijk was; en dat Petrus, aan wie door de Heer de sleutels van de hemelen werd gegeven, niet de Petrus is die wordt verstaan, maar het geloof van de naastenliefde en dat dit, omdat het uit de Heer alleen is, de mogendheid van de Heer alleen is, zie de voorrede tot (Genesis 22).

4739. vers 23-30. *En het geschiedde, als Jozef tot zijn broeders kwam en zij trokken Jozef zijn rok uit, de rok van verschillende kleuren die op hem was.*

En zij namen hem en lieten hem neder in de kuil; en de kuil was ledig, geen water daarin.

En zij zetten zich neder om brood te eten en zij hieven hun ogen op en zij zagen, en ziet, een stoet van Ismaëlieten kwam uit Gilead; en hun kamelen droegen specerijen en hars en stacte [zoetgeurend kruid], gaande om het af te brengen naar Egypte.

En Jehuda zei tot zijn broeders: Wat gewin, dat wij onze broeder doden en zijn bloed bedekken.

Gaat, en laat ons hem aan de Ismaëlieten verkopen en onze hand zij niet aan hem; omdat hij onze broeder is, ons vlees is hij; en zijn broeders luisterden.

En de mannen gingen voorbij, Midianieten, kooplieden en zij trokken Jozef eruit en deden hem opklimmen uit de kuil; en zij verkochten Jozef aan de Ismaëlieten voor twintig zilverlingen; en zij brachten Jozef naar Egypte.

En Ruben keerde weder tot de kuil, en ziet, er was geen Jozef in de kuil; en hij verscheurde zijn klederen.

En hij keerde weder tot zijn broeders en hij zei: Het kind is er niet meer; en ik, waarheen kom ik.

Het geschiedde als Jozef tot zijn broeders kwam, betekent, toen Hem werd gepredikt; en zij trokken Jozef zijn rok uit, betekent dat zij de schijnbaarheden van het ware uiteensloegen en teniet deden; de rok van verschillende kleuren die op hem was, betekent het hoedanige van de schijnbaarheden ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede; en zij namen hem en lieten hem neer in de kuil, betekent onder de valse dingen; en de kuil was leeg, geen water daarin, betekent dat er toen in het geheel geen ware was; en zij zetten zich neder om brood te eten, betekent de toe-eigening van het boze vanuit het valse; en zij hieven hun ogen op en zij zagen, betekent verdere gedachten; en ziet, een karavaan Ismaëlieten kwam uit Gilead, betekent degenen die in het eenvoudig goede zijn, in hoedanig goede de natiën zijn; en hun kamelen droegen specerijen, hars en stacte, betekent de innerlijke natuurlijke ware dingen; gaande om het af te brengen tot Egypte, betekent het onderricht vanuit de wetenschappelijke dingen; en Jehudah zei tot zijn broeders, betekent de slechten in de Kerk, die tegen onverschillig welk goede zijn; wat gewin, dat wij onze broeder doden en zijn bloed bedekken, betekent dat daaruit niets van voordeel en niets van hoogheid zou zijn, indien dit ware geheel en al werd

uitgeblust; gaat en laat ons hem aan de Ismaëlieten verkopen, betekent dat diegenen Hem erkennen die in het eenvoudig goede zijn; en onze hand zij niet aan hem, betekent opdat zij zonder schuld zijn; omdat hij onze broeder is, ons vlees is hij, betekent, omdat datgene is geaccepteerd wat van hen ontvangen is; en zijn broeders luisterden, betekent de inwilliging; en mannen gingen voorbij, Midianieten, kooplieden, betekent hen die in het ware van dat goede zijn; en zij trokken Jozef eruit en deden hem opklimmen uit de kuil, betekent de hulp door hen, zodat het niet onder de valse dingen zou zijn; en zij verkochten Jozef aan de Ismaëlieten, betekent de opneming door hen die in het eenvoudig goede zijn en de vervreemding door hen die in het afgescheiden geloof zijn; voor twintig zilverlingen, betekent de waardering; en zij brachten Jozef naar Egypte, betekent de raadpleging uit de wetenschappelijke dingen; en Ruben keerde weder tot de kuil, betekent het geloof van de Kerk in het algemeen; en ziet, er was geen Jozef in de kuil, betekent dat er geen geloof meer was; en hij verscheurde zijn klederen, betekent de rouw; en hij keerde weder tot zijn broeders, betekent hen die leren; en hij zei: Het kind is er niet meer, betekent dat het geloof in Hem er niet is; en ik, waarheen kom ik, betekent, waar is nu de Kerk.

4740. Het geschiedde als Jozef tot zijn broeders kwam; dat dit betekent toen over Hem werd gepredikt, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk ware, voornamelijk over het Goddelijke Menselijke van de Heer; wanneer daarvan wordt gezegd dat het tot hen komt, wil het zeggen dat het aan hen wordt gepredikt; zijn broeders immers beelden de Kerk uit die in het afgescheiden geloof is en aan hen werd dit gepredikt.

4741. En zij trokken Jozef zijn rok uit; dat dit betekent dat zij de schijnbaarheden van het ware uiteensloegen en teniet deden, staat vast uit de betekenis van uittrekken, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Ware, dat hier Jozef is, namelijk uiteenslaan en tevens teniet doen; en uit de betekenis van de rok, omdat deze van verschillende kleuren was, te weten de schijnbaarheden van het ware, nr. 4677.

Het uiteenslaan en teniet doen van de schijnbaarheden van het ware vindt plaats nadat het ware zelf verworpen is; het ware zelf immers blinkt vanuit zich in de gemoederen op en het verschijnt, hoezeer het ook mag worden uitgeblust, vooral bij hen die in het goede zijn; dit zien diegenen ook zeer goed die het ware bij zich teniet hebben gedaan, daarom trachten zij ook die schijnbaarheden uiteen te slaan en teniet te doen.

Ter verduidelijking het volgende voorbeeld: wie ziet niet dat wel willen en wel doen het eigenlijke christelijke leven zelf is; en indien aan iemand wordt gezegd dat dit de naastenliefde is, kan hij niet anders dan het bevestigen; ja zelfs zullen zij die het bevestigen, zeggen dat zij weten wat dit is, omdat dit van het leven is; maar denken dat dit of dat waar is, ook vanuit het vertrouwen, zoals diegenen willen die in het afgescheiden geloof zijn, daarvan zullen zij zeggen dat zij niet weten wat het is; want zij kunnen daarvan geen ander begrip hebben dan zoals van een rook, die verdwijnt.

Omdat het geloof-alleen en vandaar het vertrouwen zodanig verschijnt bij wie ook daarover ernstig nadenkt, vooral bij de goede mens, geven zij zich daarom ook alle moeite om die schijnbaarheden uiteen te slaan en teniet te doen, door zo, rondom, alles af te snijden wat ook maar van meer nabij daaraan raakt en alles wat in de omtrek is; dit wordt aangeduid door Jozef de rok uittrekken die op hem was.

Deze zelfde mensen geloven ook dat diegenen wijzer zijn dan de overigen, die een eenmaal aangenomen dogma, hoedanig dat ook moge zijn, met verschillende dingen kunnen bevestigen en dat door verschillende redeneringen als waar laten voorkomen; maar dit behoort allerminst tot een wijze; dit kan wie dan ook die over enig vernuft beschikt en daarin zijn de bozen zelfs bedrevener dan de rechtschapen mensen; het behoort immers niet tot een redelijk mens om dit te doen; de redelijke mens immers kan zoals vanuit het hogere zien of het waar is wat bevestigd wordt, dan wel vals; en omdat hij dit ziet, acht hij de bevestigende dingen van

het valse als niets en hij beschouwt ze bij zichzelf niet anders dan als beuzelingen en zinledigheden, hoezeer een ander ook gelooft dat zij uit de oefenschool van de wijsheid zelf zijn genomen; in één woord, niets behoort minder tot de wijze, ja zelfs, niets is minder redelijk dan valse dingen te kunnen bevestigen, want het behoort tot de wijze en het is redelijk om eerst te zien dat het ware is en dat daarna te bevestigen; aangezien het ware zien, is zien vanuit het licht van de hemel, dat uit de Heer is, maar het valse is als het ware zien vanuit een dwaallicht, dat uit de hel is.

4742. De rok van verschillende kleuren die op hem was; dat dit het hoedanige van de schijnbaarheden betekent ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede, staat vast uit de betekenis van de rok van verschillende kleuren, namelijk schijnbaarheden van het ware, waar vanuit het geestelijke van het natuurlijke wordt gekend en onderscheiden, nr. 4677; hier dus het hoedanige van de schijnbaarheden, waarom er ook tweemaal rok wordt gezegd, namelijk ‘zij trokken Jozef zijn rok uit, de rok van verschillende kleuren’.

Dat het hoedanige van de schijnbaarheden zich gedraagt volgens de ware dingen vanuit het goede, kan uit de schijnbaarheden van het ware vaststaan, wanneer die zich zichtbaar vertonen in het licht van de hemel, dat wil zeggen, in het andere leven, waar geen ander licht is dan wat door de hemel uit de Heer komt en dat ontstaat vanuit Zijn Goddelijk Ware; dit immers verschijnt voor de ogen van de engelen als licht, nrs. 2776, 3190, 3195, 3222, 3339, 3340, 3636, 3643, 3993, 4302, 4413, 4415.

Dit licht wordt bij iedereen gevarieerd volgens de opneming; elke gedachte van de engelen vindt plaats door de schakering van dat licht, zoals ook het denken van de mens, hoewel de mens dit niet weet, omdat dat licht bij de mens in stoffelijke beelden of voorstellingen valt, die in zijn natuurlijke of uiterlijke mens zijn vanuit het licht van de wereld; vandaar wordt dat licht bij hem zozeer verduisterd, dat hij nauwelijks weet dat zijn verstandelijk licht en gezicht daar vandaan is; maar in het andere leven, wanneer het gezicht van het oog niet meer in het licht van de wereld is, maar in het licht van de hemel, openbaart het zich dan dat zijn denken daaruit is.

Wanneer dit licht vanuit de hemel overgaat in de geestenwereld, vertoont het zich daar onder de gedaante van verschillende kleuren, welke kleuren in schoonheid, verscheidenheid en lieflijkheid de kleuren die vanuit het licht van de wereld zijn, onmetelijk te boven gaan; zie wat eerder over kleuren uit ondervinding is aangevoerd, nrs. 1053, 1624, 3993, 4530, 4677. Omdat de kleuren in het andere leven daaruit ontstaan, zijn zij in hun oorsprong niets anders dan schijnbaarheden van het ware vanuit het goede; het ware immers schijnt niet vanuit zich, omdat daarin alleen niets vlamme is, maar vanuit het goede; dit immers is zoals een vlam van waaruit het licht is; hoedanig dus het goede is, zodanig verschijnt daaruit het ware en hoedanig het ware is, zodanig blinkt het op uit het goede.

Hieruit blijkt wat met de rok van verschillende kleuren in de innerlijke zin wordt aangeduid, namelijk het hoedanige van de schijnbaarheden ten aanzien van de ware dingen vanuit het goede; door Jozef immers, aan wie de rok toebehoorde, wordt het Goddelijk ware aangeduid, zoals eerder is getoond.

4743. En zij namen hem en lieten hem neder in de kuil; dat dit betekent onder de valse dingen, staat vast uit wat eerder in de nrs. 4728, 4736 is gezegd, waar eendere dingen voorkomen.

4744. En de kuil was ledig, geen water daarin; dat dit betekent dat er toen in het geheel geen ware was, staat vast uit de betekenis van de kuil [put], namelijk de valse dingen, nr. 4728; uit de betekenis van leeg, namelijk waar in het geheel geen ware is, omdat er in het geheel geen goede is, waarover hierna; en uit de betekenis van water, namelijk het ware, nrs. 680, 739, 2702, 3058, 3424.

Dat leeg wil zeggen waar in het geheel geen ware is, omdat er in het geheel geen goede is, staat ook elders uit het Woord vast, zoals bij Jeremia: *'De groten hebben de kleine gezonden om wateren; zij kwamen tot de kuilen en zij vonden geen wateren; zij zijn wedergekeerd met lege vaten; zij zijn met schaamte en smaad aangedaan en zij hebben hun hoofd bedekt'*, (Jeremia 14:3); lege vaten voor ware dingen waarin niet het ware vanuit het goede is. Bij dezelfde: *'Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft mij verslonden, hij heeft mij verbijsterd, hij heeft mij gesteld tot een leeg vat, hij heeft mij verzwolgen'*, (Jeremia 51:34); leeg vat voor waar geen ware is; Babel voor hen die verwoesten, dat wil zeggen, anderen van de ware dingen beroven, nr. 1327.

Bij dezelfde: *'Ik zag de aarde en ziet, ledig en ijl en tot de hemelen en geen licht van hen'*, (Jeremia 4:23).

Bij Jesaja: *'De lepelaar en de eend zullen haar bezitten en de nachtuil en de raaf zullen daarin wonen; en zij zullen over haar uitspannen het richtsnoer der ledigheid en het richtlood der ijdelheid'*, (Jesaja 34:11).

Bij dezelfde: *'De stad der ledigheid zal worden gebroken, alle huis zal worden gesloten, opdat niemand binnentrede; er is geschreeuw over de wijn in de straten, de vreugde des lands zal worden verbannen, het overgeblevene in de stad woestheid'*, (Jesaja 24:11-13); hier wordt in de oorspronkelijke taal het ledige met een ander woord uitgedrukt, dat evenwel iets dergelijks insluit.

Dat het ledige wil zeggen waar het ware niet is, omdat het goede er niet is, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar in de innerlijke zin, namelijk uit de betekenis van de stad, van het huis, van het geschreeuw, van de wijn, van de straten.

Bij Ezechiël: *'De Heer Jehovih heeft gezegd: Wee de stad der bloeden; ook zal Ik de brandstapel groot maken, door de pot ledig te plaatsen op de kolen, opdat hij warm worde en zijn brons verhitte en zijn onreinheid daarin versmelte, zijn schuim verteerd worde'*, (Ezechiël 24:9,11); hier blijkt wat het ledige is; een lege pot is dat waarin onreinheid en schuim, dat wil zeggen, het boze en het valse is.

Eender bij Mattheüs: *'Wanneer de onreine geest vanuit de mens is uitgegaan, doorwandelt hij dorre plaatsen, zoekende rust, maar vindt die niet; dan zegt hij: Ik zal wederkeren in mijn huis van waar ik uitgegaan ben, en wanneer hij gekomen is, vindt hij dat ledig en met bezems gezuiverd en voor hem bereid; dan gaat hij heen en voegt zeven andere geesten, erger dan hijzelf, aan zich toe en ingegaan zijnde, wonen zij daar'*, (Mattheüs 12:43-45); de onreine geest staat voor de onreinheid van het leven bij de mens en eveneens voor de onreine geesten die bij hem zijn, want onreine geesten wonen in de onreinheid van het leven van de mens; de dorre plaatsen of waar geen wateren zijn, voor waar geen ware dingen zijn; het ledige huis voor de innerlijke dingen van de mens, en weer vervuld met onreinheden, dat wil zeggen met valse dingen vanuit het boze.

Bij Lukas: *'God heeft de hongerigen met goede dingen vervuld en de rijken heeft hij ledig weggezonden'*, (Lukas 1:53); de rijken voor hen die tal van dingen weten; de rijkdommen immers zijn in de geestelijke zin de wetenschappelijke dingen, de leerstellige dingen, de erkenningen van het goede en van het ware; diegenen worden ledige rijken genoemd, die die dingen weten en niet doen, want de ware dingen die zij hebben, zijn niet waar, omdat zij zonder het goede zijn, nr. 4736.

4745. En zij zetten zich neder om brood te eten; dat dit de toe-eigening van het boze vanuit het valse betekent, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk de toe-eigening, nrs. 3168, 3513, 3596, 3832; en uit de betekenis van brood, namelijk het goede van de liefde, nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735; eveneens in het algemeen alle spijs, nr. 2165; hier betekent het brood echter het tegendeel, namelijk het boze; het is immers bekend dat degenen die onwaardig het brood eten in het Heilig Avondmaal, zich niet het

goede toe-eigenen, maar het boze; daaruit blijkt dat met brood eten in de tegenovergestelde zin de toe-eigening van het boze wordt aangeduid.

Bij de Ouden was het in gebruik dat zij, wanneer zij iets gedenkwaardigs hadden uitgevaardigd dat door de overigen was bevestigd, dan met elkaar aten; waarmee werd aangeduid dat zij dit hadden goedgekeurd, en zo dus dat zij het zich hadden toegeëigend, zoals bij Ezechiël: *‘Ziet, de vorsten Israëls. Eenieder naar zijn arm, zijn in u geweest en zij hebben bloed vergoten; mannen van laster zijn in u geweest om bloed te vergieten en tot de bergen hebben zij gegeten in u’*, (Ezechiël 22:6,9).

Bovendien moet men weten dat er twee oorsprongen zijn van het boze in het algemeen, de ene vanuit het leven en de andere vanuit de leer; dat wat vanuit de leer van het valse is, wordt het boze vanuit het valse genoemd; dit boze wordt hier verstaan.

4746. En zij hieven hun ogen op en zij zagen; dat dit een verder denken betekent, staat vast uit de betekenis van de ogen opheffen en zien, namelijk de gespannen aandacht en het denken of het ingespannen denken, waarover de nrs. 2789, 2829, 3198, 3202, 4339; dat het hier een verder denken is, blijkt uit de reeks.

4747. En ziet, een stoet van Ismaëlieten kwam uit Gilead; dat dit degenen betekent die in het eenvoudig goede zijn, in hoedanig goede de natiën zijn, staat vast uit de uitbeelding van de Ismaëlieten, namelijk diegenen die in het eenvoudig goede zijn ten aanzien van het leven en vandaar in het natuurlijk ware ten aanzien van de leer, nr. 3263; en uit de betekenis van Gilead, namelijk het uiterlijk goede, waardoor de mens eerst wordt ingewijd, wanneer hij wordt wederverwekt, nrs. 4117, 4124.

Daaruit blijkt dat met het gezelschap van Ismaëlieten uit Gilead een zodanig goede wordt aangeduid als bij de natiën is, dat wil zeggen, diegenen die in een zodanig eenvoudig goede zijn.

Hoe het hiermee is gesteld, kan vaststaan uit wat tot dusver is gezegd en uit wat volgt; voorlopig moet alleen dit worden vermeld: zij die binnen de Kerk zijn en zich hebben bevestigd tegen de Goddelijke Ware dingen, vooral tegen deze dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is en dat de werken van de naastenliefde alles tot het heil bewerken, zulke mensen hebben, indien zij zich daartegen niet alleen met de leer maar ook met het leven hebben bevestigd, zichzelf in zo’n staat ten aanzien van de innerlijke dingen gebracht dat zij naderhand geenszins ertoe kunnen worden geleid om die dingen op te nemen; want de dingen die eenmaal met de leer en tevens met het leven zijn bevestigd, blijven tot in het eeuwige. Zij die de innerlijke staat van de mens niet kennen, kunnen menen dat eenieder, hoezeer hij zich ook tegen die dingen had bevestigd, die niettemin daarna gemakkelijk kan opnemen, als hij slechts wordt overtuigd; maar dat dit onmogelijk is, werd zulke geesten in het andere leven door veelvuldige ondervinding te weten gegeven; wat met de leer immers wordt bevestigd, zuigt het verstandelijke op en wat met het leven wordt bevestigd, zuigt het wilsdeel op; datgene wat is ingeworteld in het ene en het andere leven van de mens, namelijk in het leven van zijn verstand en in het leven van zijn wil, kan niet worden ontworteld; de ziel zelf van de mens, die na de dood leeft, is daardoor gevormd en zij is zodanig dat zij nooit daarvan terugtreedt.

Dit is ook de oorzaak dat het lot van hen die binnen de Kerk zijn, bij wie dit gebeurt, erger is dan het lot van hen die buiten de Kerk zijn; zij immers die buiten de Kerk zijn, die natiën worden genoemd, hebben zich tegen die dingen niet bevestigd, omdat zij ze niet hebben gekend; daarom nemen diegenen van hen die in de wederzijdse naastenliefde hebben geleefd, de Goddelijke ware dingen gemakkelijk op, zo al niet in de wereld, dan toch in het andere leven; zie wat over de staat en het lot van de natiën en van de volken in het andere leven uit ondervinding is meegedeeld, in de nrs. 2589 tot 2604.

Vandaar komt het dat wanneer door de Heer een nieuwe Kerk wordt geïnstauréerd, die niet wordt geïnstauréerd bij hen die binnen de Kerk zijn, maar bij hen die daar buiten zijn, dat wil zeggen, bij de natiën; over deze dingen wordt meermalen in het Woord gehandeld. Dit werd vooruit gesteld, opdat men zal weten wat daarin ligt opgesloten dat Jozef door zijn broers in de kuil werd geworpen en dat hij daaruit werd opgetrokken door de Midianieten en verkocht aan de Ismaëlieten; door de broers van Jozef immers worden diegenen binnen de Kerk uitgebeeld die zich hebben bevestigd tegen het Goddelijk Ware: vooral tegen deze beide dingen: dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is en dat de werken van de naastenliefde alles bewerken tot het heil en dit niet alleen met de leer maar ook met het leven; door de Ismaëlieten worden diegenen uitgebeeld die in het eenvoudig goede zijn terwijl door de Midianieten diegenen worden uitgebeeld die in het ware van dat goede zijn; van dezen wordt vermeld dat zij Jozef uit de kuil optrokken, van eerstgenoemden dat zij hem kochten. Wat echter daarmee wordt aangeduid dat zij hem wegvoerden naar Egypte en hem daar verkochten aan Potifar, de kamerheer van Farao, zal in wat volgt worden gezegd.

4748. En hun kamelen droegen specerijen en hars en stacte; dat dit de innerlijke natuurlijke ware dingen betekenen, staat vast uit de betekenis van kamelen, namelijk in het algemeen de dingen die van de natuurlijke mens zijn, en de geestelijk mens van dienst zijn en in het bijzonder de algemene wetenschappelijke dingen in de natuurlijke mens, nrs. 3048, 3071, 3114, 3143, 3145, 4156; en uit de betekenis van de specerijen, de hars en de stacte, namelijk de innerlijke natuurlijke ware dingen die daar met het goede zijn verbonden, waarover hierna. Bij de Ouden werd in hun gewijde eredienst van zoetgeurige en welriekende producten gebruikgemaakt, vandaar hun wierook en reukwerken; eendere dingen werden ook gemengd met oliën waarmee zij werden gezalfd; maar heden ten dage weet men niet meer vanwaar dit kwam; de oorzaak hiervan is deze dat men in het geheel niet weet dat de dingen die in de eredienst bij de Ouden waren, hun oorsprong ontleenden aan geestelijke en hemelse dingen die in de hemelen zijn en dat die daarmee overeenstemden; de mens heeft zich dermate daarvan verwijderd en zich in de natuurlijke, wereldse en lichamelijke dingen ondergedompeld, dat hij in het duister is en velen in het ontkennende zijn dat er enig geestelijke en hemelse is.

Dat wierook en reukwerken in de gewijde dingen bij de Ouden werden gebruikt, komt daarvandaan dat de geur overeenstemt met doorvatting, de welriekende geur zoals van verschillende soorten specerijen, met een welgevallige en aangename doorvatting, zodanig als de doorvatting van het ware vanuit het goede of van het geloof vanuit de naastenliefde is, ja zelfs is de overeenstemming zodanig, dat de doorvattingen zelf in het andere leven, zo vaak het de Heer behaagt, in geuren worden veranderd, zie de nrs. 925, 1514, 1517-1519, 3577, 4624-4634, waar hierover uit ondervinding is meegedeeld.

Wat hier in het bijzonder de specerijen, de hars en de stacte betekenen, kan vaststaan uit andere plaatsen waar zij worden genoemd; in het algemeen betekenen zij die innerlijke ware dingen in het natuurlijke, maar die welke vanuit het goede daar zijn; want op zichzelf doen de ware dingen dat niet, maar het is het goede door de ware dingen.

Vandaar gedragen zich de verscheidenheden volgens het hoedanige van het met het goede verbonden ware, bijgevolg volgens het hoedanige van het goede, want het goede heeft zijn hoedanige uit de ware dingen.

Omdat met Gilead het uiterlijk goede wordt aangeduid zodanig als dat van de zinlijke dingen is, en dat het wellustige wordt genoemd, nrs. 4117, 4124 en met Egypte in de goede zin de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, die de uiterlijke ware dingen van de mens zijn, die met dat goede overeenstemmen of daarmee samenstemmen, nr. 1462, wordt daarom daarmee, dat de Ismaëlieten uit Gilead op kamelen die specerijen brachten naar de wetenschappelijke dingen die met Egypte worden, aangeduid waarover hierna.

Innerlijke ware dingen zijn gevolgtrekkingen vanuit de uiterlijke ware dingen of de wetenschappelijke dingen; de wetenschappelijke dingen immers van de natuurlijke mens zijn de middelen die van dienst zijn om gevolgtrekkingen te maken en zo het gezicht te krijgen op de innerlijke dingen, eender zoals iemand het gezicht krijgt op de gezindheid van een ander in zijn gelaatstrekken en in de trilling van het licht van zijn ogen en in het leven van de klank bij zijn spreken en van de gebaren bij zijn handelen.

Omdat het zulke ware dingen zijn waardoor het natuurlijke van de mens vervolmaakt en eveneens verbeterd wordt, wordt er daarom genezing toegeschreven aan de specerijen van deze soort, zoals aan de hars, bij Jeremia: *'Is er geen balsemieke hars in Gilead, is er geen heelmeeester daar; waarom klimt de gezondheid Mijns volks niet op'*, (Jeremia 8:22).

Bij dezelfde: *'Klim op tot Gilead en neem hars, maagd dochter van Egypte; tevergeefs hebt gij de medicijnen vermenigvuldigd, er is geen heling voor u'*, (Jeremia 46:11).

Bij dezelfde: *'Schielijk is Babel gevallen en verbroken; huilt over haar, neemt hars voor de smart, misschien zal zij worden genezen'*, (Jeremia 51:8).

Dat eendere dingen geestelijke dingen betekenen, blijkt duidelijk bij Johannes:

'De kooplieden der aarde zullen wenen en klagen over Babel, omdat niemand hun koopwaren meer koopt; koopwaren van goud en van zilver en van kostbare steen en paarden en van fijn lijnwaad en van purper en van zijde en van scharlaken en alle thynenhout en alle ivoren vat en alle vat uit het kostbaarste hout en uit brons, en uit ijzer en uit marmer en kaneel en reukwerk en zalven en wierook en wijn en olie en meelbloem en tarwe en lastdieren en schapen en paarden en koetswagens en lichamen en zielen van mensen', (Openbaring 18:11-13).

Deze dingen waren nooit zo in het bijzonder opgesomd als ze niet elk afzonderlijk zulke dingen betekenden als in het rijk van de Heer en in Zijn Kerk zijn; anders zouden het woorden zijn van geen belang.

Dat met Babel diegenen worden aangeduid die alle eredienst van de Heer hebben omgebogen tot de eredienst van zich, is bekend en zo diegenen die in een profaan innerlijke zijn wanneer zij in een heilig uiterlijke zijn; en daarom worden met hun koopwaren de dingen aangeduid die zij ter wille van de eredienst van zichzelf met ijver en kunstvaardigheid hebben uitgevonden en de leerstellige dingen en de erkentissen van het goede en ware vanuit het Woord, die zij ten eigen gunste hebben verdraaid; dus met de afzonderlijke dingen die daar worden vermeld, zulke dingen in het bijzonder; en met de kaneel, met het reukwerk, de zalven en de wierook, de ware dingen die vanuit het goede zijn, maar bij hen de verdraaide ware dingen en de valse dingen vanuit het boze.

Eender de dingen die over de koopwaren van Tyrus worden vermeld bij Ezechiël:

'Jehudah en het land Israëls waren uw kooplieden in tarwe van Minnith en Pannag, in honing en olie en hars voorzagen zij uw handel', (Ezechiël 27:17); hier wordt eveneens met hars het ware vanuit het goede aangeduid; voor hem die niet gelooft in de innerlijke zin van het Woord, zullen al die dingen holle woorden zijn en dus vaten waarin van binnen niets is, terwijl daarin toch Goddelijke, hemelse en geestelijke dingen zijn.

4749. Gaande om het af te brengen tot Egypte; dat dit het onderricht in de wetenschappelijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van Egypte, namelijk de wetenschappelijke dingen, nrs. 1164, 1165, 1462; en omdat met de specerijen, de hars en de stacte de innerlijke ware dingen vanuit de wetenschappelijke dingen worden aangeduid van hen die in het eenvoudig goede zijn; in hoedanig goede de natiën zijn, wordt daarom met 'gaan om daarheen af te brengen' onderricht aangeduid.

Hiermee is het als volgt gesteld: de wetenschappelijke dingen, die met Egypte worden aangeduid, zijn de wetenschappelijke dingen die tot het geestelijk leven bevorderlijk zijn en die met de geestelijke ware dingen overeenstemmen; oudtijds immers was de Oude Kerk ook daar geweest, maar nadat zij daar in magie was verkeerd, werden daarna de wetenschappelijke dingen die de geestelijke dingen verdraaien, met Egypte aangeduid.

Vandaar komt het dat de wetenschappelijke dingen in de goede en in de tegenovergestelde zin in het Woord met Egypte worden aangeduid, nrs. 1164, 1165, 1462; hier in de goede zin. De wetenschappelijke dingen waar vanuit de innerlijke ware dingen zijn - die daarmee worden aangeduid, dat de Ismaëlieten op kamelen specerijen, hars en stacte voerden - zijn zulke dingen die niet van de Kerk zijn, maar zodanige als bij de natiën zijn; deze ware dingen vanuit deze wetenschappelijke dingen worden niet op andere wijze verbeterd en geheeld dan door de wetenschappelijke dingen van de echte Kerk, dus door het onderricht daarin; deze zaken zijn het die hier worden aangeduid.

4750. En Jehudah zei tot zijn broeders; dat dit de slechten in de Kerk betekent, die tegen het goede zijn, onverschillig welk, staat vast uit de uitbeelding van Jehudah, namelijk in de goede zin het goede van de hemelse liefde, waarover de nrs. 3654, 3881; in de tegenovergestelde zin echter tegen het goede, onverschillig welk, waarover hierna; en uit de betekenis van zijn broers, namelijk diegenen in de Kerk die in het afgescheiden geloof zijn.

Dat door Jehudah hier diegenen worden uitgebeeld die tegen het goede zijn, onverschillig welk, komt omdat in de goede zin door Jehudah in het Woord diegenen worden uitgebeeld die in het goede van de hemelse liefde zijn; de hemelse liefde is de liefde tot de Heer en daaruit de liefde jegens de naaste; zij die in die liefde zijn, zijn ten nauwste met de Heer verbonden en daarom in de binnenste hemel en daar in de staat van de onschuld, ten gevolge waarvan zij aan anderen zoals kleine kinderen verschijnen en geheel en al zoals liefden in vorm; tot dezen kunnen de anderen niet naderen, waarom zij, wanneer zij tot anderen worden gezonden, met andere engelen dicht worden omringd, door wie de sfeer van hun liefde wordt getemperd, die anders diegenen tot wie zij worden gezonden, in zwijm zou doen vallen, want de sfeer van hun liefde dringt door tot in de mergsubstanties.

Omdat deze liefde of dit goede van de liefde, die hemels wordt genoemd, door Jehudah in de goede zin wordt uitgebeeld, wordt daarom in de tegenovergestelde zin door hem iets zodanigs uitgebeeld dat tegen het hemelse goede is, dus tegen het goede, onverschillig welk.

De meeste dingen in het Woord hebben tweeërlei zin: namelijk een goede zin en de daaraan tegenovergestelde; vanuit de goede zin ervan wordt onderkend hoedanig de tegenovergestelde zin is; de dingen immers die in de tegenovergestelde zin zijn druisen lijnrecht in tegen dat wat in de goede zin is.

Er is in het algemeen tweeërlei goede van de liefde, namelijk het goede van de hemelse liefde en het goede van de geestelijke liefde; tegen het goede van de hemelse liefde staat in het tegenovergestelde het boze van de liefde van zich en tegen het goede van de geestelijke liefde staat in het tegenovergestelde het boze van de liefde van de wereld; degenen die in het boze van de liefde van zich zijn, zijn tegen het goede, onverschillig welk; zij echter die in het boze van de liefde van de wereld zijn, zijn dit niet zo.

In het Woord worden door Jehudah in de tegenovergestelde zin diegenen uitgebeeld die in de liefde van zich zijn en door Israël in de tegenovergestelde zin diegenen die in de liefde van de wereld zijn.

De oorzaak hiervan is deze dat door Jehudah het hemels rijk van de Heer werd uitgebeeld en door Israël Zijn geestelijk rijk.

De hellen zijn ook onderscheiden volgens die twee liefden; zij die in de liefde van zich zijn, zijn omdat zij tegen het goede zijn, onverschillig welk, in de diepste en vandaar in de ergste hellen; maar zij die in de liefde van de wereld zijn, zijn omdat zij niet zodanig tegen het goede zijn, onverschillig welk, in niet zo'n diepe en vandaar in minder erge hellen.

Het boze van de liefde van zich is niet, zoals het doorgaans verschijnt, de uiterlijke verheffing die hoogmoed wordt genoemd, maar het is de haat tegen de naaste en vandaar de brandende lust tot wraak en de verkwikking van de wreedheid; dit zijn de innerlijke dingen van de liefde van zich; de uiterlijke dingen zijn de verachting van anderen bij zichzelf vergeleken en de afkeer van hen die in het geestelijk goede zijn en dit soms met een duidelijke verheffing of

hoogmoed en soms zonder deze; hij immers die de naaste een zodanige haat toedraagt, heeft innerlijk alleen zichzelf lief en slechts alleen die anderen die hij als één met zichzelf beschouwt en dus zo hen in zichzelf en zichzelf in hen, alleen ter wille van een zelfzuchtig doel.

Zodanig zijn zij die door Jehudah in de tegenovergestelde zin worden uitgebeeld; ook was de Joodse natie in een zodanige liefde vanaf de eerste tijden; zij beschouwde immers allen in de gehele wereld als de geringste knechten en als nietswaardig vergeleken bij zichzelf en haatte hen ook; en wat meer is, wanneer de liefde van zich en de liefde van de wereld hen niet onderling had verbonden, vervolgden zij ook hun genoten en broeders met een zelfde soort haat; dit is nog bij die natie zo gebleven, maar omdat zij slechts bij gratie in vreemde landen verkeren, verbergen zij die gezindheid.

4751. Wat gewin, dat wij onze broeder doden en zijn bloed bedekken; dat dit betekent dat daaruit niets van voordeel en niets van hoogheid zou zijn, indien dit ware geheel en al werd uitgeblust, staat vast uit de betekenis van ‘wat gewin’, namelijk dat daaruit niets van voordeel en eveneens niets van hoogheid zou zijn, waarover hierna; uit de betekenis van doden, namelijk uitblussen, hier het Goddelijk Ware, in het bijzonder over het Goddelijk Menselijke van de Heer, dat onder de broeder, namelijk Jozef, wordt verstaan; en uit de betekenis van het bloed bedekken, namelijk het heilig Ware geheel en al verbergen; dat het bloed het heilig Ware is, zie nr. 4735.

Hoe het hiermee is gesteld, blijkt uit wat volgt.

Dat het gewin hier niet slechts het voordelige maar ook de hoogheid betekent, of ‘wat gewin’ dat daaruit niets voordeligs en niets van hoogheid zou zijn, komt omdat dit vanuit begeerte en gierigheid werd gezegd; de winzucht en de gierigheid immers heeft het in zich dat ze niet alleen de gehele wereld bezitten, maar ook om het gewin iedereen beroven, ja zelfs doden wil en eveneens voor een kleinigheid doden zou, indien de wetten niet in de weg stonden; en bovendien beschouwt zich zo’n mens in het goud en zilver dat hij bezit, als de grootste in macht, hoezeer hij ook in de uiterlijke vorm anders verschijnt.

Daaruit blijkt dat in de gierigheid niet alleen de liefde van de wereld maar ook de liefde van zich is gelegen en wel de allervuilste liefde van zich; want bij de vuile gierigaards is de hooghartigheid of de hoogmoed aan de buitenkant niet zo zichtbaar; immers, zij bekommert zich soms niet ter wille van het vertoon om schatten en ook is zij niet die soort van liefde van zich die met wellusten verbonden pleegt te zijn, want zulke mensen bekommeren zich slechts weinig om hun lichaam en om de voeding en de kleding ervan; maar het is een volslagen aardse liefde, die niets anders ten doel heeft dan geld, waarin zij zich niet in de daad maar in de potentie boven allen verheven acht; daaruit kan vaststaan dat in gierigheid de allerlaagste en minderwaardigste liefde van zich is; daarom schijnt het hun in het andere leven toe dat zij tussen de zwijnen zijn, nr. 939; en zij zijn meer dan de overigen tegen het goede, onverschillig welk.

Vandaar zijn zij in zo’n dikke duisternis dat zij geenszins kunnen zien wat het goede en wat het ware is; dat er enig innerlijke van de mens is dat na de dood leeft, vatten zij in het geheel niet; in hun hart lachen zij diegenen uit die dit zeggen.

Zodanig is de Joodse natie vanaf het begin geweest, daarom kon voor haar niet enig innerlijke klaarblijkend worden geopend, zoals uit het Woord van het Oude Testament blijkt; en omdat zij in die ergste soort van liefde van zich, zich heeft geworteld, zouden zij dan eveneens, indien zij niet door gierigheid zover van de innerlijke dingen verwijderd en vandaar in dikke duisternis gehouden werden, de innerlijke ware en goede dingen bezoedelen en die zo meer dan de overigen ontwijden; want ontwijden kunnen zij niet zolang zij niet erkennen, nrs. 1008, 1010, 1059, 2051, 3398, 3402, 3489, 3898, 4289, 4601.

Vandaar komt het dat de Heer van hen zegt bij Johannes: *‘Gij zijt uit de vader de duivel en wilt de verlangens van uw vader doen; die was een mensenmoorder van den beginne aan’*, (Johannes 8:44); en over Judas Iskariot, die de Joodse Kerk uitbeeldde, bij dezelfde: *‘Heb Ik niet u twaalven uitgekozen; doch een uit u is een duivel’*, (Johannes 6:70); door hem ook werd uit hoofde daarvan dat hij de Heer verkocht, iets eenders uitgebeeld als hier door Jehudah, die zei: Gaat en laat ons Jozef verkopen.

4752. Gaat, en laat ons hem aan de Ismaëlieten verkopen; dat dit betekent dat diegenen dit erkennen die in het eenvoudig goede zijn, staat vast uit de betekenis van verkopen, namelijk van zich vervreemden, dus door anderen worden opgenomen, nr. 4098; en wanneer dit, zoals hier, van het Ware wordt gezegd, wil het zeggen: door dezen erkend worden; en uit de uitbeelding van de Ismaëlieten, namelijk diegenen die in het eenvoudig goede zijn, nr. 4747; dat zij die in het eenvoudig goede zijn, het Goddelijk Ware, voornamelijk ten aanzien van het Goddelijk Menselijke van de Heer, erkennen, is eerder getoond.

4753. En onze hand zij niet aan hem; dat dit betekent opdat zij zonder schuld zijn, staat vast uit de betekenis van *‘de hand zij niet aan iemand’*, namelijk dat zij niet zouden schenden, nr. 4737; en omdat *‘opdat zij niet zouden schenden’*, wil zeggen, opdat zij niet in de schuld zijn, wordt dit eveneens met die woorden aangeduid.

4754. Omdat hij onze broeder is, ons vlees is hij; dat dit betekent omdat datgene is aangenomen wat vanuit hen is, staat vast uit de betekenis van de broeder, namelijk het bloedverwante vanuit het goede, nr. 3815; en uit de betekenis van het vlees, namelijk het eigene in de ene zowel als in de andere zin, nr. 3813; en dus dat het aangenomen was, omdat het uit hen was die van de Kerk waren en dat het voor dezen was aangenomen, omdat het uit hen was die in het eenvoudig goede waren; de Ismaëlieten immers beelden diegenen uit die in het eenvoudig goede zijn en de broers van Jozef beelden de Kerk uit die in het van de naastenliefde gescheiden geloof is.

Degenen die in het eenvoudig goede zijn, erkennen dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is en verder eveneens dat de werken van de naastenliefde gedaan moeten worden opdat de mens gezaligd zal worden; dit weten zij die van het afgescheiden geloof zijn, daarom houden zij dit geloof niet voor allen strak en stijf vol en nauwelijks iets ervan voor hen die in het eenvoudig goede zijn; de oorzaak hiervan is voornamelijk dat zij tegen het algemene gevoelen niet opdurven en dat zij zich zo aan waardigheid en gewin te kort zouden doen; indien zij immers zulke dingen ontkenden, zouden diegenen die in het eenvoudig goede zijn, zeggen dat zij dwaas waren; zij weten immers wat de liefde en wat de werken van de liefde zijn, maar wat het daarvan gescheiden geloof is, weten zij niet; de argumenten voor *‘het geloof tegen de werken’* en over het onderscheid tussen het Menselijke en het Goddelijke van de Heer zouden zij drogredenen noemen, die zij niet vatten; en daarom, opdat zij aangenomen mogen worden en omdat datgene is aangenomen wat uit hen is, stemmen zij gewillig toe, want indien die ware dingen werden uitgeblust, zouden zij niets van voordeel en niets van hoogheid hebben, nr. 4751.

4755. En zijn broeders luisterden; dat dit de inwilliging betekent staat zonder ontvouwing vast.

4756. En mannen gingen voorbij, Midianieten, kooplieden; dat dit degenen betekent die in het ware van dat goede zijn, staat vast uit de uitbeelding van de Midianieten, namelijk diegenen die in het ware van het eenvoudig goede zijn, nr. 3242; en uit de betekenis van de kooplieden, namelijk diegenen die de erkennenissen van het goede en van het ware hebben; deze immers zijn de rijkdommen, de schatten en de koopwaren in de geestelijke zin; vandaar is handel

drijven zich die erkennenissen verschaffen en ze vergemeenschappen, nrs. 2967, 4453; hier worden niet de erkennenissen van het goede maar van het ware aangeduid, want de Midianieten zijn, zoals eerder gezegd, diegenen die in het ware van het eenvoudig goede zijn; vandaar worden zij ook mannen genoemd. Mannen immers worden diegenen genoemd die in het ware zijn, nrs. 3134, 3309.

Uit de historische reeks blijkt hier dat Jozef aan de Ismaëlieten werd verkocht, maar dat hij door de Midianieten uit de kuil werd opgetrokken en eveneens door de Midianieten in Egypte aan Potifar verkocht; in het laatste vers immers van dit hoofdstuk wordt gezegd ‘en de Midianieten verkochten hem naar Egypte, aan Potifar, de kamerheer van Farao’.

Men kan menen dat Jozef, omdat hij aan de Ismaëlieten werd verkocht, door dezen, niet echter door de Midianieten werd verkocht in Egypte; niettemin heeft het zo plaatsgevonden met als oorzaak de uitbeelding van de dingen die in de innerlijke zin liggen, want Jozef, dat wil zeggen, het Goddelijk Ware, kan niet verkocht worden door hen die in het goede zijn, maar wel door hen die in het ware van dat goede zijn; de oorzaak daarvan zal men zien in de ontvouwing van het laatste vers van dit hoofdstuk.

4757. En zij trokken Jozef eruit en deden hem opklimmen uit de kuil; dat dit de hulp betekent door hen, opdat het niet onder de valse dingen zou zijn, staat vast uit de betekenis van eruit trekken en doen opklimmen, namelijk bevrijden en dus hulp verlenen, waarover hierna; en uit de betekenis van de kuil, namelijk de valse dingen, nr. 4728; dus, dat het niet onder de valse dingen zou zijn.

Dat eruit trekken en doen opklimmen hier is hulp verlenen, komt omdat het het ware is dat aan het goede hulp verleent; aan het ware immers wordt macht toegeschreven, omdat het goede macht uitoefent door het ware, nrs. 3091, 3563; en bovendien is het ware waardoor het valse wordt gekend, dus waardoor hulp wordt verleend, opdat het niet onder de valse dingen zal zijn; vandaar komt het dat het de Midianieten waren die Jozef optrokken en deden opklimmen uit de kuil en dat het de Ismaëlieten waren die hem verkochten.

4758. En zij verkochten Jozef aan de Ismaëlieten; dat dit de opneming betekent door hen die in het eenvoudig goede zijn en de vervreemding door hen die in het afgescheiden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van verkopen; namelijk vervreemden met betrekking tot hen die in het afgescheiden geloof zijn, die hier de broers van Jozef zijn, want dezen verkochten hem en dit werd geaccepteerd door hen die in het eenvoudig goede zijn en die hier de Ismaëlieten zijn, want dezen kochten; dat de Ismaëlieten diegenen zijn die in het eenvoudig goede zijn, is eerder in de nrs. 3263, 4747 getoond; zie over deze dingen wat eerder in nr. 4756 is gezegd.

4759. Voor twintig zilverlingen; dat dit de waardering betekent, staat vast uit de betekenis van twintig, namelijk het door de Heer in de innerlijke mens verborgen goede en ware, die de overblijfselen worden genoemd, nr. 2280, dus het heilig goede of ware, hier het heilig ware, omdat er wordt gezegd twintig zilverlingen; zilver is immers het ware, nrs. 1551, 2954.

Hetzelfde getal betekent eveneens het niet heilige, omdat de meeste dingen in het Woord ook een tegenovergestelde zin hebben; hier het niet heilige met betrekking tot hen die het Goddelijk Ware van zich hebben vervreemd of Jozef verkocht, nr. 4758; maar het heilige met betrekking tot hen die het hebben opgenomen of hem gekocht; dus het niet heilige met betrekking tot de broers van Jozef, dat wil zeggen tot diegenen in de Kerk die in het afgescheiden geloof zijn, maar het heilige met betrekking tot de Ismaëlieten, dat wil zeggen, tot hen die in het eenvoudig goede zijn.

Dit zijn de dingen die onder de waardering worden verstaan.

Dat twintig ook het niet heilige betekent, komt omdat twintig de overblijfselen is, zoals eerder is gezegd; voor hen die geen overblijfselen van het goede en het ware hebben in hun

innerlijke mens, maar in plaats daarvan het boze en het valse, is het heilige niet heilig, maar het is volgens het geslacht van het boze en van het valse, òf vuil òf profaan.

Dat twintig ook het niet heilige is, staat vast bij Zacharia: *'Ik zag, en ziet, een vliegende rol; en hij zei tot mij: Wat ziet gij; ik zei tot hem: Ik zie een vliegende rol, waarvan de lengte is twintig ellen, haar breedte van tien ellen; en hij zei tot mij: Dit is de vloek, uitgaande over de aangezichten der ganse aarde'*, (Zacharia 5:1-3).

Bij Haggai: *'Toen hij kwam tot de wijnpers om vijftig uit de pers te scheppen, waren er twintig; Ik sloeg u met brandkoren en met roestigheid, al het werk van uw handen'*, (Haggai 2:17,18).

Bij Ezechiël: *'Uw spijs welke gij zult eten, zal in gewicht zijn twintig sikkelen daags; van de tijd tot op de tijd zult gij die eten; en wel zult gij het als een gerstekoek eten; wat dezen betreft, met drek van mensenmest zult gij hem maken voor hun ogen; zo immers, zei Jehovah, zullen de zonen Israëls hun onrein brood eten onder de natiën'*, (Ezechiël 4:10,12,13).

In deze plaatsen staat twintig voor het niet heilige, het onreine en het profane.

Dat *'allen in de woestijn zouden sterven die boven twintig jaren waren'*, (Numeri 14:29; 32:11), beeldde ook het heilige uit met betrekking tot hen die beneden deze jaren en het niet heilige met betrekking tot hen die boven die jaren waren.

Dat alle getallen in het Woord dingen betekenen, zie de nrs. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 4264, 4495, 4670.

Dat de overblijfselen het goede en het ware door de Heer zijn weggeborgen in de innerlijke mens, nrs. 468, 530, 560, 561, 576, 660, 798, 1050, 1738, 1906, 2284.

4760. En zij brachten Jozef naar Egypte; dat dit de raadpleging betekent uit de wetenschappelijke dingen, staat vast uit de betekenis van Egypte, namelijk de wetenschappelijke dingen, waarover de nrs. 1164, 1165, 1186, 1462; en wanneer het Goddelijk Ware tot deze dingen wordt gebracht, is het ze raadplegen, want door Jozef wordt, zoals eerder is getoond, het Goddelijk Ware uitgebeeld.

Hoe het met de raadpleging ten aanzien van het Goddelijk Ware vanuit de wetenschappelijke dingen is gesteld moet in het kort worden gezegd: de wetenschappelijke dingen ten aanzien van het Goddelijk Ware raadplegen, is vanuit die dingen zien of iets al dan niet zo is, maar dit vindt anders bij hen plaats die in het bevestigende zijn dat het ware waar is; dezen bevestigen, wanneer zij de wetenschappelijke dingen raadplegen, het ware door die dingen en zij versterken zo het geloof; anders bij hen die in het negatieve zijn; dezen storten zich, wanneer zij de wetenschappelijke dingen raadplegen, nog meer in valse dingen, want het negatieve regeert bij deze mensen, maar het bevestigende bij eerstgenoemden; bovendien gedraagt zich dit volgens het verstandelijk vermogen van ieder mens; indien degenen die geen hogere, dat wil zeggen, geen innerlijke ziening hebben, de wetenschappelijke dingen raadplegen, zien zij daarin niet de bevestiging van het ware, waardoor zij door de wetenschappelijke dingen in het negatieve worden voortgesleurd; maar degenen die een hogere, dat wil zeggen, een innerlijke ziening hebben, zien de bevestigingen en zo al niet op andere wijze, dan toch door overeenstemmingen.

Als voorbeeld kan dienen, dat de mens na de dood leeft; wanneer degenen die in het negatieve zijn dat dit waar is, de wetenschappelijke dingen raadplegen, bevestigen zij zich door ontelbare dingen daartegen, zoals door dit, dat de wilde dieren eveneens leven en eveneens voelen en handelen en in vele dingen bedrevener dan de mens; en dat het denken dat de mens op de brute dieren voor heeft, iets zodanigs is dat hij daardoor verwerft dat hij pas later volwassen wordt en dat de mens zo'n soort dier is; en bovendien vanuit duizend andere dingen; hieruit blijkt, indien zij die in het negatieve zijn, de wetenschappelijke dingen raadplegen, zij zich nog meer in de valse dingen storten en tenslotte zozeer dat zij hoegenaamd niets geloven van datgene wat tot het eeuwige leven behoort.

Wanneer echter degenen die in het bevestigende zijn dat het waar is dat de mens na de dood leeft, de wetenschappelijke dingen raadplegen, bevestigen zij zich daardoor en dit eveneens door ontelbare dingen; zij zien immers dat de afzonderlijke dingen die in de natuur zijn, beneden de mens zijn en dat de wilde dieren vanuit instinct handelen en dat de mens vanuit de rede handelt en dat de dieren alleen naar beneden kunnen kijken, maar de mens opwaarts kan schouwen en door zijn denken de dingen kan begrijpen die van de geestelijke wereld zijn en eveneens daardoor kan worden aangedaan, ja zelfs door de liefde met God Zelf verbonden kan worden en zich zo het leven vanuit het Goddelijke toe-eigenen; en dat hij, opdat hij daarheen kan worden geleid en opgeheven, daarom later volwassen wordt.

En bovendien ziet hij in de overige dingen die van de natuur zijn, bevestigingen en tenslotte ziet hij in de gehele natuur het uitbeeldende van het hemelse rijk.

Het is iets algemeen en een bekend feit, dat geleerden het minder geloven dan eenvoudigen en in het algemeen dat zij minder dan de eenvoudigen de Goddelijke ware dingen zien; de oorzaak hiervan is deze dat zij de wetenschappelijke dingen, waarvan zij een grotere voorraad bezitten dan de anderen, raadplegen vanuit het negatieve en daardoor bij zichzelf het zicht vanuit het hogere of vanuit het innerlijke vernietigen en wanneer dit vernietigd is, dan zien zij niet langer iets vanuit het licht van de hemel, maar uit het licht van de wereld, want de wetenschappelijke dingen zijn in het licht van de wereld, welke, indien ze niet worden verlicht vanuit het licht van de hemel, duisternis veroorzaken, hoe anders het aan henzelf toeschijnt.

Vandaar kwam het dat de eenvoudigen in de Heer geloofden, maar niet de schriftgeleerden en de farizeeën, die in die natie de geleerden waren, zoals blijkt uit deze dingen bij Johannes:

‘Velen uit de schare hoorden het woord; zij zeiden: Deze is waarlijk een Profeet; anderen zeiden: Deze is Christus (Messias); de farizeeën antwoordden hun: Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd of uit de farizeeën’, (Johannes 7:40,47,48) en bij Lukas:

‘Jezus zei: Ik belijd U, Vader, Heer des hemels en van de aarde, dat Gij zulke dingen voor de wijzen en verstandigen hebt verborgen, maar deze de kleine kinderen hebt onthuld’, (Lukas 10:21); de kleine kinderen staan voor de eenvoudigen.

Verder bij Mattheüs: *‘Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen, noch verstaan’*, (Mattheüs 13:13).

4761. En Ruben keerde weder tot de kuil; dat dit het geloof van de Kerk in het algemeen betekent, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, namelijk de belijdenis van het geloof van de Kerk in het algemeen, nrs. 4731, 4734; en uit de betekenis van de kuil, te weten de valse dingen, nr. 4728; vandaar wordt daarmee dat Ruben tot de kuil wederkeerde aangeduid dat het geloof van de Kerk in het algemeen, kwam om de valse dingen te bezien die van het afgescheiden geloof zijn.

4762. En ziet, er was geen Jozef in de kuil; dat dit betekent dat er geen geloof meer was, staat vast uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Ware; en wanneer dit onder de valse dingen verschijnt, die worden aangeduid met de kuil, nr. 4728, dan is er geen geloof meer.

4763. En hij verscheurde zijn klederen; dat dit de rouw betekent, staat vast uit de betekenis van de klederen verscheuren, namelijk de rouw, vanwege het verloren gegane geloof of omdat er geen geloof is.

In het Woord, vooral in het historische, leest men meermalen dat zij de klederen verscheurden, maar men weet heden ten dage niet dat dit het uitbeeldende was van de smart vanwege het ware dat verloren was.

Dit werd vandaar uitbeeldend, omdat de klederen de ware dingen betekenden, zoals in nr. 4545 is getoond.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt er ook gezegd dat ‘toen Jakob de rok van zijn zoon herkende, hij zijn klederen verscheurde’, vers 34, waarmee de rouw over het verloren gegane ware wordt aangeduid; eender elders in het Woord; zoals toen Rabsake, die gezonden was door Sanherib, de koning van Assur, smaadrede sprak tegen Jeruzalem, dat toen *‘Eliakim, die over het huis van de koning was en Sebna, de schrijver en Joah, de kanselier, met verscheurde klederen de koning Hiskia die dingen boodschapten, op het horen waarvan ook de koning zijn klederen verscheurde en zich bedekte met een zak’*, (Jesaja 36:22; 37:1; 2 Koningen 18:37; 19:1); de smaadredenen die hij sprak, waren tegen God, tegen de koning en Jeruzalem, dus tegen het Goddelijk Ware, zoals beter uit de innerlijke zin blijkt; vandaar werden uit rouw klederen verscheurd.

Toen Jehudi de rol des boeks die Jeremia geschreven had, voor de koning had gelezen, wordt er gezegd: *‘dat de koning ze in de haard wierp en dat de koning en zijn knechten die al deze woorden gehoord hadden, hun klederen niet vaneen reten’*, (Jeremia 36:23,24); dat zij de klederen niet vaneen reten kwam, omdat zij niet rouwden om het niet aangenomen Goddelijk Ware.

Dat, toen de verspieders boos spraken over het land Kanaän, alsdan *‘Jozua, de zoon van Nun en Kaleb, de zoon van Jeffune, hun klederen verscheurden en tegen hen spraken’*, (Numeri 14:6) sluit iets eenders in; het land Kanaän immers betekent het rijk van de Heer; daartegen spreken wil zeggen het valse spreken tegen het Goddelijk Ware.

Toen *‘de ark Gods door de Filistijnen was genomen en de beide zonen van Eli gestorven waren, dat toen een man uit de slagorde van Silo liep, de klederen gescheurd en stof op het hoofd’*, (1 Samuël 4:11,12) betekende de rouw over het verloren Goddelijk Ware en Goddelijk Goede; omdat immers de ark het rijk van de Heer uitbeeldde en in de hoogste zin de Heer Zelf en vandaar het heilige van de Kerk, betekenden de gescheurde klederen de rouw over het verloren Goddelijk Ware en de stof op het hoofd de rouw over het verloren Goddelijk Goede. Over Samuël en Saul leest men: *‘Toen Samuël zich omkeerde om heen te gaan, greep Saul een slip van zijn rok, welke werd afgescheurd; en daarom zei Samuël tot hem: Jehovah heeft heden het koninkrijk van Israël van over u afgescheurd en Hij heeft het aan uw metgezel gegeven; ik zal met u niet wederkeren, omdat gij het woord van Jehovah hebt verworpen en Jehovah heeft u verworpen, zodat gij niet koning over Israël zijt’*, (1 Samuël 15:26-28); dat Saul de slip van Samuëls rok afreet, beeldde datgene uit wat Samuël zei, namelijk, dat het koninkrijk van hem zou worden afgescheurd en dat hij niet langer koning van Israël zou zijn; het koninkrijk immers betekent in de innerlijke zin het Goddelijk Ware, nrs. 1672, 2547, 4691 en eveneens de koning en het koningschap, nrs. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 3670, 4575,

4581; het koninkrijk en de koning van Israël in het bijzonder, omdat door Israël het koningschap van de Heer werd uitgebeeld.

Eender wat over Jeroboam en de profeet Ahia wordt vermeld: *‘Toen Jeroboam uit Jeruzalem uitging en de profeet Ahia hem op de weg vond, toen hij bedekt was met een nieuw kleed en zij beiden alleen in het veld waren, greep Ahia het kleed dat op hem was en verscheurde het in twaalf stukken; en hij zei tot Jeroboam: Neem u tien stukken, want zo zei Jehovah, de God Israëls: Zie, Ik zal het koninkrijk uit de hand van Salomo en u tien stammen geven’*, (1 Koningen 11:29-31).

Eveneens dat zij de klederen vaneenreten toen Saul in de slag gedood was, waarover in het 2de Boek van Samuël: *‘Toen Saul in de slag gedood was, kwam op de derde dag een man uit het kamp, wiens klederen verscheurd waren; en toen David hoorde van de dood van Saul, greep David zijn klederen en reet ze vaneen en alle knechten die met hem waren’*, (2 Samuël 1:2,10-12); hiermee werd ook de rouw uitgebeeld om het Goddelijk Ware, dat verloren was en verworpen door hen die in het afgescheiden geloof waren; met het koningschap immers werd, zoals eerder gezegd, het Goddelijk Ware aangeduid en door de Filistijnen, door wie Saul was gedood, werden diegenen uitgebeeld die in het afgescheiden geloof zijn, nrs. 1197,

1198, 3412, 3413; wat ook blijkt uit de weeklacht van David over hem in hetzelfde hoofdstuk, vers 18 tot 27.

Toen Absalom zijn broeder Ammon had geslagen en het gerucht tot David kwam dat Absalom alle zonen van de koning had geslagen, *'reet hij zijn klederen vaneen en legde zich neder ter aarde en al zijn knechten stonden met vaneengereten klederen'*, (2 Samuël 13:28,30,31); ook dit vond plaats met als oorzaak de uitbeelding, dat de ware dingen vanuit het Goddelijke verloren waren gegaan; de zonen van de koning betekenen in de innerlijke zin die ware dingen.

Toen David voor Absalom vluchtte, *'ontmoette hem Husai, de Arkiet, hebbende zijn rok vaneengereten'*, (2 Samuël 15:32), eender, want door de koning, vooral door David, wordt in het Woord het Goddelijk Ware uitgebeeld.

Evenzo *'toen Elias tot Achab, de koning van Israël, de woorden van Jehovah sprak, dat hij zou worden uitgeroeid vanwege het boze dat hij had gedaan, reet Achab zijn klederen vaneen en legde hij een zak op zijn vlees'*, (1 Koningen 21:27-29).

Dat het vaneenrijten of verscheuren van de klederen de rouw over het verloren ware heeft uitgebeeld, staat verder ook hieruit vast: *'Hilkia de priester, vond het boek der wet in het huis van Jehovah; toen Safan het las voor de koning Josia en toen de koning de woorden van het boek der wet hoorde, reet hij zijn klederen vaneen'*, (2 Koningen 22:11), klaarblijkend vanwege het Woord, dat wil zeggen, vanwege het Goddelijk Ware, dat zo lang verloren en in de harten en in het leven was uitgewist.

Dat de hogepriester, toen de Heer beleed dat Hij was Christus, de Zoon Gods, *'zijn klederen vaneenreet, zeggende: Hij heeft stellig gelasterd'*, (Mattheüs 26:63-65; Markus 14:63,64) betekende, dat de hogepriesters niet anders had geloofd dan dat de Heer tegen het Woord en zo tegen het Goddelijk Ware had gesproken.

Toen Elia in een wervelwind opklom en Elisa het zag, *'greep hij zijn klederen en reet ze in twee stukken; en hij hief de rok van Elia op, welke van over hem gevallen was en hij sloeg de wateren en zij werden herwaarts en derwaarts verdeeld, en Elisa ging erdoor'*, (2 Koningen 2:11-14); dat Elisa toen zijn klederen in twee stukken reet, was vanwege de rouw dat het Woord, dat wil zeggen, het Goddelijk Ware, verloren was; door Elia immers wordt de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Woord, dat wil zeggen, van het Goddelijk Ware, nr. 2762; dat de rok van Elia afviel en door Elisa werd opgenomen, beeldde uit dat Elisa de uitbeelding voortzette; dat de rok het Goddelijk Ware is, nr. 4677; en daarom ook was het kledingstuk dat in zo'n rouw werd verscheurd, een rok, zoals blijkt uit sommige aangehaalde plaatsen.

Omdat het kledingstuk het ware van de Kerk betekende en in de hoogste zin het Goddelijk Ware, was het smadelijk om met vaneengereten klederen te gaan, tenzij in zo'n rouw, zoals blijkt uit wat Davids knechten overkwam door Hanun, de koning van de zonen van Ammon, namelijk, *'dat hij hen de helft van de baard afsneed en hun klederen in het midden, tot aan de billen; en daarom werden zij ook niet tot David toegelaten'*, (2 Samuël 10:4,5).

4764. En hij keerde weder tot zijn broeders; dat dit degenen betekent die leren, staat vast uit de uitbeelding van de broers van Jozef, namelijk diegenen die van het afgescheiden geloof zijn; en omdat zij herders waren, zijn zij ook diegenen die vanuit het geloof leren, nr. 4705.

4765. En hij zei: Het kind is er niet meer; dat dit betekent dat het geloof erin er geen is, staat vast uit de betekenis van het kind, namelijk het ware van het geloof; met de zoon immers wordt het ware aangeduid, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2803, 2813, 3373, 3704, dus met het kind, dat hier Jozef is, van wie is getoond dat hij het Goddelijk Ware uitbeeldt; en omdat al het ware van het geloof is - want wat in de Oude Kerken het ware of de waarheid werd genoemd, wordt in de Nieuwe Kerk het geloof genoemd, nr. 4690 - wordt daarom met 'het kind is er niet meer' aangeduid dat het geloof erin er niet is.

4766. En ik, waarheen kom ik; dat dit betekent waar is nu de Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Ruben, namelijk het geloof van de Kerk in het algemeen, nrs. 4731, 4734, 4761; en omdat Ruben van zichzelf zegt, ‘en ik, waarheen kom ik’, zo wordt aangeduid, waar is nu het geloof van de Kerk, of wat hetzelfde is, waar is nu de Kerk.

Dat de Kerk er niet is waar niet de hemelse Jozef is, dat wil zeggen de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, in het bijzonder ten aanzien van het Goddelijk Ware dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is en dat de naastenliefde het wezenlijke van de Kerk is, dus de werken van de naastenliefde, kan vaststaan uit wat in dit hoofdstuk hierover is getoond.

Indien niet dit Goddelijk Ware wordt opgenomen dat het Menselijke van de Heer Goddelijk is, volgt noodzakelijkerwijs daaruit dat het een drievuldige is, dat moet worden aanbeden, niet echter één; en eveneens dat een helft van de Heer moet worden aanbeden, namelijk Zijn Goddelijke, niet echter Zijn Menselijke; wie immers aanbidt hetgeen niet Goddelijk is? Is het wel een Kerk waar een drievuldige wordt aanbeden, het ene afgescheiden van het andere, of wat hetzelfde is, waar drie op gelijke wijze worden vereerd; want hoewel de drie één worden genoemd, onderscheidt en maakt de gedachte dat er toch drie zijn en alleen de spraak van de mond zegt één.

Laat eenieder bij zichzelf nagaan, of hij, wanneer hij zegt één God te erkennen en te geloven, dan niet aan drie denkt; en of hij, wanneer hij zegt dat de Vader God is, de Zoon God en de Heilige Geest God is, en dat zij eveneens onderscheiden zijn in personen en onderscheiden naar de ambten, kan denken dat er één God is, tenzij dus dat zo de onderlinge onderscheiden drie één maken door samenstemming en eveneens door inwilliging, in zover dat de een uit de ander voortgaat; wanneer dus drie goden worden aanbeden, waar is dan de Kerk?

Maar wanneer alleen de Heer wordt aanbeden, in Wie het volmaakte drievuldige is en in Wie de Vader is en de Vader in Hem, zoals Hijzelf zegt: *‘Zo gij Mij niet gelooft, gelooft de werken, opdat gij moogt bekennen en geloven dat de Vader in Mij is en Ik in de Vader’*, (Johannes 10:38); *‘Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; gelooft gij niet, Filippus, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is; gelooft Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is’*, (Johannes 14:10,11); *‘Die Mij ziet, die ziet Hem Die Mij gezonden heeft’*, (Johannes 12:45); *‘Al Mijn dingen zijn Uwe en Uw dingen zijn Mijne’*, (Johannes 17:10), dan is er een christelijke Kerk en zij is het, wanneer zij blijft in wat de Heer heeft gezegd: *‘Het eerste van al de geboden is: Hoor Israël, de Heer, onze God, is één Heer; daarom zult gij de Heer, uw God liefhebben vanuit uw ganse hart en vanuit uw ganse ziel en vanuit uw ganse gemoed en vanuit al uw krachten; dit is het eerste gebod; het tweede hieraan gelijk, is dit: gij zult uw naaste liefhebben zoals uzelf; groter dan deze is geen ander gebod’*, (Markus 12:29-31).

Dat de Heer, onze God, de Heer is, zie, (Mattheüs 4:7,10; 22:41,42; Lukas 1:16,17; Johannes 20:28); en dat Jehovah in het Oude Testament, de Heer wordt genoemd in het Nieuwe Testament, nr. 2921.

Indien ook dit Goddelijk Ware niet zowel met de leer als met het leven wordt opgenomen, dat de liefde jegens de naaste, dat wil zeggen, de naastenliefde, het wezenlijke van de Kerk is en vandaar de werken van de naastenliefde het zijn, zo volgt hieruit dat het ware te denken van de Kerk is, niet echter het goede te denken; en zo dat het denken van de mens van de Kerk tegelijkertijd in tegenspraak en tegenoverstelling kan zijn, dus door het boze te denken met de duivel zijn en door het ware te denken met de Heer zijn, terwijl toch het ware en het boze nooit samenstemmen; *‘Niemand kan twee heren dienen of hij zal de een haten en de ander liefhebben’*, (Lukas 16:13).

Wanneer het afgescheiden geloof dit vaststelt en eveneens met het leven bevestigt, hoezeer het ook spreken mag over de vruchten van het geloof, waar is dan de Kerk?

4767. vers 31-35. *En zij namen Jozefs rok en zij slachtten een geitenbok en zij doopten de rok in het bloed.*

En zij zonden de rok van verschillende kleuren en zij brachten hem tot hun vader en zij zeiden: Deze hebben wij gevonden; erken, ik bid u, of deze uws zoons rok is, of niet.

En hij herkende hem en hij zei: De rok mijns zoons; een boos wild dier heeft hem gegeten; vaneengescheurd zijnde is Jozef vaneengescheurd.

En Jakob verscheurde zijn klederen en hij legde een zak op zijn lenden en hij rouwde over zijn zoon vele dagen.

En al zijn zonen stonden op en al zijn dochters, om hem te troosten en hij weigerde om zich te troosten; en hij zei: omdat ik, rouwende, tot mijn zoon in het graf zal nederdalen; en zijn vader beweende hem.

Zij namen Jozefs rok, betekent de schijnbaarheden; en zij slachtten een geitenbok, betekent de uiterlijke ware dingen vanuit de verkwikkingen; en zij doopten de rok in het bloed, betekent dat zij die bevuilden met valse dingen vanuit boze dingen; en zij zonden de rok van verschillende kleuren, betekent de zo bevuilde schijnbaarheden; en zij brachten hem tot hun vader, betekent de vergelijking met de goede en de ware dingen van de Oude en van de Primitieve Kerk; en zij zeiden: Deze hebben wij gevonden, betekent dat het hun zo toeschijnt; erken, ik bid u, of deze uws zoons rok is, of niet, betekent of er gelijkenis is; en hij erkende hem, betekent dat het het weliswaar was; en hij zei: De rok mijns zoons, betekent dat het het ware van de Kerk was; een boos wild dier heeft hem gegeten, betekent dat de begeerten van het boze het hebben uitgeblust; vaneengescheurd zijnde is Jozef vaneengescheurd, betekent dat hij door de valse dingen zodanig is dat hij er in het geheel niet is; en Jakob verscheurde zijn klederen, betekent de rouw over het verloren gegane ware; en hij legde een zak op zijn lenden, betekent de rouw over het verloren gegane goede; en hij rouwde over zijn zoon vele dagen, betekent de staat; en al zijn zonen stonden op, betekent degenen die in de valse dingen zijn; en al zijn dochters, betekent degenen die in de boze dingen zijn; om hem te troosten, betekent om het uit te leggen vanuit de letterlijke zin van het Woord; en hij weigerde zich te troosten, betekent dat het niet kon; omdat ik, rouwende, tot mijn zoon in het graf zal nederdalen, betekent dat de Oude Kerk te gronde zou gaan; en zijn vader beweende hem, betekent de innerlijke rouw.

4768. Zij namen Jozefs rok; dat dit de schijnbaarheden betekent, staat vast uit de betekenis van de rok, hier van de rok van verschillende kleuren, namelijk de schijnbaarheden van het ware, nrs. 4677, 4741, 4742.

In wat nu volgt wordt gehandeld over de verontschuldiging van de misdaad die zij hadden begaan, in de innerlijke zin over de bevestiging van het valse tegen de Goddelijke Ware dingen, nr. 4766; en dit door de schijnbaarheden die door de redeneringen vanuit de letterlijke zin van het Woord worden voorgesteld; de bevestigingen van het valse door uitleggingen vanuit de letterlijke zin van het Woord, zijn alle schijnbaarheden, waardoor de eenvoudigen vaak worden verleid en waardoor het valse als waar en het ware als vals wordt voorgesteld; hierover wordt in wat volgt in de innerlijke zin behandeld.

4769. En zij slachtten een geitenbok; dat dit de uiterlijke ware dingen vanuit de verkwikkingen betekent, staat vast uit de betekenis van de geitenbok in het Woord, namelijk de natuurlijke ware dingen, dat wil zeggen, de ware dingen van de uiterlijke mens, waar vanuit de verkwikkingen van het leven zijn; en ook omdat het uiterlijke ware dingen zijn vanuit verkwikkingen, waarover hierna.

De ware dingen van de uiterlijke mens van waaruit de verkwikkingen van het leven zijn, zijn zodanige Goddelijke ware dingen als die zijn van de letterlijke zin van het Woord, waar vanuit de leerstellige dingen van de echte Kerk zijn; deze worden eigenlijk met de bok

aangeduid; de verkwikkelijke dingen die daaruit zijn, worden met de geiten aangeduid; en dus met de geitenbok in de echte zin zij die in zodanige ware dingen en in de verkwikkelingen daaruit zijn; in de tegenovergestelde zin echter worden met de geitenbok diegenen aangeduid die in de uiterlijke ware dingen zijn, dat wil zeggen, in de schijnbaarheden van het ware vanuit de zin van de letter, die overeenkomen met de verkwikkelingen van hun leven, zoals die welke met de verkwikkelijke dingen van het lichaam overeenkomen, die in het algemeen wellusten worden genoemd en die met de verkwikkelingen van het gemoed overeenkomen en die in het algemeen eerbewijzen en gewin zijn; zulke mensen worden in de tegenovergestelde zin met geitenbok aangeduid; in één woord, met de geitenbok worden in deze zin diegenen aangeduid die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, want dezen nemen uit het Woord geen andere ware dingen dan die welke met de verkwikkelingen van hun leven samenstemmen, dat wil zeggen, die de liefden van zich en van de wereld begunstigen; de overige ware dingen brengen zij door uitleggingen daarheen over en vandaar stellen zij valsheden zoals schijnbaarheden van het ware voor.

Dat de geitenbok diegenen betekent die in het afgescheiden geloof zijn, kan vaststaan bij Daniël: *'Ziet, er kwam een geitenbok van het westen over de aangezichten van de gehele aarde en hij roerde de aarde niet aan; en deze bok had een hoorn des aanzien tusschen zijn ogen; en uit een van de vier hoornen ging één hoorn uit die gering begon en hij groeide zeer naar het zuiden en naar de opgang en naar het sierlijke; ja, hij groeide tot aan het heil der hemelen en hij wierp ter aarde neder van het heil en van de sterren en hij vertrad ze; en hij wierp de waarheid ter aarde'*, (Daniël 8:5,9,10,12).

Daar wordt gehandeld over de staat van de Kerk in het algemeen, niet alleen over de staat van de Joodse Kerk, maar ook over de staat van de volgende Kerk, te weten de christelijke Kerk, want het Woord van de Heer is universeel.

De geitenbok ten opzichte van de Joodse Kerk betekent diegenen die de innerlijke ware dingen voor niets houden, maar de uiterlijke aanvaarden voor zover deze hun liefden begunstigen, die daarin bestonden dat zij de grootsten en de rijksten zouden zijn; vandaar erkenden zij Christus of de Messias, die zij verwachtten, niet anders dan als een koning die hen zou verheffen boven alle natiën en volken op de gehele wereld en ze aan hen zou onderwerpen als de geringste slaven; daaruit leidden zij de liefde tot hem af.

Wat de liefde jegens de naaste is, wisten zij in het geheel niet, slechts dat het een verbinding was door het deelhebben aan bovengenoemde eer en door het gewin.

Ten opzichte van de christelijke Kerk betekent echter de geitenbok diegenen die in de uiterlijke ware dingen vanuit de verkwikkelingen zijn, dat wil zeggen, die in het afgescheiden geloof zijn, want dezen bekommeren zich eveneens niet in het minst om de innerlijke dingen en indien zij ze onderwijzen, is het alleen om daarmee roem te behalen, om tot ereposten verheven te worden en om tot gewin te komen.

Dit zijn de verkwikkelingen die in hun hart zijn, wanneer de ware dingen in hun mond zijn; en bovendien trekken zij door slinkse uitleggingen de dingen die van het echte geloof zijn, naar de kant die hun liefden begunstigt; daaruit blijkt wat in de innerlijke zin bij Daniël met die woorden wordt aangeduid, namelijk met de geitenbok zij die in het afgescheiden geloof zijn; dat de bok uit het westen kwam, wil zeggen: uit het boze; dat het westen het boze is, zie nr. 3708; dat hij kwam over de aangezichten van de gehele aarde, de aarde niet aanroerend, wil zeggen: over de gehele Kerk; onder aarde wordt in het Woord niets anders verstaan dan het land waar de Kerk is, dus de Kerk, nrs. 566, 662, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 4435, 4447; de hoornen die hij had, zijn de machten vanuit het valse, nr. 2832; de hoorn des aanzien tusschen de ogen, is de macht vanuit de redenering over de ware dingen van het geloof, wat kan vaststaan uit de dingen die over het oog zijn getoond, nrs. 4403 tot 4421, 4523 tot 4534; de ene hoorn die naar het zuiden groeide, de opgang en het sierlijke, is de macht vanuit het afgescheiden geloof tot naar de dingen die behoren tot de staat van het licht van de hemel, tot de staat van het goede en van het ware; dat het zuiden de staat

van het licht is, zie nr. 3708; dat de opgang of het oosten de staat van het goede is, nrs. 1250, 3249, 3708; dat het sierlijke de staat van het ware is, staat hier en daar vanuit het Woord vast; dat hij groeide tot aan het heir der hemelen en ter aarde nederwierp van het heir en van de sterren en ze vertrad, wil zeggen dat het zo deed met de erkentissen van het goede en het ware; dat het heir der hemelen en de sterren de erkentissen van het goede en het ware zijn, nr. 4697; daaruit weet men wat het is dat hij de waarheid ter aarde wierp, namelijk het geloof zelf, dat in zich de naastenliefde is, want het geloof beoogt de naastenliefde, omdat het uit de naastenliefde voortgaat; datgene wat in de Oude Kerk de waarheid werd genoemd, wordt in de nieuwe Kerk het geloof genoemd, nr. 4690.

Eender de bok bij Ezechiël: *‘Ziet, Ik richt tussen het vee en het vee, tussen de rammen en tussen de bokken; is het u te weinig; gij weidt de goede weide af; en het overige van uw weiden vertreedt gij met uw voeten; gij drinkt het bezinksel van de wateren, en wat overblijft vertroebelt gij met uw voeten; met uw hoornen stoot gij al de zwakken, totdat gij haar naar buiten hebt verstrooid’*, (Ezechiël 34:17,18,21); ook hier worden met de bokken diegenen aangeduid die in het afgescheiden geloof zijn, dat wil zeggen, die de leer boven het leven stellen en zich tenslotte niet om het leven bekommeren, terwijl toch het leven de mens maakt, niet de afgescheiden leer en het leven na de dood blijft, niet echter de leer tenzij voor zoveel zij vanuit het leven trekt; van hen wordt gezegd dat zij de goede weide afweiden en het overige van de weiden met de voeten vertreden en dat zij het bezinksel van de wateren drinken en wat overblijft met de voeten vertroebelen en verder dat zij met de hoornen de zwakken stoten, totdat zij haar hebben verstrooid.

Hieruit blijkt nu wie diegenen zijn die onder de bokken en diegenen die onder de schapen worden verstaan, waarover de Heer bij Mattheüs: *‘Voor Hem zullen al de natiën vergaderd worden en Hij zal ze van elkaar scheiden, zoals de herder de schapen van de bokken scheidt en Hij zal de schapen aan de rechterzijde, maar de bokken aan de linkerszijde zetten’*, (Mattheüs 25:32,33); dat de schapen diegenen zijn die in de naastenliefde zijn en vandaar in de ware dingen van het geloof en dat de bokken diegenen zijn die in geen naastenliefde zijn, hoewel in de ware dingen van het geloof, dat wil zeggen, die in het afgescheiden geloof zijn, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar; dezen worden daar beschreven.

Wie en hoedanig diegenen zijn die in het afgescheiden geloof zijn en onder de bokken worden verstaan, kan uit de volgende beide plaatsen vaststaan, bij Mattheüs: *‘Alle boom die geen goede vrucht maakt, zal worden uitgehouwen en in het vuur worden geworpen; en daarom zult gij hen aan hun vruchten kennen; niet eenieder die tot Mij zegt: Heer, Heer, zal ingaan in het koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil van Mijn Vader, Die in de hemelen is; velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet door Uw naam geprofeteerd en door Uw naam demonen uitgeworpen en in Uw naam vele krachten gedaan, maar dan zal Ik hun belijden: Ik ken u niet, wijkt van Mij, gij werkers der ongerechtigheid’*, (Mattheüs 7:19-23); en bij Lukas: *‘Dan zult gij aanvangen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Heer, Heer, doe ons open; maar antwoordende zal Hij tot u zeggen: Ik ken u niet vanwaar gij zijt; alsdan zult gij aanvangen te zeggen: Wij hebben vóór U gegeten en gedronken en Gij hebt in onze straten geleerd; maar Hij zal zeggen: Ik zeg u, Ik ken u niet vanwaar gij zijt; wijkt van Mij, alle gij werkers der ongerechtigheid’*, (Lukas 13:25-27); dezen zij diegenen die in het afgescheiden geloof zijn en bokken worden genoemd.

Wat de bokken echter in de goede zin betekenen, zoals die welke bij de slachtoffers werden gebruikt en bij de profeten hier en daar worden genoemd, zal vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer, elders worden gezegd.

4770. En zij doopten de rok in het bloed; dat dit betekent dat zij die bevuilden met de valse dingen vanuit de boze dingen, staat vast uit de betekenis van ‘in bloed dopen’, namelijk met valse dingen bevuilden; bloed immers is in de tegenovergestelde zin het vervalste ware, nr. 4735; omdat het hier het bloed van de bok was, waarmee de uiterlijke ware dingen vanuit de

verkwikkingen worden aangeduid, zodanig als deze zijn van hen die in het afgescheiden geloof zijn, is het duidelijk dat het de valse dingen vanuit de boze dingen zijn, wat eveneens blijkt uit wat volgt, waar Jakob zegt: ‘Een boos wild dier heeft hem gegeten, vaneengescheurd zijnde is Jozef vaneengescheurd’; met die woorden immers wordt aangeduid dat de begeerten van het boze het hebben uitgeblust en dat het zo door de valse dingen zodanig is geworden dat het er in het geheel niet is.

Dat er drie oorsprongen van het valse zijn: vanuit de leer van de Kerk, vanuit de begoochelingen van de zinnen en vanuit het leven van de begeerten en dat het valse vanuit dit laatste het ergste is, zie nr. 4729.

4771. En zij zonden de rok van verschillende kleuren; dat dit de bevuilde schijnbaarheden betekent, staat vast uit de betekenis van de rok van verschillende kleuren, namelijk de schijnbaarheden, nrs. 4677, 4741, 4742, 4768; dat die schijnbaarheden bevuild zijn, wordt daaronder verstaan dat de rok in het bloed was gedoopt, nr. 4770.

4772. En zij brachten hem tot hun vader; dat dit de vergelijking betekent met de goede en de ware dingen van de Oude en van de Primitieve Kerk, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, die hier de vader is, namelijk de Oude Kerk, waarover de nrs. 4680, 4700; en eveneens de Primitieve Kerk, dat wil zeggen de christelijke Kerk in haar begin, waarover hierna; een zodanige rok tot die Kerk brengen, wil in de innerlijke zin zeggen een vergelijking opstellen van de vervalste goede en ware dingen met de goede en ware dingen van de echte Kerk. Dat door Jakob hier niet alleen maar de Oude Kerk wordt uitgebeeld, maar ook de Primitieve, dat wil zeggen de christelijke Kerk in haar begin, komt omdat zij geheel en al dezelfde zijn ten aanzien van de innerlijke dingen, maar slechts door de uiterlijke dingen van elkaar afwijken.

De uiterlijke dingen van de Oude Kerk waren alle de uitbeeldende dingen van de Heer en van de hemelse en geestelijke dingen van Zijn rijk, dat wil zeggen, van de liefde en de naastenliefde en daaruit van het geloof, dus van zulke dingen die van de christelijke Kerk zijn. Vandaar komt het dat wanneer de uiterlijke dingen die van de Oude Kerk en eveneens van de Joodse Kerk waren, worden ontrold en als het ware ontbundeld, de christelijke Kerk tevoorschijn treedt; dit werd ook daarmee aangeduid dat het voorhangsel in de tempel werd vaneengereten, (Mattheüs 27:51; Markus 15:38; Lukas 23:45); vandaar komt het dat door Jakob de vader niet alleen de Oude Kerk maar ook de primitieve christelijke Kerk wordt uitgebeeld.

4773. En zij zeiden: Dezen hebben wij gevonden; dat dit betekent dat het aan hen zo toeschijnt, staat vast uit de reeks van de dingen in de innerlijke zin; zij zeiden immers niet dat het de rok van Jozef was, maar dat zij hem gevonden hadden en het aan de vader overlieten om te erkennen of het de rok van zijn zoon was; daaruit volgt dat met die woorden wordt aangeduid dat het hun zo toeschijnt.

4774. Erken, ik bid u, of deze uws zoons rok is, of niet; dat dit betekent of er gelijkenis is, staat vast uit de betekenis van erkennen of het zo is, namelijk of het iets eenders is; dit heeft betrekking op wat voorafgaat en op wat daaruit volgt, namelijk dat er een vergelijking werd gemaakt van de vervalste goede en ware dingen met de echte goede en ware dingen van de Kerk en dit wordt daarmee aangeduid dat zij de in bloed gedoopte rok tot hun vader brachten, nr. 4772; vandaar wordt hier met ‘erken, ik bid u, of deze uws zoons rok is’, aangeduid, dat hij zou vergelijken of het eender is of dat er gelijkenis is.

4775. En hij erkende hem; dat dit betekent dat dit het weliswaar was; en hij zei: De rok mijns zoons; dat dit betekent dat het het ware van de Kerk was, staat vast uit de betekenis van de

rok, namelijk het ware van de Kerk, waarover nr. 4677; maar omdat het bevuild was, werd weliswaar erkend dat het het was, maar niet eender aan het ware van de Oude en de Primitieve Kerk; vandaar wordt er gezegd dat het ‘weliswaar’ was.

4776. Een boos wild dier heeft hem gegeten; dat dit betekent dat de begeerten van het boze het hebben uitgeblust, staat vast uit de betekenis van het boze wilde dier, namelijk de leugen vanuit het leven van de begeerten, waarover nr. 4729, dus de begeerten; en uit de betekenis van eten, namelijk uitblussen, omdat het wordt gezegd met betrekking tot het ware van de Kerk.

Het eigenlijke ware zelf van de Kerk is, dat de liefde tot de Heer en de liefde jegens de naaste de voornaamste dingen zijn, (Markus 12:29-310; dit ware blust de begeerten uit; degenen immers die in het leven van de begeerten zijn, kunnen niet in het leven van de liefde en van de naastenliefde zijn; het zijn immers geheel en al tegenovergesteld; het leven van de begeerten is alleen zichzelf liefhebben en niet de naaste tenzij vanuit zichzelf of ter wille van zichzelf; vandaar blust zo’n leven de naastenliefde bij zich uit en zij die de naastenliefde uitblussen, blussen ook de liefde tot de Heer uit, want er bestaat geen middel om de Heer lief te hebben dan de naastenliefde; de Heer immers is in de naastenliefde; de aandoening van de naastenliefde is de hemelse aandoening zelf, die uit de Heer alleen is; daaruit kan vaststaan dat de begeerten van het boze het eigenlijke ware zelf van de Kerk uitblussen en is dit eenmaal uitgeblust, dan denkt men een middel uit dat zaligmakend wordt genoemd, namelijk het geloof en wanneer dit van de naastenliefde wordt gescheiden, dan worden de ware dingen zelf bevuild, want dan weet men niet meer wat de naastenliefde is en zelfs niet wat de naaste is, en dus evenmin wat het innerlijke van de mens is en zelfs niet wat de hemel is, want het innerlijke van de mens en de hemel in de mens is de naastenliefde, dat wil zeggen, de ander, het gezelschap, het vaderland, de Kerk, het rijk van de Heer en zo de Heer zelf, wèl willen. Daaruit kan men opmaken hoedanig de ware dingen van de Kerk zullen zijn, wanneer men de dingen die het wezenlijke zijn, niet weet en wanneer de daaraan tegenovergestelde dingen, namelijk de begeerten, regeren; worden deze ware dingen, wanneer het leven van de begeerten daarover spreekt, niet zozeer bevuild, dat zij niet langer kunnen worden gekend? Dat niemand kan worden gezaligd, tenzij hij in het goede van de naastenliefde heeft geleefd en zo de aandoeningen ervan in zich heeft opgezogen, te weten anderen wèl willen en vanuit wèl willen hun weldoen, en verder dat niemand ooit de ware dingen van het geloof kan opnemen, namelijk zich daarvan doordrenken en ze zichzelf toe-eigenen, dan alleen hij die in de naastenliefde is, bleek mij duidelijk aan hen die in de hemel zijn, met wie het werd gegeven te spreken; allen daar zijn vormen van de naastenliefde, van een schoonheid en een goedheid volgens het hoedanige van de naastenliefde.

Hun verkwikkelijke, heilrijke en gelukzalige is hieruit dat zij vanuit wèl willen, anderen kunnen weldoen; de mens die niet in de naastenliefde heeft geleefd, kan nooit weten dat in wèl willen en vanuit wèl willen weldoen de hemel en de vreugde ervan is, omdat diens hemel daarin bestaat zichzelf wèl te willen en vanuit dit wèl willen anderen wèl te doen, terwijl dit toch de hel is; want de hemel wordt hierin van de hel onderscheiden dat de hemel, als gezegd, is weldoen vanuit wèl willen en de hel is boos doen vanuit boos willen.

Zij die in de liefde jegens de naaste zijn, doen wèl uit wèl willen, maar zij die in de liefde van zich zijn, doen boos vanuit boos willen; de oorzaak hiervan is de volgende: dat zij niemand liefhebben dan zichzelf en anderen niet dan alleen voor zoveel zij zich in hen en hen in zich zien; ook dragen zij dezen haat toe, wat zich openbaart zodra anderen terugtreden en niet langer tot hun gezelschap behoren.

Het is hiermee gesteld als met rovers, die wanneer zij in een bende samenzijn, elkaar over en weer liefhebben, niettemin elkaar in hun hart begeren te doden indien daaruit buit is te behalen.

Hieruit kan vaststaan wat de hemel is, namelijk dat deze de liefde jegens de naaste is en wat de hel is, namelijk dat zij de liefde van zich is.

Zij die in de liefde jegens de naaste zijn, kunnen alle ware dingen van het geloof opnemen en zich daarvan doordrenken en ze zich toe-eigenen, want in de liefde jegens de naaste is het al van het geloof, omdat de hemel daarin is en de Heer daarin is; zij die echter in de eigenliefde zijn, kunnen nooit de ware dingen van het geloof opnemen, omdat in die liefde de hel is; ook kunnen zij de ware dingen van het geloof niet anders opnemen dan ter wille van eigen eer en gewin, dus nooit zich daarvan doordrenken en ze zich toe-eigenen; maar de dingen waarvan zij zich doordrenken en die zij zich toe-eigenen, zijn de ontkenningen van het ware; in hun hart immers geloven zij zelfs niet eens dat hemel en hel er zijn, noch dat er een leven na de dood is, vandaar evenmin iets van hetgeen over de hel en de hemel en wat over het leven na de dood wordt gezegd, dus hoegenaamd niets van wat er wordt gezegd over het geloof en de naastenliefde vanuit het Woord en de leer.

Het schijnt hun toe dat zij geloven wanneer zij in de eredienst zijn – maar dit komt daarvandaan dat het hun van kindsheid af is ingeplant – dat zij dan die staat aantrekken, zodra zij echter buiten de eredienst zijn, zijn zij ook buiten die staat en wanneer zij dan in zichzelf denken, geloven zij in het geheel niets en eveneens denken zij volgens het leven van hun liefden de begunstigende dingen uit, die zij de ware dingen noemen en zij bevestigen die eveneens vanuit de letterlijke zin van het Woord, terwijl het toch valse dingen zijn.

Zodanig zijn allen die naar leven en leer in het afgescheiden geloof zijn.

Bovendien moet men weten dat alle dingen in de liefden zijn; het zijn immers de liefden die het leven maken en dus vloeit het leven van de Heer niet dan in de liefden in; zodanig dus als de liefden zijn, zodanig zijn de levens, omdat zodanig de opnemingen van het leven zijn; de liefde jegens de naaste neemt het leven van de hemel op en de liefde van zich neemt de hel op; en dus is in de liefde jegens de naaste het al van de hemel en in de liefde van zich het al van de hel.

Dat alle dingen in de liefden zijn, kan door tal van dingen in de natuur worden toegelicht. De dieren, zowel die op de aarde lopen als die welke in de lucht vliegen en in de wateren zwemmen, worden alle volgens hun liefden gedreven en in hun liefden vloeien alle mogelijke dingen in die hun tot het leven dienstig zijn, namelijk tot hun levensonderhoud, tot hun woning en tot hun voortplanting; vandaar kent elke soort haar voedsel, kent haar woonplaatsen en kent de dingen die tot hun echtelijke behoren, zoals paren, nesten bouwen, eieren leggen, de jongen opvoeden; de bijen ook cellen bouwen, de honing uit de bloemen zuigen, daarmee de raten vullen en zich voor de winter voorzien, ja zelfs een zekere regeringsvorm onder een heerseres betrachten, behalve nog andere verwonderlijke dingen. Al deze dingen vinden plaats door de invloeiing in hun liefden; het zijn slechts de vormen van hun aandoeningen die de uitwerkingen van het leven variëren; al die dingen zijn in hun liefden; wat zou er niet in de hemelse liefde zijn, indien de mens daarin was; zou daarin niet het al van de wijsheid en van het inzicht zijn, dat in de hemel is?

Vandaar komt het ook dat zij die in de naastenliefde hebben geleefd, en geen anderen, in de hemel worden opgenomen en dat zij vanuit de naastenliefde in de macht zijn om alle ware dingen, dat wil zeggen, alle dingen van het geloof, op te nemen en daarvan doordrenkt te raken; het tegendeel gebeurt echter met hen die in het afgescheiden geloof zijn, dat wil zeggen, in enige ware dingen en niet in de naastenliefde; hun liefden nemen zulke dingen op die hun passen, namelijk de liefden van zich en van de wereld en die dingen druisen in tegen de ware dingen, zodanig als er in de hellen zijn.

4777. Vaneengescheurd zijnde is Jozef vaneengescheurd; dat dit betekent dat hij door de valse dingen zodanig is dat hij er in het geheel niet is, staat vast uit de betekenis van vaneengescheurd worden, namelijk door de valse dingen verstrooid worden, of wat hetzelfde is, door de valse dingen zodanig zijn dat hij er in het geheel niet is; het zijn de valse dingen

vanuit de boze dingen of vanuit de begeerten, die hier worden verstaan, nr. 4770; zie hierover ook wat in nr. 4776 is gezegd.

4778. En hij verscheurde zijn klederen dat dit de rouw betekent over het verloren gegane ware, staat vast uit de betekenis van de klederen verscheuren, wat het uitbeeldende is geweest van de rouw over het verloren gegane ware, zie nr. 4763.

4779. En hij legde een zak op zijn lenden; dat dit de rouw betekent over het verloren gegane goede, staat vast uit de betekenis van een zak leggen op de lenden, wat het uitbeeldende is geweest van de rouw over het verloren gegane goede; de lenden immers betekenen de echtelijke liefde en vandaar elke hemelse en geestelijke liefde, nrs. 3021, 3294, 4277, 4280, 4575 en dit vanwege de overeenstemming, want zoals alle organen, leden en ingewanden van het menselijk lichaam overeenstemmen met de Grootste Mens, zoals aan de einden van de hoofdstukken is getoond, zo stemmen de lenden dus met diegenen in de Grootste Mens of in de hemel overeen die in de echtelijke liefde zijn geweest; en omdat de echtelijke liefde de fundamentele liefde is van alle liefden, wordt daarom met de lenden in het algemeen elke hemelse en geestelijke liefde aangeduid; vandaar dit ritueel dat zij een zak op de lenden legden wanneer zij rouwden over het verloren gegane goede; al het goede immers is van de liefde.

Dat zij een zak op de lenden legden wanneer zij deze rouw betuigden, kan uit de profetische en historische dingen van het Woord vaststaan, zoals bij Amos: *'Ik zal uw feesten in rouw en al uw gezangen in weeklage verkeren; aldus zal Ik op alle lenden een zak doen opkomen en op elk hoofd kaalheid en Ik zal haar stellen zoals de rouw over een enigverwekte en haar uiteinden zoals een bittere dag'*, (Amos 8:10); een zak doen opkomen op alle lenden, voor de rouw over de verloren gegane goede dingen; alle lenden voor alle goede dingen van de liefde. Bij Jonas: *'De mannen van Ninive geloofden in God en derhalve riepen zij een vasten uit en trokken zij zakken aan van de grootste af tot de kleinste toe; en toen het woord was geraakt tot de koning van Ninive, stond hij van zijn troon op en legde hij zijn mantel van over hem af en bedekte hij zich met een zak en zat hij op de as; en hij liet uitroepen dat mens en beest met zakken bedekt zouden worden'*, (Jonas 3:5,6,8); het is duidelijk dat het een uitbeeldend teken was van de rouw over het boze, en dit was de oorzaak waardoor Ninive te gronde zou gaan; dus over het verloren gegane goede.

Bij Ezechiël: *'Zij zullen een schreeuw over u slaken met hun stem en zij zullen bitterlijk schreeuwen en zij zullen stof doen opkomen over hun hoofden, in de as zullen zij zich wentelen en zij zullen zich kaalheid toebrengen over u en zakken aangorden'*, (Ezechiël 27:30,31); over Tyrus; die afzonderlijke dingen waren uitbeeldingen van de rouw over de valse en boze dingen, dus over de verloren gegane ware en goede dingen; een schreeuw slaken en bitterlijk schreeuwen, voor de weeklage over het valse of het verloren gegane ware, nr. 2240; stof doen opkomen over het hoofd, voor verdoemd zijn vanwege het boze, nr. 278; zich in de as wentelen, voor verdoemd zijn vanwege het valse; zich kaalheid toebrengen, voor de rouw vanwege de oorzaak dat de natuurlijke mens niet het ware heeft, nr. 3301; zakken aangorden, voor de rouw vanwege de oorzaak dat hij niet het goede heeft; eender bij Jeremia: *'O, dochter Mijn volks, gord u met een zak en wentel u in de as, maakt u de rouw eens enigverwekte, de klacht der bitterheden, omdat de verwoester plotseling over ons zal komen'*, (Jeremia 6:26); en elders bij dezelfde: *'Zij zullen zitten op de aarde, zij zullen zwijgen, de ouderlingen der dochter Zions, zij zullen stof doen opkomen over hun hoofd, zij zullen zich gorden met zakken, zij zullen haar hoofd doen nederdalen op de aarde, de maagden van Jeruzalem'*, (Klaagliederen 2:10); hier eendere uitbeeldende dingen volgens de geslachten van het goede en van het ware die verloren zijn gegaan, zoals eerder.

Bij Jesaja: *'De profetische uitspraak aangaande Moab: Hij zal opklimmen tot Bajith en Dibon, in de hoogten om te wenen, over Nebo en over Medba zal Moab huilen; op al zijn*

hoofden is kaalheid, alle baard is geschoren; in zijn straten hebben zij een zak aangejord, op zijn daken en in zijn straten zal hij ganselijk huilen, afdalende in geweën, (Jesaja 15:2,3); Moab voor hen die de goede dingen schenden, nr. 2468; de rouw over die schending, welke door Moab wordt aangeduid, wordt met zulke dingen beschreven als met dat boze van dat geslacht overeenstemmen; daarom bijna eender bij Jeremia: *'Alle hoofd is kaalheid en alle baard geschoren, op alle handen zijn insnijdingen en op de lenden een zak; op alle daken van Moab en in haar straten een en al rouw'*, (Jeremia 48:37,38).

Toen koning Hiskia de lasteringen hoorde die Rabsake tegen Jeruzalem sprak, *'verscheurde hij zijn klederen en bedekte zich met een zak'*, (Jesaja 37:1; 2 Koningen 19:1); omdat hij tegen Jehovah, de koning en Jeruzalem sprak; vandaar de rouw; dat hij tegen het ware sprak, wordt daarmee aangeduid dat hij de klederen verscheurde, nr. 4763; dat hij tegen het goede sprak, daarmee dat hij zich met een zak bedekte; waar immers in het Woord over het ware wordt gehandeld, vanwege het hemels huwelijk, te weten het huwelijk van het goede en het ware en van het ware en het goede, in de afzonderlijke dingen, zoals ook bij David: *'Gij hebt mijn rouw verkeerd in een rei, Gij hebt mijn zak geopend en mij met vreugde omgord'*, (Psalm 30:12); daar wordt rei gezegd met betrekking tot de ware dingen en vreugde met betrekking tot de goede dingen, zoals eveneens elders in het Woord; dus de zak openen, de rouw over het verloren gegane goede wegnemen.

In het tweede Boek van Samuël: *'David zei tot Joab en tot al het volk dat met hem was: Scheurt uw klederen en omgordt u met zakken en weeklaagt voor Abner'*, (2 Samuël 3:31); omdat een misdaad was begaan tegen het ware en het goede, werd daarom door David bevolen, dat zij de klederen zouden scheuren en zich met zakken omgorden.

Evenzo reet Achab, omdat hij tegen het billijke en het gerechte was en in geestelijke zin tegen het ware en het goede had gehandeld, toen hij de woorden van Elias hoorde, dat hij zou worden uitgeroeid, *'zijn klederen en legde een zak op zijn vlees en vastte en lag neder in de zak en ging langzaam'*, (1 Koningen 21:27).

Dat zak wordt gezegd met betrekking tot het verloren gegane goede, kan ook vaststaan bij Johannes: *'Toen het zesde zegel had geopend, ziet, er werd een grote aardbeving en de zon werd zwart zoals een zak en de ganse maan werd als bloed'*, (Openbaring 6:12); de aardbeving staat voor de verandering van de staat van de Kerk ten aanzien van het goede en het ware, nr. 3355; de zon voor het goede van de liefde, nrs. 1529, 1530, 2441, 2495, 4060, 4300, 4696; waarom er met betrekking daartoe, wanneer het verloren is gegaan, van 'zak' wordt gesproken; de maan voor het ware van het geloof, nrs. 1529, 1530, 2120, 2495, 4060, met betrekking waartoe van bloed wordt gesproken, omdat het bloed het vervalste en ontwijfde ware is, nr. 4735.

Omdat een zak aantrekken en zich in as wentelen de rouw over de boze en valse dingen uitbeeldde, beeldde het ook de vernedering uit en eveneens de boetedoening; het voornaamste immers van de vernedering is erkennen dat men vanuit zich niets dan het boze en het valse is; evenzo van de boetedoening, die niet plaatsvindt dan alleen door vernedering en deze door de belijdenis van het hart, dat men vanuit zich zodanig is.

Dat een zak aantrekken tot de vernedering behoorde, zie (1 Koningen 21:27-29); dat het tot de boetedoening behoort, (Mattheüs 11:21; Lukas 10:13); maar dat het niets anders dan een uitbeelding was, dus alleen iets uiterlijks dat van het lichaam is, maar niet iets innerlijke dat van het hart is, blijkt bij Jesaja: *'Is het om zijn hoofd te krommen zoals een bies en in een zak en in as neder te liggen; zult gij dit vasten noemen en een dag van welbehagen voor Jehovah; is niet dit het vasten hetwelk Ik verkies, de banden der boosheid te openen, de hongerige het brood te breken'*, (Jesaja 58:5-7).

4780. En hij rouwde over zijn zoon vele dagen; dat dit de staat betekent, namelijk van de rouw over het verloren gegane goede en ware, staat vast uit de uitbeelding van Jozef. Die hier de zoon is, namelijk het Goddelijk ware, in het bijzonder die ware dingen waarover eerder in

nr. 4766 is gehandeld; en uit de betekenis van de dagen, namelijk de staten, waarover de nrs. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3785; hier de staat van grote rouw, omdat er gezegd wordt vele dagen.

4781. En al zijn zonen stonden op; dat dit hen betekent die in de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de zonen, namelijk de ware dingen en in de tegenovergestelde zin de valse dingen of zij die in de ware of de valse dingen zijn, waarover de nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2803, 2813, 3373, 3704; hier degenen die in de valse dingen zijn, omdat door de zonen van Jakob of de broers van Jozef diegenen worden uitgebeeld die in het afgescheiden geloof zijn, dus zij die het Goddelijk Ware hebben uitgeblust en vandaar in de valse dingen zijn, zoals eerder is getoond.

4782. En al zijn dochteren; dat dit hen betekent die in de boze dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de dochters, namelijk de goede dingen en in de tegenovergestelde zin de boze dingen of zij die in de goede of in de boze dingen zijn, waarover de nrs. 489-491, 568, 2362, 3024, 3963.

4783. Om hem te troosten; dat dit betekent om het uit te leggen vanuit de letterlijke zin van het Woord, staat vast uit de betekenis van troosten, namelijk de onrust van het gemoed kalmeren met de hoop op iets, waarover nr. 3610; hier de onrust of de rouw over het verloren gegane goede en ware en omdat deze rouw niet kan worden gekalmeerd dan door uitleggingen vanuit het Woord, worden hier, omdat er gehandeld wordt over de zonen en dochters van Jakob, met wie diegenen worden aangeduid die in de valse en de boze dingen zijn, nrs. 4781, 4782, met troosten de uitleggingen aangeduid die worden gedaan vanuit de letterlijke zin; de zin van de letter van het Woord immers heeft algemene dingen die zijn zoals vaten die met ware dingen zijn gevuld, maar eveneens met valse dingen, en zo naar believen ontvouwd kunnen worden.

En omdat het algemene dingen zijn, zijn zij ook naar verhouding duister en deze hebben het licht nergens anders vandaan dan vanuit de innerlijke zin, want de innerlijke zin is het licht van de hemel, omdat deze zin het Woord voor de engelen is; maar de letterlijke zin is in het licht van de wereld, omdat hij het Woord voor de mensen is, voordat zij door de Heer tot het licht van de hemel geraken, waaruit dan de verlichting is.

Daaruit blijkt dat de zin van de letter de eenvoudigen van dienst is tot de inwijding in de innerlijke zin.

Dat het Woord vanuit de letterlijke zin naar believen kan worden ontvouwd door uitleggingen, blijkt duidelijk hieruit dat alle mogelijke leerstellige dingen, zelfs de ketterse, daaruit bevestigd worden; zoals bijvoorbeeld het dogma ten aanzien van het afgescheiden geloof vanuit deze woorden van de Heer: *'Dermate heeft God de wereld bemind dat Hij Zijn enigverwekte Zoon heeft gegeven, opdat eenieder die in Hem gelooft, niet verga, maar het eeuwige leven hebbe'*, (Johannes 3:16); hieruit en eveneens uit andere plaatsen besluiten zij dat het geloof-alleen zonder de werken is, waardoor het eeuwige leven komt; en wanneer zij zich daarvan hebben overreed, geven zij verder geen aandacht meer aan de dingen die de Heer zo vaak heeft gesproken over de liefde tot Hem en over de naastenliefde en de werken, nrs. 1017, 2373, 3934; en dus ook niet aan wat er staat bij Johannes: *'Zovelen er opgenomen hebben, die heeft Hij mogendheid gegeven, zonen Gods te zijn, hun die in Zijn Naam geloven, welke niet vanuit de bloeden, noch vanuit de wil des vlezes, noch vanuit de wil des mans, maar vanuit God geboren zijn'*, (Johannes 1:12,13).

Indien hun wordt gezegd dat niemand in de Heer kan geloven dan alleen hij die in de naastenliefde is, nemen zij terstond hun toevlucht tot uitleggingen, zoals tot deze dat de wet is opgeheven dat zij in zonden geboren zijn en dat zij zo het goede niet vanuit zich kunnen doen en dat zij, die het doen, niet anders kunnen dan vandaar de verdienste voor zich opeisen; en

eveneens bevestigen zij dit vanuit de letterlijke zin van het Woord, zoals vanuit wat in de gelijkenis over de farizeeër en de tollenaar is gezegd in, (Lukas 18:10-14) en vanuit andere dingen, terwijl het daarmee toch geheel anders is gesteld.

Zij die in het afgescheiden geloof zijn, kunnen ook niet anders geloven dan dat eenieder in de hemel kan worden toegelaten vanuit genade, onverschillig hoe hij heeft geleefd en dus dat niet het leven maar het geloof de mens na de dood bijblijft; ook dit bevestigen zij vanuit de zin van de letter van het Woord, terwijl toch vanuit de geestelijke zin zelf vanuit het Woord, vaststaat dat de Heer barmhartigheid jegens eenieder heeft; en dus dat, indien de hemel vanuit barmhartigheid of genade werd gegeven, onverschillig hoe het leven ook geweest is, eenieder zou worden gezaligd.

Dat degenen die in het afgescheiden geloof zijn, zo geloven, komt omdat zij in het geheel niet weten wat de hemel is en dit komt omdat zij niet weten wat naastenliefde is.

Indien zij wisten hoeveel vrede, vreugde en gelukzaligheid er in de naastenliefde is, dan zouden zij weten wat de hemel is, maar dit is voor hen geheel en al verborgen.

Zij die in het afgescheiden geloof zijn, kunnen ook niet anders geloven dan dat zij zullen wederopstaan met het lichaam en niet dan alleen op de dag van het Gericht, wat zij ook bevestigen vanuit verscheidene plaatsen van het Woord, maar ontvouwd volgens de letterlijke zin, waarbij zij dan in het geheel niet denken aan wat de Heer heeft gezegd over de rijke en Lazarus, (Lukas 16:22-31) en aan wat Hij zei tot de misdadiger: *‘Voorwaar zeg Ik u; heden zult gij met Mij zijn in het paradijs’*, (Lukas 23:43) en aan wat Hij meermalen elders zei.

Dat zij die in het afgescheiden geloof zijn, dit geloven, komt omdat zij, indien men hun zou zeggen dat het lichaam niet zal wederopstaan, de wederopstanding geheel en al zouden loochenen; wat immers de innerlijke mens is, weten noch vatten zij; niemand immers kan weten wat de innerlijke mens is en zijn leven na de dood is, dan alleen hij die in de naastenliefde is, want deze is van de innerlijke mens.

Zij die in het afgescheiden geloof zijn, kunnen niet anders geloven dan dat de werken van de naastenliefde alleen bestaan in het geven aan de armen en in het bijstaan van de ellendigen, wat zij ook vanuit de letterlijke zin van het Woord bevestigen, terwijl toch de werken van de naastenliefde daarin bestaan, het gerechte en het billijke doen, eenieder in zijn ambt, vanuit de liefde van het gerechte en het billijke en van het goede en het ware.

Zij die in het afgescheiden geloof zijn, zien niet iets anders in het Woord dan de dingen die hun dogma's bevestigen; zij hebben immers geen innerlijke ziening; zij immers die niet in de aandoening van de naastenliefde zijn, zijn niet dan alleen in het uiterlijke gezicht of in een lagere ziening; vanuit deze kan iemand geenszins de hogere dingen schouwen; de hogere dingen verschijnen hem als duisternis.

Vandaar komt het dat zij de valse dingen als ware dingen zien en de ware dingen als valse en dus zo de goede weide verderven en de zuivere wateren van de heilige bron of van het Woord bezoedelen door uitleggingen vanuit de letterlijke zin, volgens deze dingen bij Ezechiël:

‘Is het u te weinig; de goede weide weidt gij af en het overige van uw weiden vertreedt gij met uw voeten; gij drinkt het bezinksel der wateren, wat overblijft vertroebelt gij met uw voeten; met uw hoornen stoot gij alle zwakken, totdat gij haar naar buiten hebt verstrooid’, (Ezechiël 34:17,18,21).

4784. En hij weigerde om zich te troosten; dat dit betekent dat het niet kon, staat vast uit wat nu is gezegd.

4785. Omdat ik, rouwende, tot mijn zoon in het graf zal nederdalen; dat dit betekent dat de Oude Kerk te gronde zou gaan, staat vast uit de uitbeelding van Jakob, die dit van zichzelf zegt, namelijk de Oude Kerk, nrs. 4680, 4700, 4772; uit de uitbeelding van Jozef, die hier mijn zoon is, namelijk het Goddelijk Geestelijke of het Goddelijk Ware, waarover eerder; en uit de betekenis van rouwende in het graf nederdalen, te weten sterven en wanneer dit wordt

gezegd met betrekking tot de Kerk en eveneens tot het Goddelijk ware, dan is het te gronde gaan.

4786. En zijn vader beweende hem; dat dit de innerlijke rouw betekent, staat vast uit de betekenis van wenen, namelijk het laatste van de smart en van de droefenis, dus de innerlijke rouw; onder de uiterlijke dingen waardoor de innerlijke dingen werden uitgebeeld, behoorde in de Oude Kerk ook het weeklagen en het wenen over de doden, waarmee de innerlijke rouw werd aangeduid, hoewel die niet innerlijk was, zoals men leest over de Egyptenaren die met Jozef vertrokken om Jakob te begraven, waarover het volgende: ‘Toen zij tot de dorsvloer van Atad kwamen, welke in de overgang van de Jordaan is, weeklaagden zij daar met een grote en zeer zware klacht en hij maakte zijn vader een rouw van zeven dagen; en de bewoner van het land, de Kanaäniet, zag de rouw op de dorsvloer van Atad en zij zeiden: Dit is een zware rouw voor de Egyptenaren’, (Genesis 50:10,11); en over David bij Abner in Hebron; en de koning hief zijn stem op en weende bij het graf van Abner en zij weenden, al het volk’, (2 Samuël 3:32).

4787. vers 36. *En de Midianieten verkochten hem naar Egypte, aan Potifar, de kamerheer van Farao, de vorst der trawanten.*

De Midianieten verkochten hem naar Egypte, betekent dat zij die in enig ware van het eenvoudig goede waren, de wetenschappelijke dingen raadpleegden; aan Potifar, de kamerheer van Farao, betekent de innerlijke dingen van de wetenschappelijke dingen; de vorst der trawanten, betekent de dingen die de voornaamste zijn voor de uitlegging.

4788. De Midianieten verkochten hem naar Egypte; dat dit betekent dat zij die in enig ware van het eenvoudig goede waren de wetenschappelijke dingen raadpleegden, staat vast uit de uitbeelding van de Midianieten, namelijk zij die in het ware van het eenvoudig goede zijn, nrs. 3242, 4756; uit de betekenis van Egypte, namelijk de wetenschappelijke dingen, nrs. 1164, 1165, 1186, 1462, 2588, 4749; uit de betekenis van verkopen, namelijk vervreemden, waarover de nrs. 4752, 4758; en uit de uitbeelding van Jozef, namelijk het Goddelijk Ware; wanneer hiervan wordt gezegd dat het door hen die in het ware van het eenvoudig goede zijn, verkocht of vervreemd werd naar de wetenschappelijke dingen, die Egypte zijn, dan wil dat zeggen dat zij die raadpleegden; zij immers die in het ware van het eenvoudig goede zijn, laten zich meestal afleiden door de begoochelingen van de zinnen, dus door de wetenschappelijke dingen daaruit.

Eerder in vers 28 is gezegd dat Jozef uit de kuil werd opgetrokken door de Midianieten, maar dat hij aan de Ismaëlieten werd verkocht; vandaar zou het schijnen dat hij door geen anderen in Egypte verkocht had kunnen worden dan door de Ismaëlieten; dat hij echter niet door de Ismaëlieten, maar door de Midianieten werd verkocht, komt omdat door de Ismaëlieten diegenen worden uitgebeeld die in het eenvoudig goede zijn, nr. 4747, en door de Midianieten diegenen die in het ware van dat goede zijn.

Jozef of het Goddelijk Ware kon niet verkocht worden door hen die in het goede zijn, maar wel door hen die in het ware zijn; zij immers die in het goede zijn, kennen vanuit het goede wat het Goddelijk Ware is; diegenen die in het ware zijn kennen dit niet.

De mensen van de Kerk zijn onderscheiden in twee geslachten, namelijk in hen die in het goede zijn en in hen die in het ware zijn; zij die in het goede zijn, worden de hemelsen genoemd en degenen die in het ware zijn, de geestelijken; tussen beide geslachten is veel verschil.

Zij die in het goede zijn, zijn in de aandoening van het goede te doen ter wille van het goede en dit zonder beloning te verwachten; de beloning bestaat daarin dat zij het goede mogen doen, want daarin worden zij vreugde gewaar; zij echter die in het ware zijn, zijn niet in de

aandoening van het goede te doen ter wille van het goede, maar vanwege dat het zo is bevolen en meestal denken zij over een beloning; daaruit hebben zij vreugde en eveneens uit het roemen daarop.

Daaruit blijkt dat zij die het goede doen vanuit het goede, dit doen vanuit innerlijke aandoening, maar dat zij die het goede doen vanuit het ware, dit doen uit een zekere uiterlijke aandoening.

Daaruit blijkt het verschil, dat eerstgenoemden innerlijke mensen zijn, laatstgenoemden echter uiterlijke.

Zij die dus innerlijke mensen zijn, kunnen het Goddelijk ware, dat door Jozef wordt uitgebeeld, niet verkopen, dat wil zeggen, vervreemden, omdat zij vanuit het goede het ware bemerken, vandaar worden zij ook niet geleid door begoochelingen van de zinnen., dus ook niet door de wetenschappelijke dingen; maar zij die uiterlijke mensen zijn, kunnen het wel verkopen of vervreemden, omdat zij niet vanuit het goede het ware bemerken, maar het slechts vanuit de leer en vanuit de leermeesters weten; indien zij de wetenschappelijke dingen raadplegen, laten zij zich gemakkelijk door de begoochelingen afleiden, want zij hebben van binnen geen andere aanzegging.

Vandaar nu komt het dat Jozef niet door de Ismaëlieten, maar door de Midianieten werd verkocht.

4789. Aan Potifar, de kamerheer van Farao; dat dit de innerlijke dingen van de wetenschappelijkheden betekent, staat vast uit de betekenis van de kamerheer, namelijk de innerlijke dingen, waarover hierna; en uit de uitbeelding van Farao, te weten de wetenschappelijke dingen; met Egypte immers worden de wetenschappen in het algemeen aangeduid, zoals in de nrs. 1164, 1165, 1186, 1462 is getoond; eender met Farao; wat immers in het Woord met het land of de natie wordt aangeduid, dat wordt ook met de koning ervan aangeduid, want deze is het hoofd van de natie.

Dat het innerlijke dingen van de wetenschappelijke dingen zijn die worden aangeduid door de kamerheer van Farao, komt omdat de kamerheren aangesteld waren over de innerlijke aangelegenheden van de koning; zij waren immers de meer intieme hovelingen en de hogergeplaatste gezaghebbers, zoals eveneens blijkt uit de betekenis van dat woord in de oorspronkelijke taal.

4790. De vorst der trawanten; [overste van de bedienden] dat dit de dingen betekent die de voornaamste zijn voor de uitlegging, staat vast uit de betekenis van de vorst, namelijk het voornaamste, nrs. 1482, 2089; dat de vorst der trawanten hier is de voornaamste dingen voor de uitlegging, komt omdat er wordt gehandeld over het Goddelijk Ware, dat door hen die in het ware van het eenvoudig goede waren, verkocht werd daardoor dat zij de wetenschappelijke dingen raadpleegden; vandaar de afdwaling en de vervreemding van het Goddelijk Ware en vandaar de uitleggingen vanuit de zin van de letter van het Woord, nr. 4783; met de trawanten immers worden ook de dingen aangeduid die bedienen.

Vervolg over de overeenstemming met de Grootste Mens; hier over de overeenstemming van de smaak en van de tong en eveneens van het aangezicht.

4791. De tong verleent ingang tot de longen en eveneens tot de maag en dus beeldt zij als het ware de voorhof tot de geestelijke en tot de hemelse dingen uit; tot de geestelijke dingen, omdat zij de longen bedient en vandaar de spraak; tot de hemelse dingen, omdat zij de maag bedient, die aan het bloed en aan het hart de voedingsmiddelen verschaft; dat de longen overeenstemmen met de geestelijke dingen en het hart met de hemelse dingen, zie de nrs. 3635, 3883-3896; daarom stemt de tong in het algemeen overeen met de aandoening van het ware of met diegenen in de Grootste Mens die in de aandoening van het ware zijn en daarna in de aandoening van het goede vanuit het ware; diegenen dus die het Woord van de Heer liefhebben en vandaar de erkentnissen van het ware en het goede verlangen, behoren tot die streek; maar met dit verschil dat er zijn die tot de tong zelf behoren, anderen tot het strottenhoofd en tot de luchtpijp, anderen tot de keel, weer anderen tot het tandvlees en verder ook anderen tot de lippen; want er is bij de mens zelfs niet het geringste waarmee er geen overeenstemming is.

Dat zij die in de aandoening van het ware zijn tot die streek behoren, in de brede zin verstaan, is meermalen te ondervinden gegeven en dit door een duidelijk voelbare invloeiing, nu eens in de tong en dan weer in de lippen en het werd gegeven met hen te spreken; en het werd waargenomen dat ook sommigen overeenstemmen met de innerlijke dingen van de tong en van de lippen en anderen met de uiterlijke dingen; de werking van hen die alleen de uiterlijke ware dingen met de aandoening opnemen, maar niet de innerlijke, zonder deze echter te verwerpen, heb ik niet in de innerlijke maar in de uiterlijke dingen van de tong gevoeld.

4792. Omdat spijs en voeding met de geestelijke spijs en voeding overeenstemt; stemt vandaar de smaak overeen met de doorvatting en de aandoening ervan; de geestelijke spijs is de wetenschap, het inzicht en de wijsheid; hier vanuit leven immers geesten en engelen en vanuit deze worden zij gevoed en daarnaar verlangen zij en hebben zij trek, zoals mensen die hongerig zijn, naar spijs; vandaar stemt de eetlust overeen met dat verlangen.

En wat wonderlijk is, vanwege die spijs groeien zij ook op; de kleine kinderen immers die overlijden, verschijnen in het andere leven niet anders dan als kleine kinderen en zij zijn ook kleine kinderen naar hun verstand; maar naar gelang zij in inzicht en wijsheid groeien, verschijnen zij niet als kleine kinderen, maar als gevorderd in leeftijd en tenslotte als volwassenen; ik heb met sommigen gesproken die als kleine kinderen waren gestorven en zij verbonden zich aan mij als jongelieden, omdat zij toen inzicht hadden.

Daaruit blijkt wat geestelijke spijs en voeding is.

4793. Omdat smaak overeenstemt met doorvatten en de aandoening van weten, verstaan en wijs zijn en in die aandoening het leven van de mens is, wordt het daarom niet aan enige geest of engel toegestaan, in de smaak van de mens in te vloeien, want dit zou zijn een invloeien in het leven dat hem eigen is.

Toch zijn er rondzwerfende geesten vanuit de helse bende, die verderfelijker zijn dan de overigen, die omdat zij het in het leven van het lichaam tot gewoonte hadden gemaakt om binnen te gaan in de aandoeningen van de mens teneinde hem schade toe te brengen, ook in het andere leven die begeerte behouden en op elke wijze proberen om binnen te gaan in de smaak bij de mens; wanneer zij daarin zijn binnengegaan, nemen zij bezit van de innerlijke dingen, namelijk van het leven van zijn denken en aandoeningen, want zij stemmen, zoals gezegd, overeen en de dingen die overeenstemmen, werken als één samen; heden ten dage worden zeer velen door hen bezeten; er zijn immers heden ten dage innerlijke bezetenheden, niet echter zoals oudtijds, uiterlijke.

De innerlijke bezetenheden vinden plaats door zulke geesten en hoedanig zij zijn, kan vaststaan indien men let op het denken en de aandoeningen, vooral op de innerlijke bedoelingen die men vreest te openbaren en die bij sommigen zo waanzinnig zijn dat indien zij niet in bedwang werden gehouden door de uiterlijke banden, die eer, gewin, roem, vrees voor het leven en voor de wet zijn, zij zich meer dan bezeten in moorden en roverijen zouden storten; wie en hoedanig die geesten zijn door wie de innerlijke dingen van zulke mensen bezeten zijn, zie nr. 1983.

Opdat ik zou weten hoe het hiermee is gesteld, werd het hun toegestaan om te trachten in de smaak bij mij binnen te gaan, wat zij ook met de grootste ijver poogden; en toen werd mij gezegd dat indien zij tot de smaak doordrongen zij ook de innerlijke dingen in bezit zouden nemen; de oorzaak hiervan is dat de smaak door overeenstemming van die innerlijke dingen afhangt; maar dit werd alleen toegelaten met het doel dat ik zou weten hoe het met de overeenstemming van de smaak is gesteld; zij werden immers direct van daar weggejaagd. Die verderfelijke geesten beproeven dit voornamelijk om alle innerlijke banden te slaken, die de aandoeningen zijn van het goede en het ware, van het gerechte en het billijke, de vrees voor de Goddelijke wet, de schroom om het gezelschap en het vaderland te schaden; zijn deze innerlijke banden verbroken, dan is de mens door hen bezeten; wanneer zij zich niet zo met hardnekkige inspanning in de innerlijke dingen kunnen begeven, proberen zij het door magische kunsten, waarvan er verscheidene zijn in het andere leven die in de wereld volslagen onbekend zijn; hierdoor verdraaien zij de wetenschappelijke dingen bij de mens en wenden alleen die aan die schandelijke begeerten begunstigen.

Zulke inbeslagnemingen kunnen niet worden vermeden, tenzij de mens in de aandoening van het goede is en vandaar in het geloof in de Heer.

Het werd eveneens getoond hoe zij verjaagd werden; toen zij namelijk meenden naar de innerlijke dingen van het hoofd en de hersenen door te dringen, werden zij daar langs de uitscheidingswegen afgevoerd en vandaar naar de uitwendige dingen van de huid; en er werd gezien dat zij daarna werden neergeworpen in een kuil vol met tot ontbinding overgegaan vuilnis; ik ben ingelicht dat zulke geesten overeenstemmen met de vuile kleine putjes in de buitenste huid, waar schurft is, dus met schurft.

4794. De geest of de mens na de dood, heeft alle gewaarwordingen die hij had toen hij in de wereld leefde, namelijk het gezicht, het gehoor, de reuk en de tast, echter niet de smaak, maar in plaats daarvan iets dat overeenkomt en aan de reukzin is toegevoegd.

Dat hij geen smaak heeft, is opdat hij niet in de smaak van de mens kan binnengaan en zo diens innerlijke dingen in bezit nemen en verder opdat die zin hem niet zal verwijderen van het verlangen om te weten en wijs te zijn en dus van de geestelijke trek.

4795. Hieruit kan ook vaststaan waarom de tong een dubbele taak is toegewezen, namelijk de taak om de spraak van dienst te zijn en om de voeding van dienst te zijn, stemt zij overeen met de aandoening van de ware dingen te weten, te verstaan en daarin wijs te zijn; waarom ook het woord wijsheid [sapientia] of wijs zijn [sapere] afkomt van het woord smaak [sapor]; en voor zover zij de spraak van dienst is, stemt zij overeen met de aandoening van de ware dingen te denken en die voort te brengen.

4796. Wanneer engelen zich zichtbaar vertonen, verschijnen al hun innerlijke aandoeningen helder vanuit het aangezicht en blinken daaruit op, zodat het aangezicht de uiterlijke vorm en het representatieve beeld ervan is.

Een ander aangezicht hebben dan dat van zijn aandoeningen is in de hemel niet mogelijk; zij die een ander aangezicht voorliegen, worden uit het gezelschap geworpen.

Daaruit blijkt dat het aangezicht overeenstemt met alle innerlijke dingen in het algemeen, zowel met iemands aandoeningen als met zijn gedachten of met de dingen die van de wil en

met de dingen die van het verstand zijn bij de mens; vandaar ook worden in het Woord met het aangezicht en met de aangezichten de aandoeningen aangeduid en daarmee dat ‘de Heer de aangezichten over iemand verheft’, dat Hij vanuit de Goddelijke Aandoening, die van de liefde is, Zich over hem erbarmt.

4797. De veranderingen van de staat van de aandoeningen verschijnen ook in het aangezicht van de engelen op levende wijze; wanneer zij in hun gezelschap zijn, dan zijn zij in hun aangezicht, maar wanneer zij in een ander gezelschap komen, dan worden hun aangezichten veranderd volgens de aandoeningen van het goede en het ware van dat gezelschap, toch is het echte aangezicht zoals een vlak dat in die veranderingen wordt gekend; ik heb de opeenvolgende wisselingen gezien volgens de aandoeningen van de gezelschappen waarmee zij gemeenschap hadden; want iedere engel is in een bepaalde streek van de Grootste Mens en heeft zo op algemene wijze en in ruime zin gemeenschap met allen die in dezelfde streek zijn, hoewel hij in dat deel van die streek is waarmee hij eigenlijk overeenstemt.

Ik heb gezien dat zij hun aangezichten wisselden door veranderingen van de ene grens van de aandoening tot de andere, maar het werd waargenomen dat toch hetzelfde aangezicht in het algemeen werd aangehouden, zodat steeds de heersende aandoening met de wisselingen ervan opblonk; zo werden dus de aangezichten van de gehele aandoening en de uitbreiding ervan getoond.

En wat nog wonderlijker is, ook werden veranderingen van de aandoeningen vanaf de kindsheid tot aan de volwassen leeftijd toe getoond door de wisselingen van het aangezicht; en het werd te kennen gegeven hoeveel het in deze leeftijd van de kindsheid had behouden en dat deze het menselijke zelf ervan was; bij het kleine kind immers is de onschuld in de uiterlijke vorm en de onschuld is het menselijke zelf; daarin immers vloeit als in een vlak de liefde en de naastenliefde uit de Heer in; wanneer de mens wordt wederverwekt en wijs wordt, dan wordt de onschuld van de kindsheid die uiterlijk was, innerlijk; vandaar komt het dat de echte wijsheid geen andere woonplaats heeft dan in de onschuld, nrs. 2305, 2306, 3183, 3994; verder dat niemand dan alleen hij die iets van onschuld heeft in de hemel kan binnengaan, volgens de woorden van de Heer: *‘Tenzij gij wordt zoals de kinderkens, gij zult in het koninkrijk der hemelen niet binnengaan’*, (Mattheüs 18:3; Markus 10:15).

4798. Uit de aangezichten kan men ook de boze geesten kennen, want al hun begeerten of boze aandoeningen zijn aan hun aangezichten ingeschreven; en uit de aangezichten kan men eveneens kennen met welke hellen zij in gemeenschap staan; er zijn immers zeer vele hellen, alle onderscheiden naar geslachten en soorten van de begeerten van het boze.

In het algemeen zijn hun aangezichten, wanneer zij bij het licht van de hemel verschijnen, bijna zonder leven, vaal als van lijken, bij sommigen zwart en bij sommigen monsterachtig; zij zijn immers de vormen van de haat, de wreedheid, de sluwheid en de huichelarij; maar in hun eigen schijnsel verschijnen zij onder elkaar, ten gevolge van hun fantasie, anders.

4799. Er waren geesten bij mij uit een ander wereldrond, waarover elders, van wie het aangezicht afweek van het aangezicht van de mensen van onze wereld; dit aangezicht was vooruitstekend, vooral rondom de lippen en bovendien vrij; ik sprak met hen over hun wijze van leven en de staat van omgang met elkaar; zij zeiden dat zij onderling vooral spraken door wisselingen rondom de lippen en dat zij aandoeningen uitdrukten door de dingen die van het aangezicht zijn rondom de ogen, zodat hun genoten daaruit ten volle, zowel wat zij dachten als wat zij wilden, konden begrijpen.

Zij trachtten mij dit eveneens te tonen door een invloeiing in mijn lippen, door verschillende vouwingen en buigingen er rondom; maar ik kon de veranderingen niet opnemen, omdat mijn lippen niet vanaf kindsheid in zulke dingen waren ingewijd, toch kon ik door de vergemeenschapping van hun denken gewaarworden wat zij spraken.

Dat echter de spraak in het algemeen door de lippen kan worden uitgedrukt, kan voor mij vaststaan uit de veelvuldige onderling vervlochten reeksen van spierweefsels die in de lippen zijn en die indien ze werden losgewikkeld en zich dan zo ontplooid en vrij zouden bewegen, daar tal van wisselingen zouden kunnen vertonen, die aan hen bij wie die spiervezels samengedrukt liggen, onbekend zijn.

Dat hun spraak daar zodanig was, komt daarvandaan dat zij niet kunnen veinzen of iets anders denken en iets anders met het aangezicht tonen; zij leven immers onder elkaar in zo'n oprechtheid dat zij hoegenaamd niets voor hun genoten verbergen of dezen weten terstond wat zij denken en willen en hoedanig zij zijn en eveneens wat zij bedreven hebben; de volbrachte daden immers zijn bij hen die in het oprechte zijn, in het geweten; vandaar kunnen zij door de anderen op het eerste gezicht worden onderkend ten aanzien van de innerlijke gelaatstrekken of het gemoed.

Zij toonden mij dat zij het aangezicht niet dwingen, maar het vrij laten gaan, anders dan bij hen die van jongs af aan daaraan gewend zijn te veinzen, dus anders te spreken en te handelen dan te denken en te willen; het aangezicht van dezen wordt samengetrokken, opdat het klaar is om een wisseling te ondergaan, zoals de gewiektheid het ingeeft.

Al wat de mens wil verbergen, trekt zijn aangezicht samen en vanuit dit samengetrokkene wordt het uitgerekt wanneer iets, als het ware oprecht, leugenachtig naar voren wordt gebracht.

Toen ik in het Woord van het Nieuwe Testament over de Heer las, waren die geesten aanwezig en eveneens waren zekere christenen aanwezig en het werd doorvat dat de laatstgenoemden binnenin zich ergernissen tegen de Heer koesterden en eveneens dat zij deze op stilzwijgende wijze wilden vergemeenschappen; diegenen die van het andere wereldronde waren, waren verwonderd dat zij zodanig waren, maar het werd gegeven hun te zeggen dat zij in de wereld niet met de mond maar met het hart zodanig waren geweest en dat er ook zijn die de Heer prediken, ook al zijn zij zodanig en dan het gewone volk tot zuchten en soms tot tranen toe roeren vanuit de ijver van een geveinsde vroomheid, waarbij zij van de dingen die van hun hart zijn, hoegenaamd niets meedelen; zij verbaasden zich hierover dat er zo'n tweespalt kan bestaan tussen de innerlijke en de uiterlijke dingen of tussen het denken en de spraak, terwijl zij zeggen dat zij van zo'n tweespalt in het geheel niet weten en dat het hun onmogelijk is om iets anders met de mond te spreken en met het aangezicht te tonen dan volgens de aandoeningen van het hart en dat zij, indien het anders was, uiteengescheurd zouden worden en vergaan.

4800. Uiterst weinigen kunnen geloven dat er gezelschappen van engelen en geesten zijn waarmee de afzonderlijke dingen bij de mens overeenstemmen en verder dat hoe meer gezelschappen er zijn en hoe meer er in het gezelschap zijn, des te beter en des te sterker de overeenstemming is; in een eensgezinde menigte immers is sterkte.

Opdat ik zou weten dat dit zo is, werd getoond hoe zij werken op en invloeden in het aangezicht, hoe in de spieren van het voorhoofd en in die van de wangen en verder in die van de kin en de keel; het werd aan hen die tot die streek behoorden, gegeven in te vloeien en toen werden volgens hun invloeiing de afzonderlijke gevarieerd; enigen van hen spraken ook met mij, maar die wisten niet dat zij aan de streek van het aangezicht waren toegewezen, want aan welke streek zij zijn toegewezen, is voor de geesten verborgen, maar niet voor de engelen.

4801. Iemand sprak met mij, die in de tijd toen hij in de wereld leefde, meer dan anderen, de uiterlijke ware dingen van het geloof had geweten, maar toch niet een leven had geleid dat overeenkomt met de geboden van het geloof; hij had immers alleen zichzelf liefgehad en anderen bij zichzelf vergeleken veracht en hij had geloofd dat hij onder de eersten in de hemel zou zijn; maar omdat hij zodanig was, had hij geen andere mening van de hemel kunnen hebben, dan zoals van een werelds koninkrijk.

Toen hij in het andere leven waarnam dat de hemel geheel en al anders was en dat diegenen de voornaamsten waren die zich niet boven anderen hadden gesteld, bovenal diegenen die zich van de barmhartigheid niet waardig en zich zo naar de verdienste genomen de laatsten hadden geacht, was hij zeer verontwaardigd en verwierp hij de dingen die in het leven van het lichaam van zijn geloof waren geweest.

Hij streefde er aanhoudend naar om diegenen geweld aan te doen die van de streek van de tong waren; het werd gegeven zijn streven verscheidene weken lang te doorvoelen en vandaar eveneens te weten wie en hoedanig diegenen zijn die aan hen zijn tegenovergesteld.

4802. Er zijn ook zulke geesten die op een zekere wijze het licht van de hemel toelaten en de ware dingen van het geloof opnemen, maar toch boos zijn, zodat zij enige doorvatting van het ware hebben; zij nemen de ware dingen eveneens begerig op, maar niet met het doel om volgens die te leven, maar om zich daarop te beroemen dat het schijnt dat zij intelligenter en meer lynxogig zijn dan de anderen; het verstandelijke van de mens is immers zodanig dat het de ware dingen kan opnemen, maar de ware dingen worden hun toch niet toegeëigend, tenzij zij volgens die leven; indien het verstandelijke van de mens niet zodanig was, zou hij niet kunnen worden hervormd.

Zij die in de wereld zodanig zijn geweest, namelijk dat zij de ware dingen hebben verstaan en toch een leven van het boze hebben geleefd, zijn ook in het andere leven zodanig, maar daar misbruiken zij hun vermogen van de ware dingen te verstaan, om te heersen; zij weten immers daar dat zij door de ware dingen gemeenschap hebben met enige gezelschappen van de hemel, en dus dat zij bij de bozen kunnen zijn en zich kunnen laten gelden, want de ware dingen brengen in het andere leven macht met zich mee; maar omdat zij een leven van het boze hebben, zijn zij in de hel.

Ik heb met een tweetal dat in het leven van het lichaam zodanig was geweest, gesproken; en dezen verwonderden zich dat zij in de hel waren, terwijl zij toch door overreding de ware dingen van het geloof hadden geloofd; maar hun werd gezegd dat het licht bij hen waardoor zij de ware dingen verstaan, een licht is, zodanig als dat van de winter in de wereld, waarin de voorwerpen met hun schoonheid en met hun kleuren evenzeer verschijnen als in het licht van de zomer, maar dat toch alle dingen in het eerstgenoemde licht verstart zijn en zich niets liefelijks en met niets van blijdschap vertoont, en dat, omdat het einddoel van het verstaan van de ware dingen het pralen was geweest en vandaar ter wille van zichzelf, de sfeer van hun einddoelen, wanneer die zich verheft naar de innerlijke hemelen tot de engelen daar, door wie enige en alleen de einddoelen worden doorvat, niet kan worden verdragen, maar dat zij wordt teruggeworpen; vandaar komt het dat zij in de hel waren.

Hieraan werd toegevoegd dat zulke mensen oudtijds meer dan de overigen ‘slangen van de boom der kennis’ werden genoemd, omdat zij, wanneer zij vanuit het leven redekavelen tegen de ware dingen spreken; en bovendien dat zij gelijk zijn aan een vrouw die bekoorlijk is van aangezicht, maar evenwel een afschuwelijke stank verspreidt en daarom overal waar zij komt, uit de gezelschappen wordt teruggeworpen; in het andere leven stinken deze geesten ook inderdaad wanneer zij tot de gezelschappen van de engelen komen; dit ruiken zij ook zelf wanneer zij tot daar naderen.

Hieruit kan eveneens vaststaan wat het geloof is zonder het leven van het geloof.

4803. Wat het vermelden waard is en wat in de wereld volslagen onbekend is, namelijk dat de staten van de goede geesten en de engelen aanhoudend veranderd en vervolmaakt worden en dat zij zo worden opgeheven in de meer innerlijke dingen van de streek waarin zij zijn en dus in edeler functies; er is immers in de hemel een aanhoudende zuivering en om zo te zeggen een nieuwe schepping, maar toch is het hiermee als volgt gesteld, dat nooit enige engel tot in het eeuwige een volstreekte volmaaktheid kan bereiken; alleen de Heer is volmaakt, in hem en vanuit Hem is alle volmaaktheid.

Zij die met de mond overeenstemmen, willen aanhoudend spreken, want in het spreken vinden zij het toppunt van wellust; wanneer dezen worden vervolmaakt, worden zij daartoe gebracht dat zij niets anders spreken dan dat wat voor de genoten, het algemeen welzijn, de hemel en de Heer bevorderlijk is.

De verkwikking om zo te spreken neemt bij hen voor zoveel toe als de lust vergaat zichzelf bij het spreken voor ogen te hebben en naar de wijsheid te reiken vanuit het eigene.

4804. Er zijn zeer vele gezelschappen in het andere leven die de gezelschappen van de vriendschap worden genoemd; zij zijn samengesteld uit degenen die in het leven van het lichaam de verkwikking van de conversatie boven elke andere verkwikking hebben verkozen en die hen met wie zij zich onderhielden, hebben liefgehad, zonder zich er in het minst om te bekommeren of zij goed dan wel boos waren, als zij maar onderhoudend waren; zo waren zij dus noch met het goede noch met het ware bevriend.

Zij die zodanig zijn geweest in het leven van het lichaam, zijn ook zo in het andere leven; zij sluiten zich aaneen vanuit het behagen van conversatie alleen.

Verscheidene van zulke gezelschappen zijn bij mij geweest, maar op een afstand; zij verschenen voornamelijk een weinig naar rechts boven het hoofd; het werd gegeven hun aanwezigheid te bemerken door een verstarring en een afstomping en door de beroving van het verkwikkelijke waarin ik was; de tegenwoordigheid immers van zulke gezelschappen brengt dit teweeg; waar zij immers komen, nemen zij van de anderen het verkwikkelijke weg en wat wonderlijk is, zij eigenen het zich toe; zij keren immers de geesten die bij de anderen zijn, af en keren die naar henzelf toe; vandaar dragen zij het verkwikkelijke van de ander op zichzelf over en omdat zij daardoor voor diegenen die in het goede zijn, hinderlijk en schadelijk zijn, worden zij daarom door de Heer daarvan afgehouden dicht bij de hemelse gezelschappen te komen.

Daaruit werd te weten gegeven hoeveel schade ten aanzien van het geestelijk leven de vriendschap de mens berokkent, indien de persoon en niet het goede wordt beschouwd; weliswaar kan eenieder met een ander bevriend zijn, maar hij moet niettemin het allermeest bevriend zijn met het goede.

4805. Er zijn ook gezelschappen van innerlijke vriendschap, die niet het uiterlijk verkwikkelijke van een ander wegnemen en op zichzelf overbrengen, maar het innerlijk verkwikkelijke of het gezegende ervan vanuit de aandoening van de geestelijke dingen; die zijn vooraan aan de rechterzijde dicht boven de lagere aarde en sommigen daarvan een weinig daarboven.

Ik heb enige malen gesproken met hen die beneden waren en toen vloeiden degenen die boven waren in het algemene in.

Dezen waren in het leven van het lichaam zodanig geweest dat zij van harte diegenen hadden liefgehad die binnen hun gemeenschappelijk samenzijn waren geweest en elkaar ook in broederschap wederkerig hadden omhelsd.

Zij hadden van zichzelf geloofd dat ‘zij alleen’ levend en in het licht waren en dat diegenen die zich buiten hun gezelschap bevonden, naar verhouding als het ware niet levend en niet in het licht waren; en omdat zij zodanig waren, meenden zij ook dat de hemel van de Heer alleen bestond uit de weinigen die zij waren; maar het werd gegeven hun te zeggen dat de hemel van de Heer onmetelijk is en bestaat uit elk volk en elke taal en dat daar allen zijn die in het goede van de liefde en van het geloof zijn geweest; en het werd getoond dat zij die in de hemel zijn, betrekking hebben op alle streken van het lichaam ten aanzien van de uiterlijke en de innerlijke dingen; maar indien zij voorbij streefden aan de dingen die met hun leven overeenstemmen, niet de hemel konden hebben, vooral niet indien zij anderen die buiten hun gezelschap waren, verdoemden; en dat hun gezelschap dan een gezelschap van innerlijke vriendschap is, die, zoals gezegd, zodanig is dat zij anderen beroven van het gezegende van

de geestelijke aandoening wanneer zij hen naderen; zij beschouwen hen immers als niet uitverkoren en als niet levend, welke gedachte, wanneer die wordt vergemeenschap, droefenis veroorzaakt, die evenwel volgens de wet van de orde in het andere leven, tot henzelf terugkeert.

4806. Het vervolg over de overeenstemming met de Grootste Mens aan het einde van het volgende hoofdstuk.

Einde hoofdstuk zevenendertig.

